

Vpliv covida-19 na področje migracij v državah članicah EU in OECD

KROVNI INFORM EMN IN OECD

April 2021

UVOD IN GLAVNE UGOTOVITVE

GLAVNE UGOTOVITVE

- Pandemija covida-19 je imela daljnosežne učinke na vsa področja, povezana z azilom in migracijo, skozi vse leto 2020. Učinek je bil občuten zlasti v obliki zapiranja mej, omejitev potovanj in potrebe po uvedbi sanitarnih ukrepov za obvladovanje virusa. Države članice OECD, ki so in niso članice EU, so sprejele ukrepe ob nepredvidljivih dogodkih, da bi ohranile delovanje sistemov in v največji možni meri ublažile vplive na migrante in svoje državljane.

Dovoljenja za prebivanje in pogoji za vstop

- Pandemija je vplivala na vstopne pogoje in izdajo **dovoljenj za prebivanje** s strani držav članic EU tako na misijah v tujini kot na domačem ozemlju. Na svojem ozemlju so države članice EU in Norveška začele **uvajati omejitve v zvezi s storitvami osebno v živo, povezanimi s priseljevanjem**. Za zagotovitev neprekinjenosti, tudi med zaprtjem pisarn, **so storitve potekale prek pošte, elektronskih postopkov ali spletnih sistemov**. V nekaterih državah članicah EU so še naprej uporabljali obstoječe spletne sisteme.

V državah članicah OECD, ki niso članice EU, so prav tako običajno uporabljali elektronska orodja in spletne sisteme. Avstralija je na primer zagotovila manj storitev osebno v živo, pri čemer so bile vse

vloge na voljo za elektronsko oddajo, v letu 2020 pa so tudi postopke naturalizacije začeli opravljati virtualno.

Podpora migrantom za ublažitev učinkov pandemije

- Uvedeni so bili ukrepi za migrante, ki so že bili na ozemlju države, za zagotovitev, da se osebe, ki so jih prizadeli ukrepi omejitve potovanj ali omejitve storitev na področju priseljevanja, **niso znašle v okoliščinah neurejenega statusa**. V državah članicah EU in na Norveškem so ti ukrepi vključevali samodejno podaljšanje dovoljenj za prebivanje, dopuščena prebivanja in/ali odprave/podaljšanja postopkovnih rokov. V nekaterih primerih so ti ukrepi ostali veljavni od 31. decembra 2020. Države članice OECD, ki niso članice EU, so si prav tako prizadevale zagotoviti, da se migranti ne bi znašli v okoliščinah neurejenega statusa, na primer ZDA, kjer so z marcem 2020 uvedli spletne prošnje za podaljšanje prebivanja kot ukrep za blaženje posledic covida-19.
- Za delavce migrante, ki jih je prizadela pandemija, so številne države članice EU in Norveška poročale, da so v tem obdobju **migranti upravičeni tudi do splošne podpore za primer brezposelnosti**. Poleg tega so poročali o nekaj prožnosti v zahtevah

glede najmanjšega dohodka za pridobitev dovoljenja za prebivanje in zaščito pred odvzemom tega dovoljenja. Države članice OECD, ki niso članice EU, so migrantom zagotovile tudi dohodkovno podporo.

- Večina držav članic EU je poročala, da je **zdravstveno varstvo v povezavi s covidom-19 na voljo vsem migrantom**, stroški pa so bili kriti iz naslova javnega zdravstvenega zavarovanja ali socialne varnosti in/ali iz državnih sredstev za javno zdravstvo. Pri migrantih z urejenim statusom, ki so utrpeli upad ali izgubo dohodka, so se ohranila osnovna pravila o dostopu do splošnega zdravstvenega varstva, kar jim omogoča dostop do splošnega zdravstvenega varstva v večini držav članic EU, ki so prispevale podatke za poročilo.

Izpolnjevanje potreb trga dela

- Da bi preprečili širjenje covid-19, je **večina držav članic EU uvedla omejitve za sprejem migrantov**. Nadaljnje sprejemanje je bilo upravičeno za bistvene poklicne sektorje, zlasti za **zdravstvo, kmetijstvo in transport**. Države članice OECD, ki niso članice EU, so podobno poročale o področjih zdravstva in, v večini primerov, kmetijstva/varnosti preskrbe s hrano kot osnovnih sektorjih, v nekaterih primerih pa tudi kot o podpori kritični infrastrukturi.
- Za obravnavo pomanjkanja delovne sile, zlasti v **sezonskih dejavnostih**, so nekatere države članice EU sprejele ukrepe za lažji dostop do trga dela državljanom tretjih držav, ki so že na ozemlju države. Ureditev statusa državljanov tretjih držav, ki so zaposleni v nekaterih ključnih sektorjih, je bila dovoljena v omejenem številu primerov v državah članicah OECD, ki so in niso članice EU.
- V zvezi z **načrtovanjem ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih za leto 2021** so nekatere države članice EU poročale o pomenu običajnega orodja za izpolnjevanje potreb po delovni sili, na primer kvot ali ukrepov, sprejetih na začetku leta 2020, za zadovoljitev povpraševanja po sezonskih delavcih, vključno z izvetjem iz potovalnih omejitev. Države članice EU so poročale tudi o pomembnosti uporabe podobnih orodij za zadovoljitev potreb po delovni sili v drugih ključnih panogah, zlasti zdravstvu, pri čemer nekateri poročajo o bolj posebnih ukrepih v zvezi s tekočimi potrebami po delovni sili zdravstvenih delavcev. Nekaterne države članice OECD, ki niso članice EU, so načrtovale povečanje števila delovnih migrantov, da bi spodbudile ožvitev gospodarstva po pandemiji covid-19.

Mednarodna zaščita

- Pandemija je vplivala tudi na uvedbo mednarodnih sistemov zaščite v državah članicah EU+. **Nova orodja in procesi, ki se uporabljajo v azilnih in sprejemnih sistemih** pri takojšnjem odzivu na izredne razmere v zdravstvu, ne pomenijo več zgolj kratkoročne rešitve za države članice EU+ za ublažitev posledic covid-19, temveč nastajajočo »novo normalnost« v evropskih družbah in pravnih sistemih z dolgotrajnimi učinki na uvajanje skupnega evropskega azilnega sistema (CEAS; Common European Asylum System).
- Ukrepi fizične distance in sanitarni ukrepi** so poseben izziv za sprejemne sisteme. Operacionalizacija zasilnih zavetišč ali območij za izolacijo je bila ključna, ne le za preprečevanje širjenja covid-19, ampak tudi za razvoj stabilnih načrtov za izredne razmere. Poleg

tega nacionalni organi prilagajajo prakse, da bi še naprej zagotavljali sprejemne storitve ne le na področju nastanitve, ampak tudi pri izobraževalnih dejavnostih, izmenjavi informacij, e-svetovanju itd. Druge zainteresirane strani, kot so organizacije civilne družbe in javno-zasebna partnerstva, so potrebne tudi za trajnejšo prilagoditev njihovih storitev.

- Hkrati se pojavljajo **novi izzivi pri zagotavljanju učinkovitega in poštenega azilnega postopka** za prijave na prvi stopnji in pritožbe, na primer glede kakovosti razgovorov na daljavo, dostopa do njih in spretnosti, ki jih prosilci potrebujejo za uporabo elektronskih orodij, kakovosti postopkov in varstva podatkov.
- Obnova postopkov s strani **pravosodnih ustanov je privedla do pregleda izrednih ukrepov** pri azilnih in sprejemnih postopkih ter v nekaterih primerih do takojšnje razveljavitve nekaterih ukrepov.

Mednarodni študenti

- Za **mednarodne študente** so na splošno veljale enake omejitve potovanj in zahteve glede testiranja/karantene kot za ostale državljane tretjih držav. Nekaterne države članice EU so poročale o **precejšnjem zmanjšanju** števila novih mednarodnih študentov do konca leta 2020 v primerjavi s preteklimi leti. Migracijski organi v državah članicah EU so uporabili **spletne postopke za izdajanje vizumov ali dovoljenj za prebivanje** (podobno kot za druge državljane tretjih držav, oglejte si zgoraj). Nekaterne države članice OECD, ki niso članice EU, so bile prizanesljive ali so zagotovile daljše roke za predložitev dokumentov, potrebnih za postopke oddaje prošenj.
- Države članice EU in številne države članice OECD, ki niso članice EU, so sprejele nacionalne politike, ki **so odvrčale od fizične prisotnosti v študentskih naseljih**, z nekaj izjemami, ki se nanašajo na laboratorijsko delo v manjših skupinah, prakso v zdravstvu ali kolokvije in izpite, ki jih ni bilo mogoče opraviti na daljavo. Podobno se je dogajalo tudi v Kanadi in Združenem kraljestvu.
- Večina držav članic EU je mednarodne študente, ki so vstopili na ozemlje države pred pandemijo in tam študirali, poslala domov in jim omogočila nadaljevanje študija **prek spleta iz tujine**.
- Spletni sistemi za podaljšanje dovoljenj za prebivanje**, ki so bili na voljo študentom, so bili pogosto podobni pogojem, kot so veljali za druge kategorije dovoljenj za prebivanje.
- Nekaterne države članice EU so zagotovile državno financirane sisteme socialne varnosti ali druge podporne mehanizme za (finančno prikrajšane) mednarodne študente, na primer v obliki štipendij.
- Države članice OECD, ki so in niso članice EU, so tudi podaljšale delovni čas služb za mednarodne študente in jim omogočile dostop do nacionalnih skladov ali drugih finančnih programov.

Vrnitve

- ❓ Kriza zaradi covida-19 ter z njo povezane omejitve potovanj in prepovedi so vplivale **tako na število odločb o vrnitvi kot na izvajanje vračanja** v državah članicah OECD, ki so in niso članice EU. Običajno je to pomenilo manjše število vrnitev v marcu, aprilu in maju 2020 ter sorazmeren porast v naslednjih mesecih. Velik je bil vpliv na prisilne vrnitve, s precejšnjim zmanjšanjem marca in aprila, ki do decembra 2020 niso dosegle ravni pred pandemijo.
- ❓ Omejitve potovanj so bile med letom 2020 večkrat odpravljene, vendar ne dosledno po državah članicah EU in tretjih državah, tako da so **težave pri organizaciji letalskih prevozov nazaj v državo izvora ostale**. Nekatere države članice OECD, ki niso članice EU (Japonska, Južna Koreja in Nova Zelandija), so opozorile, da je bilo zaradi zmanjšanja števila letov in drugih omejitev potovanj v letu 2020 težko izvajati izgone. ZDA niso prekinile izgonov zaradi covida-19.
- ❓ Skoraj polovica držav članic EU je poročala o uvedbi **ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih pri pridržanju pred odstranitvijo**, da bi se preprečile pobege. Med letom 2020 so države uvajale higienske ukrepe, zlasti testiranje pred pridržanjem in karanteno. Številne države članice EU so še naprej upoštevale manjše zmogljivosti pridržanja in dajale prednost nadomestnim rešitvam, kjer je bilo to mogoče.

CILJI IN OBSEG

Med julijem 2020 in januarjem 2021 je EMN v sodelovanju z Organizacijo za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) in Centrom znanja o migracijah in demografiji (Knowledge Centre on Migration and Demography; KCMD) razvila in objavila serijo petih informov EMN in OECD o vplivu covida-19 na področje migracij.¹ Ta krovni inform prinaša posodobljene informacije o teh vplivih na dan 31. decembra 2020, zapolnjuje prejšnje pomanjkljivosti pri informacijah, povzema in analizira ključne ugotovitve v prejšnjih informih ter opredeljuje glavne izzive in učne točke pri odzivanju na pandemijo na nacionalni ravni. Gre za skupno prizadevanje EMN in OECD, v sodelovanju s KCMD, Evropskim azilnim podpornim uradom (EASO) in Evropsko agencijo za mejno in obalno stražo (FRONTEX), ter vključuje tudi poglavje EASO, ki preučuje vpliv covida-19 na področje azila in mednarodne zaščite. Tukaj niso zajeta nakazila sredstev tujcev v njihovo državo izvora, ampak podrobne informacije o posledicah nakazil med pandemijo in o podjetjih, ki te storitve izvajajo,

METODOLOGIJA

Krovni inform temelji na ugotovitvah serije informov EMN in OECD o vplivu covida-19, objavljenih v letih 2020 in 2021, dopolnjen pa je z dodatnimi podatki, ki so jih zbrali različni akterji:

- ❓ Informacije, uporabljene v 2., 4. in 5. poglavju, so zagotovile nacionalne kontaktne točke EMN, predvsem iz sekundarnih virov, prek *ad hoc* poizvedb.
- ❓ Informacije iz 3. poglavja je zagotovil EASO in zajemajo države o vplivu ukrepov, povezanih s covidom-19, na azilne in sprejemne sisteme, ki se je začela oktobra 2020.

dejstva in informacije izvirajo iz uradnih, javno dostopnih virov, vključno s spletnimi mesti in sporočili za javnost pristojnih organov, agencij EU in organizacij civilne družbe. Seznam ukrepov in sklicev na države EU+ je okviren, in ne izčrpen. Če ni drugače navedeno, informacije temeljijo na podatkih, ki jih je svetovalna skupina EASO za informacijski in dokumentacijski sistem pridobila s svojo raziskavo

- ❓ Več kot polovica držav članic EU je še naprej izvajala **svetovanje ob vračanju in druge storitve pred odhodom**, pri čemer je večino preselila v spletne oblike komunikacije, razvite pa so bile dejavnosti spletne predhodne registracije, da bi posameznikom omogočili dostop do programov pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji (AVRR; Assisted Voluntary Return and Reintegration).
- ❓ Države članice EU so poročale, da so pogoji za zagotavljanje **dostopa do izobraževalnega sistema** za otroke iz tretjih držav, za katere je bila izdana odločba o vrnitvi, ostali enaki kot za ostale državljane, tako v običajnih razmerah kot med pandemijo v državah članicah EU. **Nujno zdravstveno varstvo in osnovna oskrba** za posameznike, za katere velja odločba o vrnitvi, sta se ohranila.

je na voljo v informu EMN in OECD iz decembra 2020.²

Krovni inform zajema obdobje od marca do decembra 2020. Ne odraža razvoja inkrementalnih politik v tem obdobju in navaja zgolj splošno obdobje uvajanja sprememb v politiki, ne pa točno določenih datumov. Namesto tega zagotavlja posodobljeno stanje na dan 31. decembra 2020 na naslednjih področjih:

- dovoljenja za prebivanje, pogoji za vstop, brezposelnost in potrebe trga dela (2. poglavje);
- mednarodna zaščita (3. poglavje);
- mednarodni študenti (4. poglavje);
- prostovoljne in prisilne vrnitve (5. poglavje) ter
- končno poglavje (6. poglavje), ki predstavlja več sklepov in na osnovi zbranih informacij podaja napovedi za prihodnost.

- Analiza, ki jo je zagotovila agencija FRONTEX, je bila vključena v razdelek o zapiranju mej, karanteni in zahtevah glede testiranja v 2. poglavju.
- Informacije v zvezi z državami članicami OECD, ki niso članice EU, je zagotovila OECD in so vključene v vse tematske sklope, da bi predstavile primere ukrepov in dejavnosti zunaj EU.
- Šesto poglavje (Napovedi za prihodnost) je pripravila OECD kot poskus napovedi na osnovi gradiva, predstavljenega v tem krovnem informu.
- Sintezo gradiva so pripravile nacionalne kontaktne točke EMN (zlasti IE, LV in LU), EASO, FRONTEX in izvajalec storitev EMN.

Seznam virov EMN je naveden v prilogi 1.

EU+ (države članice EU ter Norveška in Švica). Primarna

1 Na voljo na spletni strani https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/informs_en.

2 EMN/OECD (2020). Vpliv covida-19 na nakazila sredstev tujcev v njihovo državo izvora v državah članicah EU in OECD – inform EMN in OECD. Bruselj: Evropska migracijska mreža. Na voljo na spletni strani https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/00_eu_inform4_remittances_2020_en.pdf.

Terminologija, uporabljena v tem informu:

- Države članice OECD, ki niso članice EU, se nanašajo na države članice OECD nečlanice EU in Norveško (saj je Norveška nacionalna kontaktna točka EMN in je prispevala k zbiranju podatkov EMN) in v 5. poglavju (Vrnitve) na Švico (saj je Švica članica skupine

strokovnjakov EMN za vrnitve in je tako prispevala k podatkom, ki jih je zbirala EMN).

- Izraz »migrant« se uporablja za države članice OECD, ki niso članice EU, in ne za izraz »državljan tretje države«,³ ki se uporablja v povezavi z državami članicami EU in Norveško.

OZADJE IN OKOLIŠČINE

Izbruh covid-19 in znatni ukrepi, ki so jih države članice OECD, ki so in niso članice EU, da bi zajezile širjenje virusa, so neposredno in posredno vplivali na področje migracij in azila. Čeprav je dolgoročne posledice težko predvideti, so neposredni učinki očitni: upočasnitev ali prekinitev obdelave vlog za izdajo vizumov in dovoljenj za prebivanje ter delavci, soočeni z brezposelnostjo ali zmanjšanjem/izgubo dohodkov zaradi nenadnega upada gospodarske dejavnosti. V 27 državah članicah EU se je na primer do januarja 2021 brezposelnost povečala za 1465 milijonov v primerjavi z začetkom leta 2020, kar je skupaj znašalo 15.663 milijonov brezposelnih.⁴ Vpliv je bilo mogoče neposredno občutiti tudi pri azilnih sistemih, pri čemer je število prošelj za azil v letu 2020 v primerjavi z letom 2019⁵ upadlo za 34 %, kar je povzročilo več sprejetih prvostopenjskih odločitev kot oddanih vlog, kar se je zgodilo prvič od leta 2017.⁶ Potrebne omejitve potovanj so omejile zmožnosti držav članic EU in OECD za izvajanje prisilnih in prostovoljnih vrnitev.

Delavci migranti so vpliv čutili pri obnavljanju in/ali ohranjanju dela in dovoljenj za prebivanje. To vključuje tudi mednarodne študente, pri katerih bi izguba občasnega dela ali upad/izguba dohodkov lahko vplivala na njihovo zmožnost nadaljevati študij ali bi jim lahko otežila iskanje zaposlitve ali ustanovitve podjetja po diplomu. Potrebne omejitve potovanj so ovirale zmožnost držav članic EU in OECD za izvajanje

postopkov prisilnega in prostovoljnega vračanja ter so zahtevale izvajanje ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih za preprečevanje širjenja virusa v centrih za pridržanje ter pri migrantih in uslužbencih v različnih fazah postopka vrnitve.

V EU je Evropska komisija, da bi zagotovila smernice državam članicam in olajšala enoten pristop, sprejela različna sporočila, vključno z začasno omejitvijo nenujnih potovanj iz tretjih držav na območju EU+, in smernice o izvajanju določb EU na področju azilnih postopkov in postopkov vračanja ter preselitev.⁷ Od začetka pandemije so si vse agencije za pravosodje in notranje zadeve (PNZ) prizadevale tudi za podporo državam članicam in institucijam EU skladno s svojimi pristojnostmi.⁸ EASO je na primer pozorno spremljal vpliv pandemije na usmeritve in postopke na področju azila ter izdal številna posebna poročila o učinkih na dostop do azilnih organov, osebnih obravnav in e-uprave.⁹ Za podporo evropskim državam v okviru obstoječega stanja na področju zdravstva je EASO razvil tudi smernice za prakse in priporočila, ki so lahko koristne tudi po pandemiji covid-19,¹⁰ in na to temo tudi pripravil usposabljanja.¹¹ FRONTEX je natančno spremljal delovanje mej ter izvajanje prisilnih in prostovoljnih vrnitev.

3 Katera koli oseba, ki ni državljanica EU, kot to določa prvi odstavek 20. člena PDEU, in ni oseba, ki uživa pravico EU do prostega gibanja, kakor je ta opredeljena v petem odstavku 2. člena Uredbe (EU) št. 2016/399 (Zakonik o schengenskih mejah). Slovar EMN: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/glossary_search/third-country-national_en.

4 Eurostat (2020). Pojasnilo k statistiki, Statistika brezposelnosti, julij 2020. Na voljo na povezavi https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Unemployment_statistics#Unemployment_in_the_EU_and_the_euro_area.

5 Eurostat (2021). *First-time asylum applicants down by a third in 2020*, 24. marec 2021. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20210324-1?redi-rect=%2Feurostat%2F>.

6 Novice EASO: <https://easo.europa.eu/news-events/eu-asylum-decisions-exceed-applications-first-time-2017-due-covid-19>.

7 <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/guidance-implementation-eu-provisions-asylum-return-procedures-resettlement.pdf>

8 https://frontex.europa.eu/assets/Publications/General/COVID_19_Response_of_JHA_agencies.pdf

9 EASO je objavil tri poročila o izrednih ukrepih, povezanih s covidom-19, v azilnih in sprejemnih sistemih (junij, julij, december 2020), v katerih je analiziral vpliv na azilne in sprejemne postopke v državah EU+, razlike in podobnosti nacionalnih prizadevanj za reševanje razmer ter začasne rešitve, ki so jih države uvedle. Dve Posebni poročili EASO o azilnih trendih in covidu-19 (maj, junij 2020) sta analizirali podatke.

10 Oglejte si tretje poglavje z analizami. Na voljo tudi na <https://www.easo.europa.eu/practical-tools>.

11 EASO, *Nujni ukrepi v azilnih in sprejemnih sistemih zaradi covid-19*, št. 2, julij 2020, str. 6.

1. DOVOLJENJA ZA PREBIVANJE, POGOJI ZA VSTOP, BREZPOSELNOST IN POTREBE TRGA DELA

DOVOLJENJA ZA PREBIVANJE IN POGOJI ZA VSTOP – UPRAVNI PRISTOPI

Obdelava zunaj ozemlja

Več držav članic EU je poročalo o omejitvah pri vlaganju in obdelavi dovoljenj za prebivanje in vlog za vizume na misijah v tujini med 13. marcem in junijem 2020.¹² Nekatere so poročale o izjemah od teh pravil za posamezne kategorije, kot so osebe v tranzitu, prevozniki blaga in transportno osebje, zdravstveni delavci, diplomati in humanitarno osebje ter izjeme zaradi nujnih razlogov.¹³ Medtem ko so nekatere države članice EU in Norveška nadaljevale postopke izdajanja dovoljenj za prebivanje in vizumov, so druge opozorile na praktične težave pri izdaji vizumov/dovoljenj zaradi zaprtja meja in omejitev potovanj.¹⁴ Nekatere so poročale o postopnem ponovnem uvajanju postopkov obravnave vizumov/konzularnih storitev v obdobju do junija 2020.¹⁵

- Od 31. decembra 2020 je bilo prijavljenih nekaj sprememb v zvezi s konzularnimi storitvami ali obdelavo vizumov. Luksemburg je spomnil, da so bile njegove zunanje meje do 31. marca 2021 zaprte za državljane tretjih držav, z več izjemami. Druge države članice EU so poročale o nadaljevanju ali obnovitvi konzularnih storitev in/ali obravnavi vizumov, vsaj v omejenem obsegu.¹⁶

Španija je opozorila, da se oddajanje vlog med pandemijo ni ustavilo, ne glede na lokalno zakonodajo o odprtju veleposlaništev, čeprav dejanskih vizumskih potrdil ni bilo mogoče izdati v obdobjih omejitev potovanj. Sta pa bili od junija 2020 obdelava in izdaja vizumov hitrejši za študente zaradi skorajšnjega začetka študijskega leta septembra 2020.

- Irska je 22. junija 2020 nadaljevala omejeno obravnavo vizumov za dolgoročno prebivanje in septembra 2020 začela izdajati odločbe. Obravnava vizumom za kratkoročno prebivanje je ostala začasno ustavljena, razen za izredne in prednostne kategorije prosilcev. Seznam izvzetih kategorij so posodobili skladno s priporočilom Sveta (EU) 2020/912 z dne 30. junija 2020.
- Francija je po prvem zaprtju javnega življenja nadaljevala obravnavo vlog na konzulatih, pri čemer je so bili mednarodni študenti prednostna kategorija.
- S 1. septembrom 2020 je Slovenija ukinila omejitve konzularnega dela in uvedla javnozdravstvene higienske

ukrepe v celotni slovenski konzularni mreži.

- Podobne ukrepe je na konzulatih uvedla Češka, kjer so skladno s priporočilom Sveta (EU) 2020/912 obravnavali samo vloge izbranih kategorij prosilcev. Češka je poročala, da je dovoljenja za prebivanje in vloge za izdajo vizuma obdelala v običajnih rokih.
- Obdelavo vlog za vizume za dolgoročno prebivanje so nadaljevali na Nizozemskem, pri čemer so prednostno obravnavali nekatere kategorije prosilcev, kot so družinski člani migrantov, ki že prebivajo na Nizozemskem, delavci v pomembnih panogah in študenti. Nekatera nizozemska veleposlaništva so bila delno zaprta in vložnikom je bilo odobreno šestmesečno podaljšanje za pridobitev vizumov.¹⁷
- Latvija je navedla, da se nova pravila o elektronski oddaji vlog ne nanašajo na prvič oddane vloge na predstavništvi v tujini, ampak jih je treba predložiti osebno.
- Na Hrvaškem so odločitev o začasni prekinitvi obravnave vlog za hrvaške vizume za kratkoročno prebivanje, sprejeto 16. marca 2020, v letu 2020 večkrat spremenili in dopolnili (vključno s spremembami julija in decembra), pri čemer so razširili kategorije izjem, ki so bile skladno s spremembami na ravni EU in na nacionalni ravni izvzete iz izjem.

Nekatere države članice EU so opazile vpliv epidemioloških razmer na svojih veleposlaništvih v tujini na vizumske storitve ali zmožnost imetnikov vizumov za potovanje,¹⁸ pri čemer je Švedska ugotovila, da na primer razgovorov za migracije na veleposlaništvu v Teheranu do leta 2021 ni bilo. Programi delovnih počitniških vizumov med Švedsko in Argentino, Čilom in Urugvajem so bili opuščeni.

Obdelava v državi in storitve »osebno v živo«

Od 13. marca 2020 so države članice EU in Norveška začele **uvajati omejitve v zvezi s storitvami osebno v živo, povezanimi s priseljevanjem**, za državljane tretjih držav.

¹² BE, CZ, EE, FI, FR, HR, IE, LT, LV, SI in SK. HR ne izdaja vizumov za dolgoročno prebivanje.

¹³ CZ, BE, EE, ES, FR, HR, IE, LT, LV in SK.

¹⁴ CZ, EE, ES, IE, HR, LU in SK ter NO.

¹⁵ CZ, HR, IE in SK.

¹⁶ CZ, EE, ES, FR, HR, IE, LV, NL, SI in SK.

¹⁷ Dovoljeno obdobje je bilo podaljšano s treh na šest mesecev, z morebitnimi dodatnimi tremi meseci.

¹⁸ ES, HR, IE, SE in SK.

Nekatere države članice EU niso v celoti zaprle javnih uradov med marcem in junijem 2020 ali pa so jih ohranile odprte, pri čemer so spodbujale druge načine stika, kot so spletni sistemi ali e-pošta.¹⁹ Veliko jih je ponudilo možnost obiska na javnih uradih po predhodnem naročilu v posebnih primerih, na primer za prevzem dovoljenja za prebivanje.²⁰

Javne službe so se do junija 2020 ob izboljšanju epidemioloških razmer postopno ponovno vzpostavile v državah članicah EU in na Norveškem.²¹

Preglednica 1 povzema razpoložljivost storitev osebno v živo med letom 2020 v državah članicah EU.

Preglednica 1: Storitve »osebno v živo«/zaprte uradov za priseljevanje v državah članicah EU od 13. marca 2020

Država članica EU	Razmere
Avstrija	Organi za naselitve in prebivališča so delovali ves čas, vendar so bile osebne storitve v živo omejene ali ustavljene od sredine marca 2020. Obisk je bil mogoč samo po predhodnem dogovoru. Od sredine marca do maja 2020 so bile uradne ure zveznega urada za priseljevanje in azil omejene na elektronsko/poštno oddajo vlog in telefonske poizvedbe.
Belgija	Vloge za dovoljenja za prebivanje so prevzele občine. Leta 2020 se je nekaj občin odločilo zapreti svoje urade v nekaterih obdobjih pandemije covid-19.
Bolgarija	Migracijskih uradov niso zaprli.
Hrvaška	Migracijskih uradov niso zaprli.
Ciper	Javna služba je bila zaprta med 17. marcem in (vključno) 3. majem 2020.
Češka	Uradov za priseljevanje niso nikoli zaprli, vendar so uvedli omejitve: - od marca do maja: skrajšan delovni čas za obravnavo predvsem nujnih primerov; - od junija do septembra: urade so postopoma ponovno odprle za vse stranke; - od oktobra do decembra: za obisk urada se je bilo treba predhodno naročiti.
Estonija	Uradi policije in mejne straže so bili zaprti med 13. in 18. marcem, ponovno so jih odprli 18. marca za nujne primere.
Finska	Storitvenih točk za pomoč uporabnikom urada za priseljevanje niso nikoli zaprli, vendar se je bilo treba za obisk predhodno naročiti. Storitvene točke zdaj sprejemajo stranke brez predhodnega naročila, vendar je število hkrati navzočih oseb omejeno.
Francija	Od sredine maja 2020 (konec prvega zaprtja javnega življenja) je bilo vlogo za dovoljenje za prebivanje mogoče oddati ob predhodni najavi obiska. Od oktobra 2020 (drugo zaprtje javnega življenja) so vse javne storitve ostale odprte, a ob strogih higienskih ukrepih.
Nemčija	Uradi za priseljevanje po vsej državi so ostali odprti. Od sredine marca do aprila 2020 so urade za priseljevanje in mestne hiše zaprli za osebne obiske, vendar je povsod veljala izjema izrednih primerov.
Madžarska	Uradi so ostali odprti vse leto 2020. Obiski ob predhodnem naročanju so veljali med 17. marcem in 18. junijem 2020 (prvi val pandemije) in od 4. novembra 2020 (drugi val pandemije).
Irska	Urad za registracijo priseljevanja v Dublinu je bil zaprt od 20. marca 2020 do 20. julija 2020, od 18. do 24. avgusta 2020, od 21. oktobra in 2. decembra 2020 ter od 23. decembra 2020. Ves čas je bil odprt za prve prijave in izključno ob predhodnem naročilu.
Italija	Zaprto med 17. marcem in 18. majem 2020. Od takrat so odprti ob upoštevanju strogih higienskih ukrepov.
Latvija	Migracijskih uradov niso zaprli. Stik osebno v živo je mogoč samo za predložitev biometričnih podatkov in prevzem dovoljenja za prebivanje, in sicer ob predhodnem naročilu.
Litva	Migracijskih uradov niso nikoli popolnoma zaprli, veljale pa so nekatere omejitve.
Luksemburg	Pisarne direktorata za priseljevanje so bile zaprte med 18. marcem in 13. majem 2020. Od 31. decembra 2020 je bila informacijska pisarna Oddelka za tujce zaprta za javnost. Za prijavo/izdajo biometričnih podatkov in izdajo dovoljenj za prebivanje je bila služba odprta od 13. maja 2020 ob predhodnem naročilu.
Malta	Od 16. marca 2020 je malteška agencija za osebno dokumentacijo dovolila osebni obisk samo ob predhodnem naročilu in spodbujala uporabo spletne platforme, kadar je bilo to mogoče. Nekatere službe so se zaprle 16. marca 2020 in se 8. junija 2020 ponovno odprle za splošno javnost.
Nizozemska	Od 16. marca 2020 so bili vsi stiki v okviru migracijske službe omejeni. Služba za priseljevanje in naturalizacijo je bila odprta samo za nujne primere, kar vključuje dvig dovoljenj za prebivanje, in sicer ob predhodnem naročilu. S 13. avgustom 2020 se je ta služba v celoti ponovno odprla.

¹⁹ BE, CZ, EE, HR, LT, MT in SE. LT je na področju migracij namesto fizičnih obiskov uporabljala obstoječ informacijski sistem. Švedska migracijska agencija je zmanjšala število obiskovalcev v svojih storitvenih centrih in ohranjala stik zlasti po telefonu ali elektronski pošti.

²⁰ BE, CY, CZ, EE (sistem predhodnega naročanja je bil vzpostavljen že pred pandemijo), FI, HR, LU, MT, NL, PL, PT in SK.

²¹ Oglejte si Delovni dokument za podporo informu EMN: Odzivi držav članic EU in OECD na upravljanje dovoljenj za prebivanje in brezposelnosti migrantov med pandemijo covid-19.

Država članica EU Razmere

Poljska	Službe so za neposredne storitve za stranke zaprli 16. marca 2020. Neposredne storitve za stranke je urad za tujce v Varšavi ponovno odprl 25. maja 2020 ob upoštevanju higienskih pravil. Pokrajinski uradi so prav tako ponovno omogočili storitve z neposrednim stikom, v večini primerov ob
Portugalska	Služba za migracije in mejo se je zaprla za obiske s 30. marcem 2020, razen za nujne primere. Ponovno se je odprla 4. maja 2020.
Slovaška	Delovni čas slovaških policijskih služb za zunanje zadeve so skrajšali v obdobju od 12. marca do 20. maja 2020, uradi pa so bili zaprti 8. in 9. aprila 2020, od 26. oktobra do 9. novembra 2020 in od 21. do 31. decembra 2020. ²²
Slovenija	Uradi za priseljevanje se niso nikoli popolnoma zaprli.
Španija	Uradi so se ponovno odprli za javnost 25. maja 2020.
Švedska	Uradi se niso nikoli zaprli, so jim pa skrajšali delovni čas.

Vir: Odzivi na ad hoc poizvedbe 2020.75, vprašanje 2.

Kljub omejitvam osebnih storitev so vse države članice EU uvedle ukrepe, da bi poskrbele za nadaljnje zagotavljanje storitev. Tudi med zaprtjem uradov so bile storitve še vedno na voljo po pošti, prek elektronskih sredstev ali spletnih storitev.²³

Od marca do junija 2020 so se pristopi držav članic EU pri obravnavi vlog in podaljšanju dovoljenj za prebivanje spreminjali. Nekatere so jih obravnavale naprej,²⁴ tudi v omejenem obsegu,²⁵ na primer za nekatere kategorije (npr. zdravstveno varstvo in oskrba starejših²⁶), za nerešene zahtevke²⁷ ali nujne primere,²⁸ ali pa so sprejemale vloge, vendar jih niso obravnavale.²⁹ Obravnava dovoljenj za prebivanje se je ponovno začela maja/junija 2020.³⁰ Praktični ukrepi, kot sta uporaba spletnih portalov³¹ ali začasno sprejemanje skeniranih dokumentov za nekatere vloge,³² so pomagali pri obdelavi vlog.

V drugi polovici leta se je pojavila močna pobuda, naj države članice EU **izpopolnijo svoje postopke za prilagoditev novim delovnim razmeram**. Eden od pristopov je bilo nadaljevanje sprejemanja vlog po pošti in e-pošti,³³ vključno s sprejemanjem skenirane dokumentacije³⁴ in digitalnim izdajanjem dokumentov v nekaterih primerih.³⁵ Na Irskem je sistem dovoljenj za delo za nove prosilce in obnovo dovoljenj v celoti deloval na daljavo in prek spleta od 30. marca 2020 z elektronskimi/skeniranimi dokumenti in vsemi odločitvami/rezultati, izdanimi po e-pošti. Začasno so uvedli t. i. e-delovno dovoljenje.

V Sloveniji je odlok, ki določa začasne ukrepe za zmanjšanje tveganja okužbe in preprečevanje širjenja covid-19 pri upravljanju upravnih postopkov in odločanju v upravnih zadevah, začel veljati 11. decembra 2020 za največ tri mesece.³⁶ Omogoča elektronsko

predložitev vlog brez obveznega kvalificiranega elektronskega podpisa. Namesto tega se lahko stranke identificirajo z edinstveno identifikacijsko številko. Poleg tega je mogoče dokumente vročiti po e-pošti, ki ne izpolnjuje običajnih varnostnih standardov, če se naslovnik strinja in posreduje svoj e-poštni naslov.

Drugi pristop je **uporaba elektronskih orodij**, kot so elektronski podpisi in spletni sistemi. Nekateri od teh spletnih sistemov so že obstajali, medtem ko so druge razvili ali okrepili v letu 2020. Estonija je migrante še naprej spodbujala k uporabi samopostrežnega portala policije in mejne straže. Madžarska je od 4. novembra 2020 spodbujala prosilce k uporabi njenega spletnega portala za prijavo.³⁷ Litva je še naprej uporabljala svoj obstoječ sistem MIGRIS, vendar so bili od 7. septembra 2020 na voljo izboljšani postopki za vloge za dovoljenje za začasno prebivanje za visoko kvalificirane migrante oz. raziskovalce in družinske člane teh kategorij. Vlagatelji v tej kategoriji imajo možnost zaprositi za t. i. virtualni obisk pri sistemu MIGRIS, njihova prošnja za dovoljenje za začasno prebivanje pa je lahko sprejeta na dan tega virtualnega obiska. Ko oddelek za migracije ugotovi, da so bili predloženi vsi potrebni dokumenti, vlagatelju pošlje obvestilo, da se mora osebno oglasiti in predložiti biometrične podatke (slika obraza in prstni odtisi) ter izvirne dokumente, potrebne za vlogo. Nekaj dni po tem obisku se izda dovoljenje za prebivanje. Španija je poročala, da je z uporabo elektronskih sredstev, vzpostavljenih za ta namen, zmanjšala negativne učinke omejitev zaradi pandemije. Od 25. maja 2020, ko so se pisarne ponovno odprle za javnost, je vloge mogoče predložiti v kombinaciji osebno v živo in prek elektronskih sredstev.

Španija je za leto 2020 poročala tudi o razvoju svojega sistema MERCURIO, ki vključuje štiri kategorije migracijskih postopkov: vloga za dovoljenje za prebivanje

²² Med zaprtjem je bilo mogoče nujnim primerom odobriti izjemo.

²³ V SE je bilo že pred covidom-19 mogoče skoraj vse vrste dovoljenj oddati elektronsko, zato je delo preprosto potekalo kot prej.

²⁴ BE, CY, CZ, FI, EL, ES, HR, HU, IE, LT, LU, LV, NL, PL in SE ter NO.

²⁵ CY, CZ, FR, LT, LU, LV, MT, SK in SI.

²⁶ Na primer ES, LU in MT.

²⁷ Na primer CY in PL.

²⁸ Na primer FR za najnujnejše primere.

²⁹ EE.

³⁰ CZ, EE, FR in SK.

³¹ EE, LT in SE.

³² IE.

³³ AT, BE, CZ, EE, HR, IE, PL in SI.

³⁴ HR in IE.

³⁵ IE, NL in SI.

³⁶ Skladno z 9. členom odlok velja do preklica epidemije covid-19 ali največ tri mesece. Uredba je prenehala veljati 10. marca 2021.

³⁷ Na voljo na spletni strani <https://enterhungary.gov.hu>.

za ponovno združitev družine (januar 2020); dovoljenje za prebivanje za družinskega člana državljan EU (april); prebivanje zaradi izjemnih okoliščin (junij) in prošnja za pridobitev dovoljenja za prebivanje in delo po računu (december). Na Slovaškem je bilo predhodno naročanje mogoče samo za izdajo, podaljšanje ali prijavo prebivališča prek že obstoječega spletnega sistema, ki od 31. decembra 2020 ni bil na voljo, saj so se policijski oddelki za zunanje zadeve zaprli.

Na Švedskem je bilo mogoče večino prošenj za zakonito priseljevanje že urediti prek spleta, obdelava vlog pa se je preprosto nadaljevala kot običajno skozi celotno obdobje.

Druge države članice EU so uvedle nove spletne sisteme z uporabo varnega elektronskega podpisa.³⁸

Latvija je uvedla postopke, ki so do 30. junija 2021 omogočali elektronsko predložitev vlog za dovoljenja za prebivanje z varnim elektronskim podpisom. Te ureditve se uporabljajo za obnovo dovoljenj za prebivanje in prvič oddane vloge. Prvič oddane vloge zunaj meja Latvije je treba oddati

osebno na konzulatu.

Migracijske pisarne v Franciji so ponovno odprli sredi maja in uvedli spletno storitev za preproste vloge. Na Irskem je 20. julija 2020, na dan, ko so ponovno odprli dublinski prijavitni urad za prvič oddane vloge, začel delovati spletni sistem za obnovo prijav za državljane tretjih držav, ki živijo na območju Dublina. Septembra 2020 je začel delovati spletni prijavitni postopek za shemo netipičnega delovnega dovoljenja.

Ciper in Italija nista poročala o posebnih ukrepih v zvezi s pandemijo, saj so maja urade ponovno odprli. Italija je ponovno odprla svoje urade in zagotovila vse storitve skladno z ukrepi za preprečevanje širjenja covid-19.

V državah članicah OECD, ki niso članice EU, so prav tako redno uporabljali elektronska orodja in spletne sisteme. Avstralija je na primer zagotovila nekaj storitev osebno v živo, pri čemer je bilo vse vloge mogoče oddati elektronsko, v letu 2020 pa so tudi postopke naturalizacije začeli opravljati virtualno.

PODPORA MIGRANTOM ZA UBLAŽITEV UČINKOV PANDEMIJE

Ukrepi za zagotavljanje, da se migranti ne bi znašli v okoliščinah neurejenega statusa

Od marca do junija 2020 so države članice EU in Norveška uporabljale samodejno podaljšanje dovoljenj za prebivanje³⁹ in dopuščena prebivanja ali odpravo obveznosti za zapustitev države,⁴⁰ in/ali odpravo/podaljšanje postopkovnih rokov⁴¹, da bi zagotovile stalno zakonsko urejen status prebivanja za državljane tretjih držav, ki so jih prizadele omejitve potovanj ali omejitve storitev priseljevanja v zadevni državi. Več držav članic EU je poročalo o neprekinjenem ali novem samodejnem podaljšanju dovoljenj za prebivanje in/ali uporabi dopuščenih prebivanj ter⁴² odlogu upravnih rokov,⁴³ ki so začeli veljati 31. decembra 2020⁴⁴ in bi potekali tik pred tem datumom,⁴⁵ ali o politiki prizanesljivosti v zvezi z obveznostjo za zapustitev države.⁴⁶ V nekaterih državah članicah EU so obdobja dopuščene prebivanja potekla 31. decembra 2020 ali pa so bila standardna merila ponovno določena.⁴⁷

Belgija je nadaljevala svojo politiko podaljševanja prebivanja na osnovi *višje sile*, uvedeno marca 2020. V Bolgariji se lahko tujec z dovoljenim podaljšanim dovoljenjem za prebivanje, pri katerem je

obdobje prebivanja poteklo med razglašeno epidemijo ali v devetih mesecih po odpravi epidemije, lahko zaprosi za podaljšanje dovoljenja za prebivanje do devet mesecev po odpravi razglašene epidemije.⁴⁸ Irska in Portugalska sta uvedli samodejna podaljšanja, ki so se podaljšala v leto 2021. Irska je decembra 2020 napovedala šestega v seriji samodejnih podaljšanj, in sicer veljavnih dovoljenj za prebivanje, ki bi potekla med 21. januarjem in 20. aprilom 2021, samodejno pa jih je podaljšala do 20. aprila 2021. Na Portugalskem velja, da imajo državljani tretjih držav, ki so zaprosili za vstop v državo, prebivanje ali mednarodno zaščito in ki čakajo obravnavo službe za migracije od 15. oktobra 2020, urejen status do 31. marca 2021. Ta ukrep so uvedli marca 2020. Madžarska je po razglasitvi drugega vala 4. novembra 2020 ponovno uvedla samodejna podaljšanja dovoljenj za prebivanje za tista dovoljenja, ki so bila še veljavna ali so zapadla na ta datum, in sicer do 30. dne po koncu razglašene vala.⁴⁹

V Franciji in Španiji je podaljšanje dovoljenj za prebivanje poteklo decembra 2020. V Franciji je za dovoljenja za prebivanje, ki so potekla med 16. marcem in 15. junijem 2020, veljalo samodejno podaljšanje za šest mesecev,⁵⁰ medtem ko je Španija s sklepom ministrstva za zdravje 18. maja 2020 samodejno podaljšala dovoljenja za prebivanje, dovoljenja za delo in druga dovoljenja, ki

38 FR, IE in LV.

39 BG, DE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, LU, MT, PL, PT, SI in SK. V HR lahko skladno s spremembami Zakona o tujcih iz aprila 2020 državljani tretjih držav uporabljajo poteklo biometrično dovoljenje za prebivanje, ki so ga že prejeli med pandemijo, in sicer 30 dni po koncu pandemije, vendar so še vedno dolžni zaprositi za podaljšanje poteklih dovoljenj za začasno prebivanje, ne bodo pa ogroženi, ker tega niso naredili pravočasno.

40 BE, CY, CZ, EE, HR, NL, LT, LU, LV, PL, SE, SI in SK ter NO.

41 ES, FR, HR, LU, SK in PL.

42 AT, BE, BG, CY, ES, HR, HU, IE, NL, LV, PT in SK.

43 HR, IT in SK.

44 BE, BG (dovoljenja za dolgoročno in stalno prebivanje za državljane tretjih držav in dokumenti, izdani za državljane EU in njihove družinske člane, potekali med 13. marcem 2020 in 31. januarjem 2021, so bili podaljšani za šest mesecev), HR, HU, IE, LV in PT.

45 ES in FR.

46 HR, NL in SK.

47 CZ, EE, LT in LU.

48 Pri tem ne gre za prekinitve, če tujec zaprosi za dolgoročno ali stalno prebivanje. Tudi tujec z dovoljenjem za dolgoročno prebivanje, katerega obdobje prebivanja poteče v izrednih razmerah ali do devet mesecev po odpravi izrednih razmer, lahko vstopi v državo brez vizuma za dolgoročno prebivanje v devetih mesecih po odpravi izrednih razmer.

49 Izdani dokumenti za prebivanje, dovoljenje za stalno prebivanje in migracijska dovoljenja – razen kratkoročnih in vstopnih vizumov za pridobitev dovoljenja za prebivanje.

50 To velja samo za dovoljenja za prebivanje, ki so potekla do 15. junija 2020.

so potekla v času izrednih razmer ali v 90 dneh pred njihovo objavo do 21. decembra 2020.

Španija je poročala o sprostitvi pogojev, pod katerimi so lahko državljani tretjih držav podaljšali dovoljenja za prebivanje ali delo. Navodila z dne 8. junija 2020 je izdal Generalni direktorat za migracije, in sicer s sprejetjem ukrepov za preprečevanje neurejenega statusa državljanov tretjih držav, ki prebivajo v Španiji zaradi zaposlitve (med drugim samozaposleni ali zaposleni delavci in imetniki modre karte EU), kjer je njihov redni status povezan z neprekinjenostjo delovnega razmerja ali posedovanja zadostnih virov. Dana so bila navodila za vse te primere, ki so jih uradi za tujce obravnavali kot prednostne.

V Luksemburgu so dovoljenja za prebivanje samodejno podaljšali do 31. avgusta 2020, imetnikom vizumov za kratkoročno prebivanje ali obiskovalcem, ki ne potrebujejo vizuma, pa je bil status urejen do 31. julija 2020. Ko je rok potekel, so morali podaljšati dovoljenja za prebivanje ali zapustiti državo. Poleg tega so morali državljani tretjih držav, ki so se prijavili v občini, v kateri prebivajo, med 1. januarjem in 31. julijem 2020 zaprositi za dovoljenje za prebivanje v šestih mesecih, in ne v treh. Na Nizozemskem so potem, ko so dovoljenja za prebivanje prenehala veljati, še naprej uporabljali politiko prizanesljivosti za državljane tretjih držav, ki zaradi pandemije resnično niso mogli oditi, obdobja čezmernega prebivanja pa država ni upoštevala.

Avstrija med pandemijo ni uporabljala samodejnih podaljšanj, temveč je obravnavala dopuščena prebivanja. Na Cipru osebam, ki so bile že na otoku z veljavnim dovoljenjem za prebivanje/vstopnim dovoljenjem, ki naj bi prenehalo veljati 1. novembra 2020, ni bilo treba nadalje ukrepati in proti njim niso bili sprejeti nobeni ukrepi, prav tako njihovih podatkov ob odhodu niso uvrstili na seznam oseb s prepovedanim vstopom v državo, če so obnovile svoja dovoljenja čim prej po odpravi omejitev. Latvija je poročala, da dopuščena prebivanja obravnava za vsak primer posebej. To je običajno naredila z izdajo vizuma za dolgoročno prebivanje ali podaljšanjem Schengenskega vizuma C zaradi človekoljubnih razlogov. Imetniki dovoljenj za prebivanje, ki so prebivali v Latviji in so zamudili rok za podaljšanje dovoljenja ali prijavo, so lahko uredili svoj status tako, da so plačali pristojbino in so njihovo dokumentacijo obravnavali po pospešenem postopku.

V Litvi se je obdobje dovoljenega odstopanja, odobreno državljanom tretjih držav, ki ne morejo oditi, in to ne po lastni krivdi, ali v zvezi s katerimi je poteklo obdobje prostovoljnega odhoda v zvezi z odločbo o vrnitvi, končalo 17. avgusta 2020.

Češka⁵¹ in Estonija sta poročali, da takšni ukrepi, povezani s pandemijo, od 31. decembra 2020 niso več veljali.

Nemčija, Poljska, Slovenija in Slovaška niso poročale o posodobitvah informacij, ki so jih predložile za prejšnje informacije. Slovaška je dovoljevala podaljšanje za dva meseca za dovoljenja za prebivanje in delo, ki so potekla do enega meseca po koncu izrednih razmer zaradi epidemije, medtem ko je bilo v Sloveniji bivanje državljanov tretjih držav dovoljeno samo za čas, ko so ukrepi, povezani s covidom-19, objektivno preprečevali njihov odhod ali dokler niso pridobili druge osnove za zakonito prebivanje. Na Poljskem so veljavnost vseh dokumentov o delu in prebivanju podaljšali za obdobje izrednih razmer zaradi covida-19 in 30 dni po njem. V Nemčiji so ohranili veljavnost urejenega statusa migrantov, dokler ni bila sprejeta odločitev o dovoljenju za prebivanje ali podaljšanju.

Švedska zaradi pandemije ni poročala o spremembah svoje migracijske zakonodaje, pri čemer so vse zahteve ostale enake.

Države članice OECD, ki niso članice EU, so si prav tako prizadevale zagotoviti, da se migranti ne bi znašli v okoliščinah neurejenega statusa. V ZDA je od marca 2020 večina nemigrantov lahko ublažila vplive covida-19 z vložitvijo pravočasne spletne zahteve za podaljšanje prebivanja. Učinki covida-19 so se v poznih prošnjah za podaljšanje prebivanja ali spremembo statusa prav tako šteli za izjemne okoliščine. Roki za odgovor in/ali vložitev zahtevkov za dokazila ali obvestila o pritožbi iz obdobja med 1. marcem 2020 in 31. marcem 2021 so bili podaljšani s 30 na 60 dni. Na Novi Zelandiji in v Avstraliji so uvedli nove začasne vizume za zaščito delavcev, ki se zaradi pandemije ne morejo vrniti v domovino. Služba za priseljevanje na Novi Zelandiji je ustvarila nov vizum za obiskovalce, katerih vizum je potekel in ki se zaradi omejitev, povezanih s pandemijo, niso mogli vrniti domov. Nova Zelandija je uvedla tudi podaljšanje delovnih vizumov za tujce in vizumov za obiskovalce. Avstralija je uvedla vizum za začasno dejavnost za migrante, ki delajo v kritičnih panogah, skupaj s pobudami za sezonske delavce, in sicer za zapolnitev primanjkljaja v kmetijstvu, kar je tistim posameznikom, ki se ne morejo vrniti v državo izvora, omogočilo ostati v Avstraliji med pandemijo. Tudi družinski člani so lahko navedeni na vlogi za izdajo vizuma.

Na Japonskem je zaskrbljenost, da bi tuji delavci izgubili delo zaradi pandemije covida-19, spodbudila možnost za tuje delavce, da spremenijo delodajalca, a ohranijo status. Lahko pridobijo status prebivanja za določeno dejavnost (dovoljena zaposlitev) za največ eno leto. Japonska vlada je opredelila upravičene razloge, zaradi katerih dovoljenj za prebivanje za nekatere dejavnosti ne bodo preklicali, čeprav tujec ne more spoštovati pogojev dovoljenja. Vlada je hkrati povečala zmogljivosti svetovalnih in podpornih storitev za tuje iskalce zaposlitve in delodajalce, ki zaposlujejo tuje delavce.

51 Skladno z ukrepi, uvedenimi 14. marca 2020, so lahko vsi državljani tretjih držav, ki so jim potekali nepodaljšljivi vizumi (ali katerih prebivanje brez vizuma presega 90 dni), ali dovoljeno prebivanje na ozemlju Češke do 17. julija 2020, in tisti, ki so podaljšali delovno razmerje pri delodajalcu, ostali do 16. novembra 2020.

Podpora dohodkom za delavce migrante

Skladno z informacijami, sporočenimi za obdobje od marca do junija 2020, so se v državah članicah EU ohranila osnovna pravila glede dostopa do nadomestil za brezposelnost in povezave med zaposlitvenim razmerjem in dovoljenjem za prebivanje, čeprav so nekateri opozorili na prosto presojo med covidom-19 pri odvzemu ali podaljšanju dovoljenja za prebivanje,⁵² ali pa so poročali o pomembnosti druge ureditve, kot so samodejna podaljšanja.⁵³ Mnoge države članice EU in Norveška so poročale, da so v tem obdobju državljani tretjih držav in zaposlovalci upravičeni tudi do splošne podpore za primer brezposelnosti.⁵⁴ Večina držav članic EU od 31. decembra 2020 ni poročala o posebnih podporah za migrante, ampak o nadaljnji uporabi splošnih dohodkovnih podpor ali drugih podpornih ukrepov za brezposelne, vključno z državljani tretjih držav. Številne države članice EU⁵⁵ so poročale, da so državljanom tretjih držav še naprej na voljo splošne podpore, povezane s krizo in namenjene za brezposelne, samozaposlene, podjetja ali druge delavce.⁵⁶

Belgija je navedla, da so bili državljani tretjih držav, ki jim je bilo dovoljeno ostati zaradi *višje sile*, upravičeni do začasnih nadomestil za brezposelnost ali socialne pomoči, če so izpolnjevali splošne zahteve. Madžarska je navedla, da so delavci z minimalno dobo socialnega zavarovanja enega leta lahko upravičeni do nadomestila za brezposelnost, vendar ni bilo posebnih podpor. Običajna pravila o nadomestilu za brezposelnost so veljala tudi na Poljskem in v Nemčiji. Estonija je poročala o splošni podpori za podjetnike (vladne agencije Enterprise Estonia), Hrvaška pa o ukrepih za ohranjanje delovnih mest, ki jih lahko koristijo tudi migranti. Švedska je navedla, da nima posebne podpore, vendar lahko migranti v nekaterih okoliščinah uživajo ugodnosti splošne podpore.

Nizozemska je ohranila obstoječe razmerje med zaposlitvijo in dovoljenjem za prebivanje, pri čemer se dovoljenje odvzame ob prekinitvi pogodbe o zaposlitvi. Vendar so poročali, da podpore, izplačane delodajalcem za kritje stroškov dela med pandemijo, pomenijo, da dovoljenje za prebivanje ni treba umakniti. Ohranila so se tudi obstoječa pravila o nadomestilu za brezposelnost. Nekatera dovoljenja za prebivanje so pogojena z neuporabo javnih sredstev, vendar bi lahko priznali izjeme, če bi imetnik dovoljenja zaprosil za javna sredstva zaradi krize covid-19.

Italija je poročala, da je vlada v obstoječih izrednih razmerah prepovedala odpustitve zaradi gospodarskih razlogov. Ukrepi, ki so jih sprejeli vlada in socialni partnerji, se osredotočajo na dohodkovno podporo na osnovi trajanja delovnega razmerja. Belgija, Latvija in Slovenija so poročale o omejeni prilagodljivosti zahtev glede minimalnega dohodka za pridobitev dovoljenja za prebivanje in zaščito pred odvzemom tega dovoljenja.

V Belgiji lahko delavci, ki so državljani tretjih držav, še vedno zaprosijo za podaljšanje enotnega dovoljenja, če izpolnjujejo vse pogoje. Če so bili zaradi covid-19 začasno brezposelni, bodo njihovi dnevi brezposelnosti pretvorjeni v delovne dneve. V tem primeru dejstvo, da niso dosegli zahtevanega praga plače v obdobju brezposelnosti, ne vpliva na njihovo dovoljenje za delo in prebivanje. V Latviji so bila pravila o zahtevah za minimalni dohodek ali ohranjanju gospodarske dejavnosti v letu 2020 začasno opuščena pri obravnavi prošelj za dovoljenje ali primerov odvzema. Vendar to odstopanje ni veljalo za zahtevke za prvo dovoljenje, vložene po 10. juniju 2020. V Sloveniji je zaradi izredne narave pandemije covid-19 ministrstvo za notranje zadeve upravnim enotam naložilo, naj bodo prožne pri običajnih pravilih za presojo zadostnih sredstev za preživljanje, ko obravnavajo izdajo dovoljenja za prebivanje. Časovno obdobje, v katerem je državljan tretje države čakal na zaposlitev ali mu je bila odrejena karantena, je izključeno, pri čemer se upošteva samo šest mesecev, ko je prejemal celotno plačo.

Države članice OECD, ki niso članice EU, so migrantom zagotovile tudi dohodkovno podporo. Na Novi Zelandiji so imela podjetja, ki zaposlujejo migrante, dostop do istih shem subvencioniranja plač, kot so na voljo Novozelancecem. Poleg tega je novozelandska služba za priseljevanje zagotovila posojila osebam, ki so potrebovale finančno pomoč za vrnitev z Nove Zelandije v državo izvora. V Kanadi je bila dohodkovna podpora na voljo vsem posameznikom s prebivališčem v Kanadi, ki niso bili upravičeni do zavarovanja za primer brezposelnosti. Te ugodnosti država ne šteje za socialno pomoč za namene ugotavljanja upravičenosti za preživljanje družinskih članov. Od 27. septembra 2020 do 25. septembra 2021 so bila na voljo nova nadomestila za okrevanje, vključno z razširjenim zavarovanjem pri zaposlitvi. Programi vključujejo ugodnosti za skrbnike in posameznike z otroki.

Dohodkovne zahteve za izdajo dovoljenj družinskim članom migrantov

Vpliv izgube ali upada dohodka na izpolnjevanje zahtev za družinska dovoljenja prva serija informov ni obravnavala.

Večina držav članic EU je poročala, da ni uvedla bistvenih sprememb pravil o zahtevah glede dohodka za združitev družine,⁵⁷ vendar je bilo načelo diskrecije široko uporabljeno.⁵⁸ Avstrija je opozorila, da čeprav ni bilo sprememb pravil, je bila shema *Kurzarbeit* dejavnik, ki je pomagal zaščititi posameznike pred upadom ali izgubo dohodka. Na Portugalskem zmanjšan ali izgubljen dohodek ni razlog za samodejni odvzem dovoljenja, in sicer zaradi samodejnega podaljšanja do 31. marca 2021.⁵⁹

Štiri države članice EU so poročale o posebnih spremembah.⁶⁰ V Latviji in Sloveniji enake začasne spremembe, ki se uporabljajo za

52 HR, LT, EE (umik), DE in ES (prožnost ali prosta presoja glede podaljšanja). V BE je mogoče upoštevati okoliščine zaradi covid-19 pri obravnavi odvzema ali podaljšanja dovoljenja za prebivanje. Uprave so prejele jasne smernice o merilih, ki jih je treba upoštevati pri obravnavi vlog za podaljšanje (npr. v primeru začasne brezposelnosti).

53 FR, IE, PL in ES.

54 BE, CY, CZ (ugodnosti v primeru brezposelnosti so na voljo samo državljanom tretjih držav s stalnim dovoljenjem za prebivanje), EE, ES, FR, HR, IE, IT, LT, LV, MT, NL, PT, SI in SK ter NO.

55 BE, CY, CZ, ES, HR, FR, IE, IT, LT, LU, NL, PT in SK.

56 Na primer FI, FR, CY (bolniška odsotnost zaradi covid-19) in LT (začasna opustitev obveznega zdravstvenega zavarovanja v času karantene za samozaposlene delavce).

57 AT, BE, BG, CY, CZ, EE, FI, FR, DE, HR, HU, IE, IT, LT, LU, PL, PT, SK in SE.

58 AT, BE, EE, DE (široka prosta presoja v okviru splošnih pravil), IE (pragmatični pristop) in LU (prosta presoja je vključena v pravila).

59 To bi se lahko zgodilo v drugih državah članicah EU, ki uporabljajo samodejno podaljšanje, čeprav v tem okviru o tem niso neposredno poročale.

60 ES, LV, NL in SI.

zgoraj navedena dovoljenja za prebivanje, veljajo tudi za družine.

Nizozemska je sprejela drugačen pristop k dovoljenjem za prebivanje za družinske člane v primerjavi z dovoljenji za prebivanje zaradi dela. Dovoljenje za prebivanje za družinske člane se preklicale, če oseba zaprosi za socialno pomoč, ne pa, če izgubi delo ali utrpel upad plače. Če je prošnja za socialno pomoč posledica izbruha covid-19, dovoljenje ne bo umaknjeno ali podaljšanje zavrnjeno. Če je oseba vložila prošnjo za dovoljenje za prebivanje pred izbruhom covid-19 in je utrpela upad dohodka ali dohodek v celoti izgubila zaradi krize covid-19, bo prošnja obravnavana prizanesljivo, če je oseba izpolnjevala zahteve glede dohodka v času vložitve prošnje. To velja tudi za zahtevo glede dohodka referenčne osebe.

V Španiji, če je pogodba o zaposlitvi državljana tretje države začasno prenehala zaradi covid-19 ali če se je v celoti ali delno skrajšal delovni čas za domače

delavce, pogodba še naprej šteje za obstoječo in se upošteva tudi dohodek iz naslova socialnega varstva. Prilagodljivost se uporablja tudi za uporabo pravil v zvezi s ponovno združitvijo mladoletnikov, ob upoštevanju najboljših interesov otroka. Zavrnitev podaljšanja dovoljenj za ponovno združitve družine mora biti v vsakem primeru izčrpno utemeljena in pri presoji je treba upoštevati okoliščine covid-19.

Zunaj EU so ZDA ohranile svoje pravilo o bremenu za javno blagajno, da bi ugotovile, ali bo priseljenec morda breme za vlado, vendar je bilo prosilcem dovoljeno pojasniti, ali so okoliščine, povezane s pandemijo, povzročile njihovo uporabo javnih storitev. Testiranje, zdravljenje in preventivna oskrba v zvezi s covidom-19 so posebej izvzeti iz ugotavljanja. Ker je večina finančnih olajšav, povezanih s covidom-19, imela obliko davčnih odbitkov, se prejem take olajšave ne bo upošteval pri ugotavljanju bremena za javno blagajno.

IZPOLNJEVANJE POTREB TRGA DELA

Obstoječe potrebe trga dela

Da bi se spoprijeli s širjenjem covid-19, je večina držav članic EU⁶¹ in držav članic OECD, ki niso članice EU, uvedla omejitve pri sprejemu migrantov. Vendar je večina držav članic OECD, ki so in niso članice EU, opredelila posebne gospodarske panoge, ki so se šttele za bistvene, in upravičila nadaljnje sprejemanje migrantov med krizo zaradi covid-19, in sicer v okviru smernic Evropske komisije z dne 16. marca 2020,⁶² priporočila Sveta z dne 30. junija 2020⁶³ (v primeru držav članic EU) ali nacionalnih smernic, da bi zadovoljile potrebe trga dela. Celo tiste (maloštevilne) države članice EU, ki niso vzpostavile seznama ključnih gospodarskih panog, je sprejelo ukrepe za olajšanje vstopa delavcev iz tretjih držav v te gospodarske panoge.⁶⁴

Glavne opredeljene panoge so bile zdravstvo, kmetijstvo in transport.⁶⁵ Države OECD zunaj EU so podobno opredelile področji zdravstva in, v večini primerov, kmetijstva/varnosti preskrbe s hrano kot osnovni panogi, pa tudi podporo kritični infrastrukturi v Kanadi, Združenem kraljestvu in ZDA.⁶⁶

V prvih mesecih pandemije, ob zaprtju zunanjih mej EU, so nekatere države članice uvedle ukrepe za olajšanje dostopa do trga dela za državljane EU⁶⁷ in državljane tretjih držav,⁶⁸ ki so že

prebivali na njihovem ozemlju, da bi odgovorile na potrebe kratkih delovnih dob, zlasti v sezonskih dejavnostih. Različne države članice EU so olajšale vstop⁶⁹ in uvedle posebna pravila o karanteni⁷⁰ za sezonske delavce.

Ureditev statusa državljanov tretjih držav, ki so zaposleni v nekaterih ključnih panogah, je bila prav tako dovoljena v omejenem številu (npr. v Italiji in Grčiji v državah EU ter v Čilu, Kolumbiji in Kanadi kot državah članicah OECD in nečlanicah EU).

Razmere konec leta 2020 se niso bistveno spremenile. Večina držav članic EU je poročala, da so zahteve na trgu dela v ključnih gospodarskih panogah med letom 2020 na splošno zadovoljile s posebnimi ukrepi, ki so jih uvedle ravno za ta namen (npr. zakonske ureditve, ki državljanom tretjih držav, ki zakonito prebivajo v EU, omogočajo spremeniti panogo, in z zagotavljanjem izjem za delavce v ključnih panogah/sezonskih dejavnostih pri omejitvah vstopa).⁷¹

Tudi v drugi polovici leta so v državah članicah EU⁷² in drugih državah OECD⁷³ opredelili iste tri večje ključne panoge.⁷⁴

Države članice so povpraševanje po delovni sili v teh sektorjih zadovoljile na različne načine:

a) Države članice EU brez pomanjkanja delovne sile iz tretjih držav

61 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, LV, NL, PL, PT, SE, SI in SK ter NO in UK (po izstopu Združenega kraljestva iz Evropske unije 31. januarja 2020 je nacionalna kontaktna točka EMN Združenega kraljestva sodelovala pri nekaterih rezultatih EMN v prehodnem obdobju).

62 Smernice o izvajanju začasne omejitve nenujnih potovanj v EU, o poenostavitvi tranzitnih režimov za repatriacijo državljanov EU in o učinkih na vizumsko politiko, C(2020) 2050 z dne 30. 3. 2020. Na voljo na https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20200327_c-2020-2050-report.pdf.

63 Priporočilo Sveta (EU) 2020/912 z dne 30. junija 2020 o začasni omejitvi nenujnih potovanj v EU in morebitni odpravi te omejitve, na voljo na <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020H0912&from=EN>.

64 EMN-OECD (2020). Inform št. 3 – Ohranjanje delavskih migracij v ključnih panogah v času pandemije, str. 1.

65 Prav tam.

66 Prav tam, str. 6–7.

67 BE, DE, EL, ES, PL in SI so dovolile brezposelnim državljanom EU (in državljanom tretjih držav) delo v sezonskih dejavnostih. Glejte EMN ad hoc poizvedbe 2020.76, Sezonski delavci v času krize zaradi pandemije covid-19 z začetkom 24. aprila 2020.

68 Nekatere države članice EU so dovolile prosilcem za azil (BE, DE, ES (18–21 let)) in študentom (BE, DE, ES (18–21 let)) delo v sezonskih dejavnostih ali podaljšanje urejenega prebivanja (FR), sprostile standardne ukrepe za sezonsko delo in omogočile sezonskim delavcem, ki so že v državi ali zakonito prebivajo v državi članici EU, da še naprej delajo, ter olajšale začasne spremembe delodajalca in panoge zaposlovanja za državljane tretjih držav, ki prebivajo v državi članici (BE, IT in PL). V Španiji so lahko delavci, katerih dovoljenja za delo in prebivanje so potekla, delali v kmetijski panogi brez dodatnih postopkov.

69 BE, EL, FI, FR in SE.

70 HU, PL in SI.

71 ES in IE.

72 EMN-OECD (2020). Inform št. 3 – Ohranjanje delavskih migracij v ključnih panogah v času pandemije, str. 1.

73 Prav tam.

74 V LT so na seznam poklicev s pomanjkanjem delovne sile v drugi polovici leta 2020 vključili samo gradbeništvo, industrijo in storitve.

Avstrija je poročala, da ni imela težav zaradi pomanjkanja delavcev, niti v panogah, v katerih delavci pogosto pridejo ob kratkem roku objave (npr. pobiranje pridelka in 24-urna medicinska pomoč). Češka bi lahko zadovoljila svoje potrebe po delovni sili, saj je bilo delavcem v ključnih panogah od 11. maja 2020 dovoljeno vstopiti v državo. Švedska ni poročala o večjih težavah pri zadovoljevanju svojih potreb na trgu dela, čeprav o pomanjkanju sezonskih delavcev razpravljajo na nacionalni ravni. Hrvaška je poročala, da kvote za delovna dovoljenja v letu 2020 niso bile v celoti izkoriščene. Različni vplivi so bili opaženi v različnih panogah. Tako je bilo denimo več kot 70 % razpoložljivih dovoljenj uporabljenih v gradbeništvu, panogi, ki je močno odvisna od državljanov tretjih držav in jo je pandemija najmanj prizadela. Po drugi strani pa je bila v turizmu uporabljena zgolj četrtina razpoložljivih dovoljenj, pri čemer je bistveno manjše potrebe v večini primerov zlahka zapolnila domača delovna sila.

b) Države članice EU, ki so prednostno obravnavale prošnje, da bi zadovoljile povpraševanja po delovni sili v ključnih panogah

Pri pomanjkanju zdravstvenih delavcev so nekatere države članice EU prednostno obravnavale prošnje za dovoljenja iz zdravstvene panoge.⁷⁵

c) Države članice EU, ki so zadovoljile povpraševanje po delovni sili z domačimi delavci

Nekatere države članice EU so opozorile, da bi zahteve na trgu dela lahko zadovoljile s svojo delovno silo.^{76, 77}

d) Države članice, ki so uporabile državljane tretjih držav, ki so že prebivali na njihovem ozemlju

Druge države članice EU so prosilcem za azil omogočile delo v času pobiranja pridelkov.⁷⁸ Zunaj EU so se za podoben pristop odločile tudi ZDA. Medtem ko so uvedle strožje omejitve za nekatere vrste začasnih in stalnih vizumov za zaposlovanje (običajno za visokokvalificirane delavce), je 18. decembra 2020 začelo veljati začasno pravilo, ki delavcem v kmetijstvu omogoča zamenjati delodajalca in začeti delati pred uradno odobritvijo novega vizuma. Začasni ukrep naj bi ostal veljaven do 18. decembra 2023.

e) Zmanjšano povpraševanje po delovni sili iz tretjih držav

Nekatere države članice EU so poročale, da povpraševanje po delavcih iz tretjih držav ni bilo na ravni pred pandemijo ali da je stopnja brezposelnosti vplivala na povpraševanje po delovni sili iz tretjih držav.⁷⁹

f) Države članice EU, ki so ohranile enaka pravila kot ob uvedbi omejitev

Nekatere države članice EU so poročale, da so ohranile enaka pravila, ki so začela veljati na začetku krize, ob prvih omejitvah.⁸⁰

Načrtovanje omejitev ob nepredvidljivih dogodkih za zadovoljitev povpraševanja po delovni sili v sezonskih dejavnostih v letu 2021

Večina držav članic EU in držav članic OECD, ki niso članice EU, je poročala, da ne načrtujejo novih posebnih ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih, da bi zadovoljile povpraševanje po delovni sili z državljani tretjih držav ali delavci migranti za sezonsko delo v letu 2021.⁸¹ Nekatere so poročale o ustreznosti običajnih ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih za načrtovanje povpraševanja po delovni sili, npr. kvot⁸² ali ukrepov, sprejetih predhodno v letu 2020 za zadovoljitev povpraševanja po sezonskih delavcih,⁸³ vključno z izvezjem omejitev potovanja za sezonske delavce.⁸⁴ Nekatere države članice so opozorile, da trenutno ni povpraševanja po sezonskih delavcih iz tretjih držav (npr. v Luksemburgu, na Nizozemskem). Hrvaška je poročala, da zaradi naraščanja brezposelnosti zaradi covida-19 ni načrtovala ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih za zadovoljitev povpraševanja po sezonskih delavcih. Na Finskem je načrtovanje z ustreznimi ministrstvi in zainteresiranimi stranmi potekalo od 31. decembra 2020.

Francija je uvedla poseben načrt ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih za sezonske delavce, s posebnimi regionalnimi ukrepi za delodajalce, ki nujno potrebujejo delavce v primeru posebnih pridelkov. Te ukrepe so organizirali skupaj s francoskim uradom za priseljevanje in integracijo (OFII), pristojnimi prefekturami in maroškimi oblastmi. Veljala so stroga higienska pravila: vsi maroški delavci so morali opraviti virološki test RT-PCR COVID ob odhodu in ob prihodu v Francijo ter po sedmih dneh. Po potrebi so bili izolirani v ustrezni nastanitvi.

Češka⁸⁵ in Poljska sta poročali o tekočih razpravah na politični ravni o načrtovanju ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih na trgu dela in reformi trga dela.⁸⁶ Španija je poročala, da je 28. decembra 2020 objavila sklep o kolektivnem upravljanju zaposlovanja v državi izvora za leto 2021. Uvedla je tudi izboljšave pri upravljanju sezonskega zaposlovanja in zagotovila širok nabor ukrepov za varovanje zdravja v okviru covida-19. Kampanja rdečega sadja v Huelvi ostaja najpomembnejša v smislu zaposlovanja iz države izvora in je pokrita z delavci iz Maroka. Za leto 2021 so odobrili kvoto 14.000 delavcev iz Maroka.

Zunaj EU od marca 2021 v Avstraliji, ZDA in na Novi Zelandiji še vedno veljajo sprejete izjeme, ki omogočajo sprejetje in/ali ostajanje tujih sezonskih delavcev, da bi zadovoljili povpraševanje po delovni sili v kmetijstvu.

Načrtovanje ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih za zadovoljitev povpraševanja po delovni sili v drugih ključnih gospodarskih panogah za leto 2021

Države članice EU so poročale o ustreznosti obstoječih režimov kvot⁸⁷ in izjemah pri omejitvah potovanja, da bi

⁷⁵ IE in BE. V BE je regija Valonija uvedla ukrepe za pospešitev časa obravnave. ES.

⁷⁶ V LU so potrebe trga dela v glavnem zadovoljili s čezmejnimi delavci, in ne z državljani tretjih držav.

⁷⁷ BG, HU, LV, SK in PL.

⁷⁸ BE, CY, ES (18–21 let). Velja splošno pravilo, da lahko prosilci za azil delajo šest mesecev od vložitve prošnje za mednarodno zaščito, če še ni bila sprejeta nobena odločitev.

⁷⁹ Na primer EE in PL.

⁸⁰ Na primer FR, DE, ES in IT.

⁸¹ AT, BE, CY, EE, DE, HR, HU, IE, IT (ukrepi, sprejeti leta 2020 z *Decreto Rilancio*, bodo veljali tudi za leto 2021), LT, LU, LV, NL, PT, SK, SI in SE. Pri državah članicah OECD, ki niso članice EU, je mogoče podobne primere najti v Avstraliji, ZDA in na Novi Zelandiji, ki so ukrepe ob nepredvidljivih dogodkih uporabljale do konca leta 2020, v nekaterih primerih pa do marca 2021 (AU).

⁸² AT, ES in IT.

⁸³ FR.

⁸⁴ BE, DE, FI in SE.

⁸⁵ Sestanki za načrtovanje ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih zajemajo leti 2020 in 2021.

⁸⁶ PL.

⁸⁷ AT in IT.

zadovoljile povpraševanje po delovni sili v drugih ključnih panogah,⁸⁸ zlasti zdravstveni. Avstrija je poročala, da uredba iz leta 2021 za kvalificirane delavce vključuje zdravstvene delavce. Finska je sprejela nov postopek za omogočanje prehajanja meje za bistvene in kritične tuje delavce, ki je začel veljati 27. januarja 2021 zaradi nove zapore obmejnega prometa. Nekatere države članice EU so poročale tudi o bolj posebnih ukrepih v zvezi s tekočimi potrebami po zdravstvenih delavcih. Na Irskem in v Valoniji v Belgiji so še naprej prednostno obravnavali prošnje zdravstvenih delavcev.

Slovaška je uvedla možnost zaposlitve za določen čas za tuje zdravnike (tako za državljane EU kot državljane tretjih držav), potem ko njihovo usposabljanje (diploma) priznajo tudi na Slovaškem. Vendar je ta poklicna zaposlitev za določen čas povezana izključno s trajanjem krize zaradi covida-19 in tujec po prenehanju kriznih razmer ne more nadaljevati dela. Portugalska je poročala, da so bili splošni postopki javnega naročanja poenostavljeni, vendar v nobenem primeru ne veljajo za državljane tretjih držav.

Septembra 2020 je Španija izjemoma in začasno odobrila zaposlovanje zdravstvenih delavcev, ki niso priznani kot specialisti, za opravljanje funkcij na področjih specializacij. Začetna pogodba jim omogoča, da opravljajo zdravstvene dejavnosti do 12 mesecev, z možnostjo podaljšanja za tri mesece.

Dve državi članici EU sta odpravili zahtevo za delovno dovoljenje za nekatere kategorije zdravstvenih delavcev.⁸⁹

Francija je izvedla načrt za priznanje delavcev iz tretjih držav »na prvi bojni liniji« med zdravstveno krizo, s pospešitvijo postopka obravnave prošnje za državljanstvo. Zunaj EU za tuje zdravstvene delavce še vedno veljajo izjeme pri omejitvah vstopa v državo.

Nekatere države članice OECD, ki niso članice EU, so načrtovale povečanje števila delovnih migrantov, da bi spodbudile oživitve gospodarstva po pandemiji covida-19. Avstralija je pripravila ukrepe za svoj program za odkrivanje globalnih talentov ter poslovnih inovacij in naložb, vključno s potrojitvijo razporeditev v obdobju 2019–2020 (na 15.000 mest) in povečanjem mest v

programu za podelitev vizumov na področju poslovnih inovacij in naložb. Razširila je tudi razporeditve v prednostne panoge globalne pobude za talente (vključno z agroživilstvom in kmetijsko tehnologijo; energijo; zdravstveno industrijo; obrambo, napredno proizvodnjo in vesoljem; krožnim gospodarstvom; digitalno tehnologijo; infrastrukturo in turizmom; finančnimi storitvami in finančno tehnologijo ter izobraževanjem).

Kanada namerava v naslednjih treh letih (2021–2023) povečati skupno število dovoljenj za stalno prebivanje za priseljence s 60 % sprejemov skladno z njenimi ekonomskimi razredi. Da bi dosegli ta cilj, je kanadska služba za priseljevanje, begunce in državljanstvo 13. februarja 2021 povabila zelo veliko kandidatov z najmanj enim letom delovnih izkušenj v Kanadi, da zaprosijo za dovoljenje za stalno prebivanje. Število vabil za to skupino usposobljenih delavcev je bilo šestkrat večje kot v prejšnjem krogu.

Dolgoročni vpliv na politike trga dela

Na splošno velja, da je prezgodaj za opis dolgoročnega vpliva pandemije na politike trga dela, saj covid-19 še traja. Nekatere države članice EU so navedle, da v tem trenutku nimajo posebnih načrtov za spremembo politik.⁹⁰

Kljub temu so nekatere ugotovile vplive na svoj trg dela:

- Visoke stopnje ali pričakovane visoke stopnje brezposelnosti⁹¹/upad števila registriranih prostih delovnih mest.⁹² Vse države članice EU do danes niso ugotovile visoke stopnje brezposelnosti.⁹³
- Pričakovan učinek na trg dela, ko prenehajo kratkoročni ukrepi za zaščito delovnih mest.⁹⁴
- Poljska je ugotovila, da povpraševanje po tujih delavcih ostaja stalno.
- Hrvaška je navedla obsežne splošne podpore za ohranjanje delovnih mest (npr. subvencije za plače, kratkoročna dela), ki so namenjene tudi za migrante z veljavnim dovoljenjem za prebivanje in vplivajo na hrvaški trg dela.

V Bolgariji ne verjamejo, da bi tuja delovna sila vplivala na nacionalno migracijsko politiko delovne sile.

JAVNO ZDRAVJE IN DOSTOP DO ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

Dostop do zdravstvenega varstva, povezanega s covidom-19

Večina držav članic EU je poročala, da je bilo z 31. decembrom 2020 zdravstveno varstvo, povezano s covidom-19, na voljo vsem migrantom.⁹⁵ V Avstriji migranti z neurejenim statusom ne morejo uživati ugodnosti iz zavarovanja, saj nimajo zdravstvenega zavarovanja. Kljub temu je nujno zdravljenje na voljo vsem, ki obiščejo bolnišnico, ne glede na njihovo

stalno prebivališče ali status.⁹⁶ Osebe z dopuščenim prebivanjem so imele krito oskrbo zaradi covida-19.

Upravičenost do oskrbe zaradi covida-19 je bila zajeta v okviru splošne/posebne nujne zdravstvene oskrbe zaradi covida-19 ali povezana z zdravstvenimi pravicami, povezanimi z zavarovanjem. Na splošno so bili stroški kriti iz naslova javnega zdravstvenega zavarovanja ali socialne varnosti (za redno zavarovane migrante)⁹⁷ in/ali iz javne zdravstvene

88 DE, FI, HR in SE.

89 PL in PT.

90 BE, EE, FI, FR, IE, LT, LU in NL.

91 AT, FR, LV, LT in SE.

92 LV in PL.

93 CZ (stopnja brezposelnosti se je od januarja do decembra 2020 povečala s 3,1 % na 4,0 %); SK (povečana stopnja brezposelnosti je bila zaznana, čeprav ni strmo zrasla).

94 DE in IT.

95 AT (samo v okviru zavarovalnega kritja), BE, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, PT, SK, SI (nujne zdravstvene storitve, kot so posebni primeri zaradi covida-19, so bile na voljo vsem migrantom) in SE.

96 So pa za bolnišnice nato poskušali sešteti stroške zdravljenja bolnikov brez zdravstvenega zavarovanja, vključno z vlogami za sodno izvršitev zahtevkov, če je bilo potrebno. Terjatve, ki jih ni mogoče izterjati, so na koncu odpisane.

97 AT, BE, BG, EE, ES, FR, HR, LT, LU, NL, PL in PT.

blagajne.⁹⁸ V Španiji vsi migranti prejmejo brezplačno zdravstveno oskrbo zaradi covid-19, stroški pa so kriti iz naslova socialne varnosti. V Estoniji so 26. junija 2020 spremenili predpise, ki določajo, da lahko nezavarovane osebe do diagnoze in zdravljenja covid-19 dostopajo brezplačno. Na Nizozemskem migrantom z neurejenim statusom zagotovijo osnovno zdravstveno varstvo (ki ga določi lečeči zdravnik). V Bolgariji migranti za krajše obdobje plačujejo za zdravstveno varstvo, razen če dvostranski mednarodni sporazum določa drugače. Osebe s trajnim in dolgoročnim prebivanjem uživajo enake pravice kot bolgarski državljani. Na Češkem morajo imeti vsi tuji državljani z veljavnim prebivališčem zdravstveno zavarovanje (zasebno ali javno zavarovanje, ki ga zagotovi njihov delodajalec).

Na Češkem morajo tuji državljani (vključno z migranti z neurejenim statusom) brez zavarovanja morajo plačati zdravstvene storitve. Na Portugalskem lahko od migrantov z neurejenim statusom zahtevajo plačilo, ker niso vključeni v nacionalni zdravstveni sistem, vendar jim oskrbe ne bodo odrekli.

Splošno zdravstveno varstvo za redne migrante z zmanjšanim/izgubljenim dohodkom

Ohranjena so bila osnovna pravila v zvezi z dostopom do splošnega zdravstvenega varstva za migrante z urejenim statusom, ki so utrpeli upad ali izgubo dohodka, kar je omogočilo dostop do splošnega zdravstvenega varstva v večini držav članic poročevalk.⁹⁹ V nekaterih so dostop do splošnega zdravstvenega varstva ohranili z uporabo obstoječih pravil, ki

omogočajo nadaljevanje zavarovalnega kritja v obdobjih brezposelnosti/upada dohodka,¹⁰⁰ obstoječo podporo za pomoč osebam z zmanjšanim dohodkom za ohranitev plačil za zavarovanje¹⁰¹ ali splošno pravico do zdravstvenega varstva za imetnike dovoljenja za prebivanje.¹⁰²

Italija je sporočila, da je njen nacionalni zdravstveni sistem za vse osebe brezplačen in zagotavlja zdravstveno oskrbo ne glede na status upravičencev, vključno z migranti, katerih dovoljenje je poteklo ali so izgubili dohodek.

Litva se je odločila, da ne bo odpravila obveznega zdravstvenega zavarovanja v obdobju karantene za zavarovane osebe, ki zamujajo s plačilom obveznega prispevka za zdravstveno zavarovanje in ki so zaradi karantene te prispevke plačale (ali bodo plačale) z zamudo (ali po karanteni).

V drugih državah članicah EU so pogoji za dovoljenje za prebivanje lahko povezani z zahtevo po (zasebnem) zdravstvenem zavarovanju, pri čemer je zagotovljena samo splošna nujna zdravstvena oskrba.¹⁰³

V Izraelu so imeli palestinski dnevni delavci migranti, ki so čez noč ostali v Izraelu, od maja 2020 dostop do programa zdravstvenega zavarovanja, ki temelji na delodajalcu. V Kanadi ugodnost bolniškega nadomestila omogoča dohodkovno podporo za zaposlene in samozaposlene, ki ne morejo delati zaradi covid-19 ali je njihovo osnovno zdravstveno stanje takšno, da so bolj izpostavljeni tveganju covid-19. Med 27. septembrom 2020 in septembrom 2021 lahko migranti zaprosijo za največ dva tedna podpore (500 CAD/338 EUR na teden, pred obdavčitvijo).

ŽIVLJENJSKE IN DELOVNE RAZMERE ZA SEZONSKO DELAVCE

Večina držav članic EU ni poročala o posebnih pravilih, ki bi presejala splošne zahteve za sezonske delavce, splošne higienske režime, pravila o socialnem distanciranju v delovnem okolju in splošne pogoje za karanteno za potnike iz nekaterih držav.¹⁰⁴ Luksemburg in Nizozemska sta poročala, da med pandemijo nista sprejemala sezonskih delavcev iz tretjih držav.¹⁰⁵

Tri države članice EU¹⁰⁶ so v letu 2020 kot neposreden rezultat pandemije uvedle posebna pravila. Nemčija je poročala o ureditvah, ki so ločevale skupine ljudi – zaposleni, ki so delali skupaj, bi morali živeti skupaj, skupna območja pa bi bilo treba uporabljati v izmenah, da bi se omogočila ločitev med skupinami. Biti mora najmanj 1,5 metra razdalje med delavci ali vsaj med ekipami. Poleg tega mora delodajalec obvestiti lokalni zdravstveni organ in organ za varnost pri delu o novih prišlekih in ohraniti podatke zaposlenih za stik, da omogoči sledenje stikom ob morebitni okužbi.

Na Poljskem se sezonski delavci na kmetijah testirajo na covid-19 ob prihodu na delovno mesto in morajo biti v obvezni 10-dnevni

domači karanteni, delati na kmetiji in se gibati samo znotraj kmetije. Stroške teh testov krije državna blagajna.

Avgusta 2020 je Španija uvedla obsežne smernice za preprečevanje in nadzor nad covidom-19 na kmetijah, ki zaposlujejo sezonske delavce. Vedno je naloga delodajalca, da zagotovi ustrezne ukrepe za zaščito pred covidom-19, vključno z obsežno oceno tveganja in upoštevanjem priporočil. Pri pripravi ocene tveganja se upoštevajo stališča delodajalca, predstavnikov delavcev in drugih zainteresiranih strani. Oceno tveganja je treba uskladiti tudi s ponudniki nastanitve, če slednje ne zagotavlja neposredno kmetiji. Smernice določajo, da mora obstajati načrt za obveščanje o pravilih javnega zdravja na lahko razumljiv način, tudi prek kulturnih posrednikov. Delo je treba organizirati tako, da se v največji možni meri zagotovi socialna distanca 1,5 metra in čim bolj omeji stik pri gibanju po kmetiji. Smernice vključujejo tudi podrobne določbe o nastanitvah in skupnih prostorih, kot so kopalnice, jedilnice in pralnice, ki jih je treba določiti za uporabo vsake sobe posebej ali vsaj določiti uporabo v izmenah. Infrastrukturalna analiza nastanitve

98 BE, CY, EE, FR, DE, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE in SK.

99 AT, BE, BG, CY, DE, EE, ES, FR, HR, LU, LV, NL, PL, PT, SI in SE. 100 AT, BE, DE, EE, ES, FR, HR, LT in LU.

101 NL.

102 CY, EE, DE, PL, PT, SI in SE.

103 HU, IE (nekatera dovoljenja za prebivanje, npr. za študente, zahtevajo zasebno zdravstveno zavarovanje) in LV.

104 BE, BG, CY, CZ, EE, FI, FR, HR, HU, LT, LU, LV, NL, PT, SK, SI in SE. Ne velja za IE, ki ne sodeluje pri direktivi o sezonskih delavcih in ne omogoča dovoljenja za sezonsko delo.

105 NL od 2011 ni sprejela nobenih državljanov tretjih držav v okviru direktive o sezonskih delavcih.

106 DE, ES in PL.

in prostorov je potrebna za presojo potrebnih prilagoditev.

V Franciji sta ministrstva za zaposlovanje in kmetijstvo ob podpori organizacije za socialno varnost v kmetijstvu, pripravili in razširili priročnik o ukrepih splošne higiene

in organizacijskih ukrepov za zmanjšanje tveganja med zaposlenimi. Priporočila vključujejo higienske ukrepe v garderobah, skupnih prostorih in med odmori ter več priporočil za bivanjske in delovne razmere.

ZAPRTJE MEJ TER ZAHTEVE GLEDE KARANTENE IN TESTIRANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2020

Zaprtje zunanjih in notranjih mej

Prizadevanja za obvladovanje prenosa covid-19 so neposredno vplivala na upravljanje mej Evropske unije, ne le zunanjih, ampak tudi notranjih, s takojšnjim in občutnim

vplivom na schengenski pravni red čez noč. Ko so v Evropski uniji začeli odkrivati prve primere, so se njene države članice začele enostransko odzivati in zapirati svoje notranje meje, kar se je začelo z Avstrijo 11. marca 2020 z nadaljevanjem do 30. decembra 2020 (oglejte si sliko 1 spodaj).¹⁰⁷

Slika 1: Začasna ponovna uvedba nadzora na notranjih mejah (11. marec–31. december 2020)

Država članica EU	20. marec				20. april				20. maj				20. junij				20. julij				20. avgust				20. september				20. oktober				20. november				20. december			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Avstrija																																								
notranje meje																																								
samo meje s HU in SI																																								
samo meje s CZ in SK																																								
Belgija																																								
notranje meje																																								
Češka																																								
notranje meje																																								
samo zračne meje																																								
Nemčija																																								
notranje meje																																								
kopenska meja z AT																																								
Estonija																																								
vse meje																																								
Španija																																								
vse meje																																								
kopenska meja s PT																																								
Finska																																								
vse meje																																								
samo AT, CH, CZ, ES, FR, LU, PT, PL, SI in SE																																								
samo AT, BE, CH, CZ, DE, DK, ES, FR, IS, LU, MT, NL, NO, PL, PT, SI in SE																																								
samo AT, BE, CH, CZ, DK, EL, IT, HU, ES, FR, LU, NL, MT, PT, SI in SE																																								
samo IS, NO, SE, DK in SK																																								
samo LT in PL																																								
Francija																																								
vse meje																																								

¹⁰⁷ Evropska komisija, Migracije in notranje zadeve, Začasna ponovna uvedba mejnega nadzora, obvestila 123–245, https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/borders-and-visas/schengen/reintroduction-border-control/docs/ms_notifications_-_reintroduction_of_border_control_en.pdf.

Država članica EU	20. marec				20. april				20. maj				20. junij				20. julij				20. avgust				20. september				20. oktober				20. november				20. december																											
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4																												
Madžarska																																																																
vse meje		12. 3. 2020–27. 2. 2021																																																														
Litva																																																																
vse meje		14. 3. 2020–14. 9. 2020																																																														
Poljska																																																																
vse meje		15. 3. 2020–12. 6. 2020																																																														
Portugalska																																																																
kopenska meja z ES		16. 3. 2020–9. 2. 2021																																																														
Slovaška																																																																
vse meje						8. 4. 2020–26. 6. 2020																																																										
Švedska																																																																
vse meje										12. 5. 2020–11. 5. 2021																																																						

Vir: Obvestila držav članic EU o začasni ponovni uvedbi nadzora na notranjih mejah skladno s 25. in 28. členom in naslednjimi Zakonika o schengenskih mejah.

Hkrati je EU 17. marca 2020 sklenila zapreti zunanje meje schengenskega območja za obdobje enega meseca z možnostjo podaljšanja. Države članice EU

so ta zaprtja uporabljale asimetrično (oglejte si preglednico 2 spodaj).

Preglednica 2: Pravila držav članic EU na zunanjih mejah zaradi covid-19

Država članica EU	Zrak	Kopno	Morje
Avstrija	Državljanom tretjih držav, razen tistih, ki so navedene kot varne, je vstop prepovedan. Prepoved pristajanja letal iz GBR, ZAF in BRA.		
Belgija	Dovoljena so samo nujna potovanja. Osebe iz držav z visokim tveganjem (rdeča cona) morajo v karanteno.	Eurostar vlak iz GBR: Dovoljena so samo nujna potovanja. Zahtevana je 10-dnevna karantena.	Dovoljena so samo nujna potovanja.
Bolgarija	Državljeni 24 držav lahko vstopijo s potrdilom o opravljenem testu PCR. Brez testa morajo ti državljani v karanteno.	Državljeni 24 držav lahko vstopijo s potrdilom o opravljenem testu PCR. Brez testa morajo ti državljani v karanteno.	Državljeni 24 držav lahko vstopijo s potrdilom o opravljenem testu PCR. Brez testa morajo ti državljani v karanteno.
Ciper	Državljeni tretjih držav s srednje visokim tveganjem (B) morajo opraviti test PCR. Za državljane tretjih držav z visokim tveganjem (C) vstop ni dovoljen.		Pristanišča delujejo samo za komercialne posle.
Češka	Dovoljena so samo nujna potovanja. Državljanom tretjih držav, ki niso iz držav z nizkim tveganjem, je vstop prepovedan.		
Nemčija	Vstop je dovoljen samo državljanom tretjih držav iz petih držav z nizkim tveganjem. Drugi lahko vstopijo samo zaradi nujnih in družinskih razlogov.		Pristanišča so odprta, veljajo pogoji za vstop kot na zračnih mejah.
Estonija	Državljanom tretjih držav, razen tistih, ki so navedene kot varne, je vstop prepovedan. Vse mejne kontrolne točke so odprte.	Državljanom tretjih držav, razen tistih, ki so navedene kot varne, je vstop prepovedan. Vse mejne kontrolne točke so odprte.	Državljanom tretjih držav, razen tistih, ki so navedene kot varne, je vstop prepovedan. Vse mejne kontrolne točke so odprte.
Grčija	Državljanom tretjih držav, razen tistih, ki so navedene kot varne, je vstop prepovedan. Zahtevana sta test PCR in karantena.	Državljanom tretjih držav, razen tistih, ki so navedene kot varne, je vstop prepovedan. Zahtevana sta test PCR in karantena.	Državljanom tretjih držav, razen tistih, ki so navedene kot varne, je vstop prepovedan. Zahtevana sta test PCR in karantena. Pristanišča so zaprta za potniški promet.
Španija	Državljanom tretjih držav, razen tistih, ki so navedene kot varne, je vstop prepovedan. Zahtevana sta test PCR in karantena. Ni letov iz GBR, ZAF in BRA, razen letov samo z državljani ESP.		Državljanom tretjih držav, razen tistih, ki so navedene kot varne, je vstop prepovedan. Zahtevana sta test PCR in karantena. Pristanišča so odprta, razen za GBR.

Država članica EU	Zrak	Kopno	Morje
Finska	Državljanom tretjih držav, razen tistih, ki so navedene kot varne, je vstop prepovedan.	Državljanom tretjih držav, razen tistih, ki so navedene kot varne, je vstop prepovedan.	Prostočasna potovanja iz držav nečlanic EU/ s posebnih ohranitvenih območij so prepovedana.
Francija	Državljanom tretjih držav je vstop prepovedan, razen če izpolnjujejo pogoje katere od izjem in v nujnih primerih. Zahtevana sta test PCR in karantena.	Eurostar vlaki iz Združenega kraljestva vozijo. Državljanom tretjih držav je vstop prepovedan, razen če izpolnjujejo pogoje katere od izjem in v nujnih primerih. v nujnih primerih. Zahtevana sta test PCR in karantena.	Pristanišča so odprta. Državljanom tretjih držav je vstop prepovedan, razen če izpolnjujejo pogoje katere od izjem in v nujnih primerih. Zahtevana sta test PCR in karantena.
Madžarska	Vstop iz tretjih držav na splošno ni dovoljen brez posebnega razloga.	Vstop prek kopenskih mejnih kontrolnih točk na splošno ni dovoljen brez posebnega razloga.	
Irska	Osebe iz vseh tretjih držav (razen Severne Irske) morajo predložiti potrdilo o negativnem rezultatu testa PCR in morajo v karanteno.	Meja s Severno Irsko je odprta. Ni karantene za potnike iz Severne Irske.	Osebe iz vseh tretjih držav (razen Severne Irske) morajo predložiti potrdilo o negativnem rezultatu testa PCR in morajo v karanteno.
Latvija	Dovoljena so samo nujna potovanja, razen za državljane tretjih držav z nizkim tveganjem.	Dovoljena so samo nujna potovanja, razen za državljane tretjih držav z nizkim tveganjem.	Pristanišča so odprta. Dovoljena so samo nujna potovanja, razen za državljane tretjih držav z nizkim tveganjem.
Litva	Osebe iz vseh tretjih držav, razen tistih z nizkim tveganjem, morajo predložiti potrdilo o negativnem rezultatu testa PCR in morajo v karanteno.	Mejne kontrolne točke so odprte. Osebe iz vseh tretjih držav, razen tistih z nizkim tveganjem, morajo predložiti potrdilo o negativnem rezultatu testa PCR in morajo v karanteno. Mejne kontrolne točke so odprte.	Pristanišča so odprta. Osebe iz vseh tretjih držav, razen tistih z nizkim tveganjem, morajo predložiti potrdilo o negativnem rezultatu testa PCR in morajo v karanteno.
Luksemburg	Vse osebe, ki prihajajo na luksemburško letališče, morajo predložiti potrdilo o negativnem rezultatu testa.		
Malta	Osebe iz vseh tretjih držav, razen tistih z nizkim tveganjem, morajo predložiti potrdilo o negativnem rezultatu testa PCR.		Pristanišča so odprta. Osebe iz vseh tretjih držav, razen tistih z nizkim tveganjem, morajo predložiti potrdilo o negativnem rezultatu testa PCR.
Nizozemska	Državljanom tretjih držav je vstop prepovedan, razen če izpolnjujejo pogoje katere od izjem. Zahtevana sta test PCR in karantena. Leti iz GBR, CPV, DOM, ZAF in Južne Amerike so prepovedani.		Državljanom tretjih držav je vstop prepovedan, razen če izpolnjujejo pogoje katere od izjem. Zahtevana sta test PCR in karantena. Prepoved privezov za trajekte iz GBR.
Poljska	Državljanom tretjih držav, razen tistih, ki so navedene kot varne, je vstop prepovedan.	Mejne kontrolne točke so odprte. Državljanom tretjih držav, tretjih držav, razen tistih, ki so navedene kot varne, je vstop prepovedan.	Pristanišča so odprta. Državljanom tretjih držav, razen tistih, ki so navedene kot varne, je vstop prepovedan.
Portugalska	Osebe iz vseh tretjih držav, razen tistih z nizkim tveganjem, morajo predložiti potrdilo o negativnem rezultatu testa PCR.		Pristanišča so odprta. Osebe iz vseh tretjih držav, razen tistih z nizkim tveganjem, morajo predložiti potrdilo o negativnem rezultatu testa PCR.
Slovaška	Osebe iz vseh tretjih držav, razen tistih z nizkim tveganjem, morajo predložiti potrdilo o negativnem rezultatu testa PCR.	Osebe iz vseh tretjih držav, razen tistih z nizkim tveganjem, potrebujejo potrdilo o negativnem rezultatu testa PCR.	
Slovenija	Potniki iz držav z visokim tveganjem morajo predložiti potrdilo o negativnem rezultatu testa PCR in morajo v karanteno.		Pristanišča so odprta. Potniki iz držav z visokim tveganjem potrebujejo potrdilo o negativnem rezultatu testa PCR in morajo v karanteno.
Švedska	Omejitve vstopa iz vseh tretjih držav, razen tistih s seznama držav z nizkim tveganjem.		Pristanišča so odprta. Omejitve vstopa iz vseh tretjih držav, razen tistih s seznama držav z nizkim tveganjem.

Vir: FRONTEX, februar 2021.

Zahteve glede karantene in testiranja ob prihodu na dan 31. decembra 2020

Vse države članice EU, ki so poročale o teh informacijah, so uvedle omejitve glede karantene in testiranja ob prihodu iz držav zunaj svojih meja (vključno z državami EU in tretjimi državami) na dan 31. decembra 2020 (oglejte si preglednico 3

spodaj). Na splošno so tuje države razdeljene skladno z epidemiološkim tveganjem (npr. kategorije, obarvana območja, posebni sezname). Kjer je bil test potreben vnaprej, ga je bilo običajno treba opraviti največ 72 ur vnaprej.¹⁰⁸ Avstrija, Bolgarija, Hrvaška, Estonija, Irska, Litva in Portugalska so uvedle obvezno ali neobvezno testiranje ob prihodu ali po njem. V Avstriji, Estoniji, Litvi in na Irskem je lahko negativen rezultat testa, opravljenega v nekaterih opredeljenih obdobjih po prihodu, skrajšal zahtevano ali predlagano karanteno. Kjer je bilo testiranje potrebno, so običajno zahtevali test PCR. Antigenski testi so bili uporabljeni ali sprejeti v Avstriji,

Bolgariji in na Slovaškem,¹⁰⁹ medtem ko je Španija decembra 2020 sprejela resolucijo, da bi preučila druge molekularne diagnostične teste RNA. Zunaj EU so bile najbolj običajne zahteve za test PCR, star največ 72 ur (npr. 14 dni v Avstraliji, Izraelu, Južni Koreji in na Novi Zelandiji; deset dni v Združenem kraljestvu), čeprav sta bila lokacija karantene (na primer namestitve v lastni režiji ali nadzorovan hotel) in število testov PCR po prihodu različna.

Preglednica 3: Zahteve glede karantene in testiranja ob prihodu v državah članicah EU na dan 31. decembra 2020

Država članica EU	Karantena/druge zahteve	Priznana vrsta testa
Avstrija	Predpisi, veljavni od 19. decembra 2020, se razlikujejo med državami EU/EGP, Andoro, Monakom, San Marinom, Vatikanom, Švico, Združenim kraljestvom (ZK) in vsemi drugimi državami. Seznam držav je bil dodan k prilogi A. Razen če so potniki iz ene od držav EU/EGP ali drugih držav v tej kategoriji in vstopajo iz držav iz priloge A, v katerih so ostali zadnjih deset dni, morajo v 10-dnevno karanteno, ki jo je mogoče skrajšati s potrdilom o negativnem rezultatu molekularnega ali antigenega testa, ki se opravi najpozneje peti dan po vstopu.	Molekularni testi. Antigenski testi.
Belgija	Posebne zahteve za potnike so odvisne od območja, s katerega pripotujejo; zelene/oranžne cone v primerjavi z rdečimi, skladno s pogosto posodobljenim seznamom. i) Od 25. decembra 2020 morajo tujci, ki pripotujejo z rdečega območja, predložiti potrdilo o negativnem rezultatu testa, ki so ga opravili v 72 urah pred odhodom. ii) Osebe, ki ostanejo več kot 48 ur, morajo v 48 urah pred prihodom izpolniti javnozdravstveni obrazec za sledenje potnikom. Če se te osebe štejejo za stike z visokim tveganjem, morajo v karanteno in opraviti test sedmi dan karantene. Ob vrnitvi z rdečega območja morajo obvezno v karanteno in se testirati.	Pred odhodom je treba opraviti test PCR.
Bolgarija	Zahtevana je 10-dnevna karantena ob prihodu. Pri prihodih z letali se pri organih za mejni nadzor na letališču opravi hitri antigeni test. Če je rezultat negativen, je zahtevana 10-dnevna karantena; če je pozitiven, je zahtevana 14-dnevna obvezna izolacija. Obstajajo številne izjeme, tudi pri uradnih delegacijah, transportnih delavcih in tranzitnih potnikih.	Antigeni test ob prihodu na letališču. Člani uradnih/diplomatskih delegacij so lahko izjeme od pogoja karantene, če predložijo potrdilo o negativnem rezultatu testa PCR, opravljenega do 48 ur pred prihodom.
Hrvaška	S 30. novembrom 2020 so uvedli začasno prepoved vstopa, ki je veljala do 15. decembra 2020 in so jo nato podaljšali do 15. januarja 2021. Za to prepoved obstaja več izjem: ■ potniki iz EU/s schengenskega območja, ki jih je Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni (ECDC; European Centre for Disease Control) označil kot zelene države; ■ državljane držav EU/schengenskega območja in nekatere imetnike statusa prebivanja/dolgoročnih vizumov, ki prihajajo iz tretjih držav; ■ posebne kategorije državljanov tretjih držav, ki prihajajo iz tretjih držav; ¹¹⁰ ■ potniki, ki prihajajo neposredno iz držav, ki jih zajema Priporočilo Sveta (EU) 2020/2169 z dne 17. decembra 2020. Za zgoraj omenjene kategorije sta veljali obvezna predložitev potrdila o negativnem rezultatu testa PCR in samoizolacija do negativnega rezultata testa PCR. Ta obveznost ni veljala za potnike iz EU/s schengenskega območja, ki jih je Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni (ECDC) označil kot zelene države – posebne kategorije državljanov tretjih držav, ki prihajajo iz tretjih držav. ¹¹¹	PCR

¹⁰⁸ 48 ur za HR in LT.

¹⁰⁹ V nekaterih primerih (npr. čezmejni delavci ali državljani SK, ki živijo na obmejnih območjih sosednjih držav).

¹¹⁰ Posebne kategorije državljanov tretjih držav, ki so izvzeti iz obveznosti opravljanja testa PCR in samoizolacije, so: zdravstveni delavci, zdravstveni raziskovalci in negovalci starejših; obmejni delavci; delavci v prometnem sektorju; diplomati, osebje mednarodnih organizacij in osebe, ki jih povabijo mednarodne organizacije in katerih fizična prisotnost je nujna za dobro delovanje teh organizacij; osebje vojske in policije ter humanitarni delavci in osebe civilne zaščite pri opravljanju svojih nalog; potniki v tranzitu; osebe, ki potujejo zaradi izobraževanja; mornarji in osebe, ki potujejo zaradi nujnih osebnih/družinskih razlogov, poslovnih razlogov ali drugih gospodarskih interesov, morajo opraviti test PCR ali se samoizolirati.

¹¹¹ Prav tam.

Država članica EU	Karantena/druge zahteve	Priznana vrsta testa
Ciper	Države so razdeljene v kategorije A, B in C. Države kategorije B: zahtevana potrdilo o negativnem rezultatu testa PCR, opravljenega v 72 urah pred prihodom, in 14-dnevna samoizolacija, če oseba na Cipru ostane več kot štiri dni. Samoizolacija je lahko omejena na deset dni ob predložitvi potrdila o negativnem rezultatu testa PCR na deseti dan. Države kategorije C: sprejete so samo nekatere izvzete kategorije. Državljeni, ki prihajajo iz držav kategorije C, morajo za 14 dni v samoizolacijo v svojem prebivališču ali na za to določenem mestu, tudi če je rezultat testa PCR negativen. Obdobje samoizolacije se lahko konča deseti dan, če je rezultat molekularnega testa negativen in se opravi na lastne stroške. Domači delavci in delavci v kmetijstvu z dovoljenji morajo v samoizolacijo za določeno obdobje v določen hotel. Dodatne ureditve se uporabljajo za Združeno kraljestvo, ki je bilo razvrščeno med države kategorije C.	Test PCR. Molekularni testi.
Češka republika	Države so bile razdeljene v tri kategorije glede na nizko, srednje ali visoko tveganje okužbe s covidom-19 (zeleno, oranžno in rdečo). Seznam je opredeljen na osnovi obvestila ministrstva za zdravje. Zelena – potniki iz teh držav (tako tuji kot češki državljani) lahko vstopijo brez izpolnjevanja javnozdravstvenega obrazca za sledenje potnikom in brez obveznosti opravljanja testa PCR ali karantene. Oranžna – potniki iz teh držav lahko vstopijo brez izpolnjevanja javnozdravstvenega obrazca za sledenje potnikom. Tuji državljani, ki potujejo na Češko zaradi dela ali študija, so dolžni predložiti potrdilo o negativnem rezultatu testa PCR delodajalcu ali izobraževalni ustanovi pred vstopom na delovno mesto ali v izobraževalno ustanovo. To velja samo za tuje državljane. Rdeča – potniki iz teh držav (tako tuji kot češki državljani) morajo pred vstopom izpolniti javnozdravstveni obrazec za sledenje potnikom in opraviti test PCR ali iti v karanteno ob vstopu.	Test PCR.
Estonija	Osebe, ki prihajajo iz držav s tveganjem covid-19 ali potujejo skoznje, morajo v obvezno samoizolacijo za deset dni. Od 1. septembra 2020 imajo prišleki iz držav s tveganjem covid-19 priložnost, da se testirajo in obdobje obvezne samoizolacije skrajšajo na sedem dni. Potrebna sta dva testa, prvi na letališču ali v pristanišču ob prihodu, drugi pa po sedmih dneh. Prišleki po kopnem lahko pokličejo javni klicni center za opravljanje testa. Osebe so dolžne ostati v popolni samoizolaciji, dokler rezultat testa ni negativen. Če je rezultat negativen že ob prvem testiranju, obvelja omejena samoizolacija. Ob dveh negativnih rezultatih se oseba lahko vrne k vsakdanjemu življenju.	Test PCR.
Finska	Posodobljene podatke si oglejte na naslednjih spletnih straneh: Mejna straža: https://raja.fi/en/guidelines-for-border-traffic-during-pandemic Finski inštitut za zdravje in socialno varstvo: https://thl.fi/en/web/infectious-diseases-and-vaccinations/what-s-new/coronavirus-covid-19-latest-updates/travel-and-the-coronavirus-pandemic	
Francija	Za prišleke iz tujih držav (razen iz držav članic EU, Andore, Islandije, Liechtensteina, Monaka, Norveške, San Marina, Švice in Vatikana), stare več kot 11 let, velja zahteva za negativen test PCR, mlajši od treh dni, za predložitev prevoznemu podjetju pred vkrcanjem. Potniki morajo predložiti izjavo o sedemdnevni samoizolaciji ob prihodu v Francijo in opraviti test na koncu samoizolacije.	Test PCR. Če test PCR v državi porekla ni na voljo, morda zadostuje negativen antigenski test, poleg pogojev, ki veljajo po prihodu.
Nemčija	Na dan 31. decembra 2020 ni bil potreben noben test pred odhodom. Testiranje ob prihodu praviloma ni zahtevano, lahko pa ga zahteva pristojni organ. V Nemčiji ni zahtevana karantena po vsej državi, vendar večina dežel zahteva 10-dnevno karanteno.	Test PCR.
Madžarska	Tuji državljani morajo ob vstopu v državo v domačo karanteno za deset dni od datuma vstopa. Lahko so izvzeti iz takšne karantene, če imajo dokument, ki vsebuje rezultate dveh testov na SARS-CoV-2 (molekularno-biološki test skladno s strokovno medicinsko prakso), opravljen na Madžarskem ob dveh različnih časih z vsaj 48-urnim razmikom, z rezultatom, da koronavirusa SARS-CoV-2 pri testiranju niso odkrili v njihovem telesu. Sprejemljivo je tudi, če je prvi od obeh testov opravljen v eni od držav schengenskega območja, v Združenih državah Amerike ali Kanadi.	Test PCR.

Država	članica EU	Karantena/druge zahteve	Priznana vrsta testa
Irska		Prišleki morajo izpolniti javnozdravstveni obrazec za sledenje potnikom (z nekaterimi izjemami), ki je na voljo na spletu od 26. avgusta 2020. Od 31. decembra 2020 se ne zahteva predhodno testiranje. Irska je upravljala pristop EU z barvami semaforja. Svetovana je bila 14-dnevna karantena za prišleke iz držav, ki niso članice EU/EGP, z možnostjo skrajšanja ob negativnem rezultatu testa PCR, opravljenega po petih dneh. Nadaljnje karantene za prišleke iz Združenega kraljestva in Južne Afrike so uvedli konec decembra 2020.	Test PCR.
Italija		Od 10. decembra 2020: Za potnike, ki se vračajo iz držav s seznama C (članice EU in nekatere čezmorske države), se zahteva negativen rezultat testa, opravljenega v 48 urah pred vstopom na ozemlje Italije. Brez negativnega rezultata testa so potniki morali v izolacijo in pod zdravstveni nadzor. Od 20. decembra 2020: Ne glede na državljanstvo ali prebivališče, morajo osebe, ki potujejo iz Italije v zgoraj navedene države (seznam C) ali so v tranzitu za en dan ali več med 21. decembrom 2020 in 6. januarjem 2021, zaradi razlogov, ki ne spadajo med nujne, in se vrnejo v Italijo med 21. decembrom 2020 in 6. januarjem 2021 ali po 6. januarju 2021, v izolacijo. Osebe, ki vstopajo v Italijo iz držav s seznama C zaradi nenujnih razlogov med 21. decembrom 2020 in 6. januarjem 2021 ali po 6. januarju 2021 (potem ko so bile v eni ali več državah s seznama C v 14 dneh pred vstopom v Italijo), morajo v izolacijo. »Nujni« razlogi lahko vključujejo delo, študij, zdravje ali absolutno nujnost. Od 20. decembra 2020 so z odlokom prepovedali ves letalski prevoz iz Združenega kraljestva. Vstop in tranzit oseb, ki so bivale v Združenem kraljestvu ali bile v tranzitu v 14 dneh pred odlokom, sta bila prav tako prepovedana.	Molekularni ali antigenski test.
Latvija		Test pred odhodom ni zahtevan. Namesto tega mora oseba navesti, da bo upoštevala epidemiološka pravila ob prihodu v Latvijo. Če je bila oseba v zadnjih 14 dneh v državi s posebnega objavljenega seznama, na katerega se nanašajo posebni previdnostni ukrepi, mora v samoizolacijo za deset dni, v tem času opazovati svoje zdravstveno, si meriti telesno temperaturo dvakrat na dan in obvestiti zdravnika, če zazna znake akutne respiratorne bolezni.	
Litva		Vse osebe, ki prihajajo iz prizadetih držav, morajo v samoizolacijo za 14 dni in upoštevati obvezne predpise o izolaciji (z možnostjo skrajšanja izolacije s testom na covid-19, ki ga opravijo na lastne stroške deseti dan izolacije). Osebe morajo predložiti tudi potrdilo o negativnem rezultatu testa na covid-19, opravljenega v 48 urah pred vstopom ali se naročiti na test v 24 urah po prihodu v Litvo. Samoizolacija je obvezna tudi ob negativnem rezultatu testa. Za osebe, ki prihajajo iz držav z virusnimi mutacijami, ki se hitro širijo, veljajo različne zahteve glede izolacije. Tistim, ki so se že okužili z virusom ali so bili v celoti cepljeni, ni treba opraviti testa ali v samoizolacijo, če imajo zdravniško potrdilo ali potrdilo o cepljenju, ki potrjuje, da so bili cepljeni ali da so preboleli virus v 90 dneh pred vstopom.	Test PCR.
Luksemburg		Potniki, ki želijo vstopiti v Luksemburg iz tretje države (razen Avstralije, Kitajske, Južne Koreje, Japonske, Nove Zelandije, Ruande, Singapurja, Tajske, Hongkonga, Macaa ¹¹²) z zračnim prometom, morajo ob vkrcanju predložiti potrdilo o negativnem rezultatu testa na SARS-CoV-2, opravljenega v zadnjih 72 urah.	Ni določeno.
Nizozemska		Potniki, ki prispejo z letalom ali po morju iz države zunaj EU/schengenskega območja, ki ni na seznamu »varnih držav izvora« EU in zanje ne velja prepoved potovanja v EU, morajo predložiti potrdilo o negativnem rezultatu testa na covid-19 (opravljenega največ 72 ur vnaprej) in podpisano izjavo. Vsem prišlekom iz nekaterih držav priporočajo samoizolacijo za deset dni, tudi ob negativnem rezultatu testa pred prihodom.	Test PCR.
Poljska		Od 28. decembra 2020 za državljane Poljske in držav članic EU/EGP ne velja več izjema glede karantene. Vsi prišleki so morali v karanteno. ¹¹³ Uvedli niso nobenih zahtev glede testiranja.	Ni na voljo.
Portugal-ska		Zahtevan je test pred odhodom. Brez takšnega testa je treba tega opraviti v 48 urah po prihodu na lastne stroške. Karantena se zahteva samo do predložitve potrdila o negativnem rezultatu testa.	Test PCR.

¹¹² Seznam na dan 9. januarja 2021.

¹¹³ <https://www.strazgraniczna.pl/pl/cudzoziemcy/covid-epidemia-koronawi/8578,Outbreak-of-coronavirus-rules-of-entry-and-stay-on-the-territory-of-the-Republic.html>

Država članica EU	Karantena/druge zahteve	Priznana vrsta testa
Slovaška republika	Najnovejši odlok z dne 20. decembra 2020 velja od 31. decembra 2020. Praviloma so morale osebe, ki so v zadnjih 14 dneh obiskale države, ki niso navedene v prilogi k odloku, v domačo izolacijo ali v nastanitev, namenjeno karanteni. Izolacija in druge zahteve ne veljajo za osebe, ki so v zadnjih 14 dneh obiskale samo države EU, Norveško, Islandijo, Švico in Liechtenstein in ki lahko predložijo potrdilo o negativnem rezultatu testa PCR, opravljenega zunaj Slovaške, ali o negativnem rezultatu antigeneskega testa, opravljenega v Avstriji ali na Češkem v zadnjih 72 urah. Veljajo številne izjeme, na primer za čezmejne delavce ali slovaške državljane, ki živijo na obmejnem območju sosednjih držav. ¹¹⁴	Test PCR. Antigenski test. ¹¹⁵
Slovenija	Od 25. decembra 2020 morajo državljani Hrvaške, Avstrije, Italije in Madžarske v 10-dnevno karanteno, razen če predložijo potrdilo o negativnem rezultatu testa PCR na meji. Zahtevana je 10-dnevna karantena za potnike, ki prihajajo iz držav z rdečega seznama z nestabilnimi epidemiološkimi razmerami. Obstaja več izjem, ki jim ob vstopu ni treba predložiti potrdila o negativnem rezultatu testa in jim ni treba v karanteno.	
Španija	Od 11. novembra 2020 morajo vsi prišleki iz držav ali s tveganih območij predložiti potrdilo o negativnem rezultatu testa PCR, opravljenega največ 72 ur pred prihodom (razen mladoletnikov do šest let). Seznam se posodobi vsakih 15 dni in začne veljati sedem dni po objavi. ¹¹⁶	Od 9. decembra naprej štejejo druge tehnike odkrivanja molekul virusa RNA, kot so testi amplifikacije, posredovane s prepisovanjem (TMA; <i>transcription-mediated amplification</i>), za veljavne nadzorne možnosti.
Švedska	Z 22. decembrom 2020 so uvedli nove omejitve glede potovanj z Danske in iz Združenega kraljestva, in sicer do 31. januarja 2021. Samo izvzete kategorije so lahko vstopile na Švedsko. Potniki iz Združenega kraljestva, ki spadajo v kategorijo izjem, morajo prav tako predložiti potrdilo o negativnem rezultatu testa, opravljenega v 72 urah pred prihodom. Švedskim državljanom ni treba opravljati testa, ker imajo brezpogojno pravico do vstopa na Švedsko.	Test PCR (pri potovanjih iz Združenega kraljestva).

Vir: Odgovori na vprašnji 5(b) in (c) ad hoc poizvedbe 2020.76.

¹¹⁴ Vendar morajo predložiti potrdilo o negativnem rezultatu testa PCR ali antigeneskega testa, opravljenega v zadnjih 14 dneh.

¹¹⁵ Samo v nekaterih primerih.

¹¹⁶ <https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov/spth.htm>

2. MEDNARODNA ZAŠČITA¹¹⁷

Izredni ukrepi med pandemijo covida-19, ki vplivajo na postopke mednarodne zaščite

Prvi val pandemije (od marca do aprila 2020) je povzročil strogo zaprtje javnega življenja v državah EU+,¹¹⁸ kar je vplivalo na postopke mednarodne zaščite. Od sredine aprila 2020 so države EU+ postopoma omilile izredne ukrepe, določile strategije postopnega opuščanja z manj strogimi določbami in uvedle nove standarde za nadaljevanje in/ali ponovno vzpostavitev azilnih storitev (delo v izmenah, delo na daljavo, največje število navzočih oseb na kvadratni meter, obvezna uporaba mask, razkuževanje).

Od avgusta 2020 se je število primerov covida-19 vztrajno povečevalo (ECDC),¹¹⁹ z izrazitim stopnjenjem v septembru/oktobru 2020 (drugi val), kar je znova privedlo do omejevalnih ukrepov novembra in decembra 2020.¹²⁰ Države EU+ so na splošno uvajale omejitve na lokalni in regionalni ravni ter omejene policijske ure, temelječe na ocenah tveganja, ob ohranjanju osnovnih storitev skladno s strogimi protokoli z manjšim vplivom na zagotavljanje azilnih storitev in sprejemanja.

Vpliv ukrepov, povezanih s covidom-19, na azilne postopke na prvi stopnji

Splošni ukrepi in zdravstveni protokoli so vplivali na storitve osebno v živo. Na začetku je bila registracija vlog omejena na osnovne informacije, dostop do organov in osebne razgovore pa so ukinili v vsaj 17 državah EU+.¹²¹ Hkrati je uvedba prožnih načinov dela (npr. delo v izmenah, delo na daljavo) organom omogočila, da so se osredotočili na primere, za katere so pogovore že opravili, s čimer so zmanjšali zaostanke pri izdajanju odločitev za te primere.¹²²

Postopno nadaljevanje dejavnosti osebno v živo v maju 2020 je bilo predmet strogih protokolov in zdravstvenih ukrepov, ki so dolgoročno preoblikovali zagotavljanje storitev.

Obsežni preventivni ukrepi

Splošni zdravstveni protokoli in preventivni ukrepi so postali rutinski za azilne organe v državah EU+. To vključuje obvezno uporabo mask, stroge higienske pogoje (pogosto čiščenje in razkuževanje), socialno distanco, največje dovoljeno število ljudi v enem prostoru in spremljanje temperature.¹²³

Prostore za razgovore so preuredili glede na najmanjše mere prostora in največje število uporabnikov. Številni organi so za srečanja z obiskovalci/prosilci za mednarodno zaščito namestili pregrade iz pleksi stekla.

Dostop do organov

V prvem valu pandemije so mnogi organi prekinili zagotavljanje neposrednih storitev za stranke,^{124, 125} medtem ko so drugi dovolili dostop ob predhodnem naročilu.¹²⁶ Razporeditev ur in javni dostop samo po predhodnem naročilu sta preprečila čakalne vrste in nepotrebno čakanje.¹²⁷

Za podaljšanje izkaznic prosilcev za azil so azilni organi omogočili potrdila po pošti¹²⁸ ali podaljšali veljavnost za določen čas na osnovi odločbe, ki so jo izdali za ta namen.¹²⁹

Registracija

Registracija vlog je bila v številnih državah EU+ prekinjena marca in aprila 2020, kar je povzročilo 87-odstotni upad prošelj za azil brez primere v primerjavi z januarjem in februarjem 2020.¹³⁰ Prekinitev (npr. v Franciji) in začasne ureditve, ki so ovirale dostop do azilnega postopka (npr. v Belgiji), so razveljavila nacionalna sodišča (oglejte si poglavje Dogajanje v sodni praksi).

V nekaterih državah so oblasti določile posebne centre za registracijo ali uvedle posebne ureditve za predložitev prošelj za azil. Na novo prispeli prosilci za azil, ki so bili poslani v karanteno ali samoizolacijo, so bili registrirani po prenehanju omejevalnih preventivnih ukrepov in/ali ob zdravniškem pregledu.¹³¹

¹¹⁷ Informacije v tem poglavju je zagotovil EASO. Zajema države EU+ (države članice EU, Norveška in Švica). Primarna dejstva in informacije so iz uradnih, javno dostopnih virov, vključno s spletnimi mesti in sporočili za javnost pristojnih organov, agencij EU in organizacij civilne družbe. Seznam ukrepov in sklicev na države EU+ je okviren, in ne izčrpen. Če ni navedeno drugače, informacije temeljijo na podatkih, ki jih je svetovalna skupina EASO za informacijski in dokumentacijski sistem pridobila s svojo raziskavo o vplivu ukrepov, povezanih s covidom-19, na azilne in sprejemne sisteme, ki se je začela oktobra 2020.

¹¹⁸ Zajema države članice EU, Norveško in Švico.

¹¹⁹ ECDC (2020). Hitra ocena tveganja: Povečan prenos covida-19 v EU/EGP in Združeno kraljestvo – trinajsta posodobitev, 23. oktober 2020. Na voljo na spletni strani <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/RRA-COVID-19-EU-EEA-UK-thirteenth-update-23-Oct-2020.pdf>.

¹²⁰ ECDC (2020). Hitra ocena tveganja: Tveganje za prenos covida-19, povezano s prazničnim časom ob koncu leta, 4. december 2020. ¹²¹ EASO (2020). Nujni ukrepi v azilnih in sprejemnih sistemih zaradi covida-19, št. 1, junij 2020.

¹²² EASO (2020). Posebno poročilo: Azilni trendi in covid-19, št. 2, 11. junij 2020, str. 6–7.

¹²³ Poročila EASO, št. 1–3.

¹²⁴ Na primer AT, EL, ES, FR, NL, PL in RO.

¹²⁵ Poročilo EASO, št. 1, str. 10.

¹²⁶ Na primer AT, BE, LV, LU in SE.

¹²⁷ Na primer AT, CZ, EL, FI, LT, LV in SE.

¹²⁸ Na primer FR in SE.

¹²⁹ Na primer EL, ES in FR (francoski organi so podaljšali tudi veljavnost finančnega nadomestila za prosilce za azil).

¹³⁰ EASO (2020). Posebno poročilo, št. 2, str. 5.

¹³¹ Na primer BE, CZ, DE, DK in NL.

Nacionalni organi so podaljšali roke za oddajo vlog in omogočili elektronske platforme za vložitev vlog in/ali predložitev dodatnih dokumentov.

Za podporo evropskim državam v razmerah trenutne zdravstvene nevarnosti je EASO izdal praktična priporočila za izvajanje registracije na daljavo/prek spleta (nastanitev), da bi splošni postopek postal učinkovitejši in bolj organiziran.¹³²

Razgovori osebno v živo

Države EU+ so preučile nadomestne metode in načine za razgovore osebno v živo. Poleg preventivnih ukrepov (preureditev prostorov, razporejen delovni čas, uporaba mask, namestitvev pleksi stekel) so rešitve vključevale videoklice v strukturi azilnih postopkov in/ali v sprejemnih centrih.¹³³

Nekatere države, kot je Norveška, so uporabljale mešan pristop. Norveški Direktor za priseljevanje je nadaljeval razgovore osebno v živo prek programa Skype s prosilci v sprejemnem centru, tolmačem na drugi lokaciji in osebjem direktorata v prostorih za razgovore v Oslu. Podobno je Švedska nadaljevala razgovore sredi aprila 2020 prek videoklicev s prosilcem in uradnikom v različnih prostorih švedske agencije za migracije.

Ti preventivni ukrepi lahko vplivajo na obseg delovanja zaradi pomanjkanja prostorov, omejenega števila oseb, ki so lahko hkrati navzoče, itd. Videoklici so prinesli tudi nove izzive pri zagotavljanju učinkovitega in poštenega azilnega postopka za prijave na prvi stopnji in pritožbe, vključno z njihovo pravno podlago, pri kakovosti razgovorov na daljavo, dostopu in spretnostih, potrebnih za uporabo elektronskih orodij, kakovosti postopkov in varstvu podatkov. V Belgiji so pilotni projekt z videoklici prekinili zaradi pomanjkanja pravne sposobnosti za urejanje osebnih razgovorov in sprožitve postopkov na daljavo s strani Urada generalnega komisarja za begunce in osebe brez državljanstva.¹³⁴

Države EU+ so si prizadevale ohraniti razgovore osebno v živo skladno z zdravstvenimi protokoli, da bi olajšale pritisk na azilne postopke in postopke sprejema ter hkrati zagotovile postopkovna jamstva. V zvezi s tem je EASO izdal praktična priporočila za izvajanje osebnih razgovorov na daljavo, ki temelji na visokokakovostnih standardih v najboljšem interesu prosilcev in na organiziranih namenskih spletnih seminarjih za obravnavo novih potreb po usposabljanju.

E-uprava

Številne države EU+ so vzpostavile nove e-storitve za vlaganje prošelj in/ali predložitev dokumentov na daljavo,¹³⁵ da bi zagotovile neprekinjeno komunikacijo s prosilci, hkrati pa omejile fizično navzočnost prosilcev v

uradih. Od junija 2020 lahko prosilci preverijo status svoje prijave in ustrezno ukrepajo prek spleta na [Češkem](#), v [Franciji](#) (za prosilce, ki prebivajo v Bretaniji in Novi Akvitaniji od 15. julija 2020) in [Grčiji](#).

Informacije o azilnih postopkih, pravicah in dolžnostih prosilcev za azil ter obsežne informacije o ukrepih, povezanih s covidom-19, so razvili in delili prek novih komunikacijskih kanalov, s plakati, piktogrami, videoposnetki na YouTube, telefonskimi linijami in spletnimi platformami, ki dopolnjujejo ali celo nadomeščajo tradicionalno komunikacijo osebno v živo.¹³⁶

Nekateri organi so se zatekli k elektronskim sistemom za obveščanje o odločitvah.¹³⁷

Dublinski postopki

Nadzori na mejah in omejitve potovanj, ki so jih uvedle države članice EU, so povzročili *de facto* ukinitve dublinskih postopkov. Bolgarija, Češka, Hrvaška, Estonija, Latvija, Slovenija, Španija in Norveška so javno objavile začasno prekinitev postopkov.¹³⁸ V praksi so omejitve začnega prometa v državah EU+ povzročile omejeno število postopkov v letu 2020.

Začasna prekinitev dublinskih postopkov je vplivala na delovanje skupnega evropskega azilnega sistema. Smernice Evropske komisije navajajo, da so omejitve povzročile prenos odgovornosti v več tisoč primerih.¹³⁹ Prekinitev šestmesečnega roka in vpliv na dublinske postopke so preverila nacionalna sodišča (oglejte si spodnjo Razvoj sodne prakse).

Vpliv ukrepov, povezanih s covidom-19, na sprejemne sisteme

Fizična distanca in higienski ukrepi so izziv za večje skupine, zlasti v državah EU+, kjer so nekateri azilni in sprejemni sistemi visoko obremenjeni ali delujejo ob polni zmogljivosti. Od marca 2020 veljajo obsežni preventivni ukrepi, kot so redno razkuževanje, zdravstveni pregledi, karantena novopriseljenih oseb in preureditev storitev, organi za sprejem pa so še naprej povečevali namestitvene zmogljivosti, da bi zmanjšali zasedenost.¹⁴⁰

Novi prihodi

Sprejeti so bili ciljni ukrepi za novoprispele prosilce za azil, kot so samoizolacija, karantena, namestitve v zasilnih objektih in zdravniški pregledi. Ob prihodu v sprejemne centre v nekaterih državah EU+ so bili pregledani vsi novi prosilci (samoprijava simptomov covid-19), preverila se je njihova telesna temperatura ali opravila epidemiološka triaža. Nekatere države so vse novoprispele prosilce

132 <https://easo.europa.eu/practical-tools>

133 Na primer AT, DE, FI, LV, NL, PL in SE ter NO in CH; oglejte si poročila EASO, št. 1–3.

134 Za več informacij si oglejte [zbirko sodne prakse EASO](#).

135 Na primer EL.

136 Na primer AT, BE, DE, EL, FR, IE, PL in SI ter NO.

137 Oglejte si poročila EASO, št. 1–3.

138 Oglejte si poročila EASO, št. 1–3; EMN (2020). Posebna priloga k 30. biltenu EMN, države članic EU in Norveške: Odzivi na covid-19 na področju migracij in azila, januar–marec 2020.

139 [C/2020/2516](#).

140 Pandemija covid-19 povečuje ranljivost migrantov in beguncev, ki živijo v sprejemnih centrih in centrih za pridržanje. Vendar ni dokazov, da se SARS-CoV-2 med migranti in begunci bolj prenaša, medtem ko okoliščine, kot je prenatrpanost v sprejemnih centrih in centrih za pridržanje, lahko povečajo izpostavljenost bolezni. Izbruh v sprejemnih centrih in centrih za pridržanje se lahko hitro razširi tudi ob pomanjkanju ustreznih preventivnih ukrepov (ECDC, 2020). [Smernice pri preprečevanju okužb in obvladovanju koronavirusne bolezni \(covid-19\) v centrih za sprejem migrantov in beguncev ter centrih za pridržanje v EU/EGP in Združenem kraljestvu, junij 2020](#). ECDC je razvil kontrolni seznam za podporo državam članicam EU/EGP pri izboljšanju pripravljenosti namestitvenih območij, na katerih obstaja možnost nenadnega pritoka migrantov.

namestila v 14-dnevno karanteno ali samoizolacijo, medtem ko so njihovo zdravstveno stanje strogo nadzorovali.¹⁴¹

Države EU+ so pogosto uporabljale »začetni sprejem« (npr. centri za prihod, prvi sprejemni centri, prehodni centri itd.) kot vozlišče za registracijo in identifikacijo, preden so prosilce poslali v sprejemne objekte drugega reda.

Namestitvene zmogljivosti

Zasilna zavetišča so ustanovili z namenom povečanja zmogljivosti in zmanjšanja zasedenosti¹⁴² in/ali za območja samoizolacije v obstoječih objektih.¹⁴³ V Franciji so prosilci za azil v sprejemnih sistemih in tisti, ki jim je prenehala pravica do nastanitve, ostali v namestitvah med zdravstveno krizo.

Razvoj načrtov ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih za takojšnje delovanje zasilnih zavetišč ali območij izolacije je ključnega pomena za nadzor nad nihajočimi številkami v zvezi s covidom-19 v sprejemnih centrih.

Preureditev sprejemnih storitev

Pandemija je močno vplivala na dejavnosti v sprejemnih in nastanitvenih objektih. Glede na velikost objekta razdeljevanje hrane/gotovine izvajajo periodično, da preprečijo veliko število ljudi na enem mestu,¹⁴⁴ paketi so pripravljeni vnaprej (npr. Češka) ali jih delijo v namestitvenih prostorih¹⁴⁵ ali na skupnih območjih z ustrezno oddaljenostjo med osebami in nadzorovanimi čakalnimi vrstami.¹⁴⁶ V večini držav še vedno veljajo posebni preventivni ukrepi pri interakcijah osebno v živo. Kjer je to bilo mogoče, so dejavnosti izvajali na daljavo (npr. psihološki, pravni in zdravstveni posveti v Litvi). Učne dejavnosti, ki so jih prvotno opustili,¹⁴⁷ zdaj izvajajo na daljavo.¹⁴⁸ Obšolske dejavnosti so potekale ob strogem upoštevanju posebnih ukrepov in po predhodnem dogovoru.

Ranljive skupine

V različnih državah EU+ so uvedli posebne ureditve za ranljive skupine prosilcev. V Avstriji so ranljive skupine (kot so starejši in osebe z obstoječimi zdravstvenimi težavami) ločili, kjer je bilo to mogoče, z namenom posebne zaščite (npr. preskrba s hrano, dodelitev finančnih sredstev). Poudarek je bil predvsem na ločenih nastanitvi. Prosilci, ki so potrebovali posebno zdravstveno oskrbo, so bili dodeljeni ali premeščeni v poseben objekt. Za ranljive osebe v Belgiji, Sloveniji, na Finskem, Portugalskem in Slovaškem so bile na voljo tudi posebne stanovanjske zmogljivosti.¹⁴⁹

Vpliv covid-19 na postopke na drugi stopnji

Izzivi pri postopkih na drugi stopnji so bili podobni izzivom na prvi stopnji, fizično distanciranje pa je vplivalo na zaslišanja in osebno predložitev vlog.

Načeloma je bil dostop do stavb dovoljen samo osebam, povabljenim na zaslišanje, ob rutinski uporabi mask in dezinfekcijskih sredstev, merjenju telesne temperature in socialnem distanciranju.¹⁵⁰ V nekaterih primerih so elektronska orodja omogočila predložitev pritožb, dostavo dokumentov in ustrezno komunikacijo na daljavo.¹⁵¹

Razvoj sodne prakse

Obnova postopkov s strani pravosodnih ustanov je povzročila pregled izrednih ukrepov pri azilnih in sprejemnih postopkih. Nekatera sodišča in tribunali so sprejeli sklep o takojšnji razveljavitvi ali potrditvi nekaterih ukrepov in potrdili, da je treba postopke in zaščitne ukrepe pri azilnih postopkih uskladiti z okvirom CEAS, da bi se izognili samovoljni reviziji pravil ali kakršni koli kršitvi obstoječega pravnega okvira, tudi v primeru izrednih razmer.¹⁵²

Dostop do postopka: nacionalna sodišča so hitro razveljavila nekatere ukrepe, povezane s covidom-19, in odredila takojšnjo nadaljevanje registracije prošenj za azil ob popolnem upoštevanju higienskih ukrepov.¹⁵³ V zvezi z vstopom v državo je francoski državni svet poudaril, da omejitve, povezane s pandemijo, ne morejo upravičiti zavrnitve registracije prošnje za azil.¹⁵⁴

Dublinski postopki: pravna vprašanja o prekinitvi šestmesečnega roka za postopke skladno s prvim odstavkom 29. člena Uredbe Dublin III so bila vložena v presojo na nemško zvezno upravno sodišče, ki je odločilo, da Uredba Dublin III določa jasne časovne omejitve, ki državam članicam EU ne dovoljujejo podaljšati ali prekiniti postopkov zaradi razlogov, povezanih s covidom-19.¹⁵⁵ Vendar so druga nemška sodišča dovolila možnost prekinitve postopka.¹⁵⁶ Prvo razlago je na Nizozemskem potrdilo haaško sodišče.¹⁵⁷ Sodbe so pomembne, saj se skladno z drugim odstavkom 29. člena Uredbe Dublin III odgovornost za obravnavo prošnje za azil prenese na državo članico prosilko, če postopek ni izveden v šestih mesecih.

Splošne zdravstvene razmere v odgovorni državi članici EU, zlasti število okužb s covidom-19, so se uporabile za izpodbijanje izvajanja dublinskega postopka.

141 Na primer BE, BG, CZ, CY, DK, HR, IT, FI, LV, NL in SK (zlasti med prvim valom, dokler ni bilo na voljo testiranje) ter NO.

142 Na primer BE, DE, DK, EL, FR, IE, IT, NL in NO ter CH.

143 Na primer AT, CY, CZ, FR, IE, IT, LV in SK.

144 Na primer AT, CZ, IT, HR in LV.

145 Na primer DE, HR, LV in PL.

146 Na primer AT, DK, DE, HR in LV.

147 Na primer CZ, DK, DE, HR, LV, PL, SK in SI.

148 Na primer BE, HR, LT in SK.

149 Oglejte si poročila EASO, št. 1–3.

150 AT.

151 Na primer HR, LT in LV.

152 Za več informacij si oglejte zbirko sodne prakse EASO na povezavi <https://caselaw.easo.europa.eu/>.

153 Francija, Državni svet (2020). *La Ligue des droits de l'Homme, l'association Action des chrétiens pour l'abolition de la torture, l'association Kali, l'association Utopia 56*, in drugo, 30. april 2020.

154 Francija, Državni svet (2020). *Prosilec*, 8. julij 2020.

155 Nemčija, Zvezno upravno sodišče, *Prosilci proti Zveznemu uradu za migracije in begunce*, 18. september 2020; oglejte si tudi Nemčija, Regionalno upravno sodišče, *Prosilec (Afganistan) proti Zveznemu uradu za migracije in begunce*, 28. avgust 2020.

156 Nemčija, Zvezno upravno sodišče, *Prosilec proti Zveznemu uradu za migracije in begunce*, 21. julij 2020; Nemčija, Regionalno upravno sodišče, *Prosilec proti Zveznemu uradu za migracije in begunce*, 26. avgust 2020.

157 Nizozemska, Sodišče v Haagu, *Prosilec proti državnemu sekretarju za pravosodje in varnost*, 21. april 2020.

Luksemburški upravni tribunal je menil, da ni bilo dokazano, da bi premestitev v Italijo pomenila tveganje za kršitev 3. člena Evropske konvencije o človekovih pravicah (EKČP) ali 4. člena Listine EU.¹⁵⁸

Razgovor osebno v živo: v Belgiji je državni svet začasno prekinil odločitev o izvajanju razgovorov prek videoklicev, saj je Urad generalnega komisarja za begunce in osebe brez državljanstva sprejel sklep, kdaj je to treba narediti s kraljevim odlokom.¹⁵⁹ Spremembe, ki vplivajo na pravice prosilcev, morajo tako imeti pravno podlago.

Odločitve na prvi stopnji: roke za sprejetje odločitev je bilo treba prilagoditi zaradi zamud, ki jih je povzročila pandemija. Na Nizozemskem je državni svet potrdil, da je pandemija povzročila *višjo silo* pri postopkih za azil, zaradi česar ni bilo mogoče opraviti razgovorov osebno v živo, kar je imelo za posledico podaljšanje rokov, o čemer je treba obvestiti prosilce.¹⁶⁰

Pogoji za sprejem: začasne ukrepe so odredila nacionalna sodišča, kadar je bila nastanitev prosilcev preklicana¹⁶¹ ali kadar je oseba izgubila status prosilca za azil.¹⁶² Izjemne okoliščine pandemije so se tako uporabljale

kot utemeljitev začasnih ukrepov. Sodišča so menila, da bi omejitve gibanja in opravljanja storitev pomenile, da bi bilo zelo težko najti drugo nastanitev, kar bi prispevalo k tveganju okužbe s covidom-19 za osebe brez ustrezne nastanitve in za skupnost.

Pridržanje: Sodišče je presoјalo o razmerah, v katerih so državljani tretjih držav v pridržanju čakali vrnitev, pri čemer je zlasti presoјalo, ali so higienske razmere skladne s previdnostnimi ukrepi zaradi covida-19.¹⁶³ Prav tako so presoјala o zakonitosti ponavljajočih se podaljšanj pridržanja zaradi omejitev, povezanih s pandemijo covida-19, pri praktični ureditvi postopkov vračanja.¹⁶⁴

Postopki na drugi stopnji: uporaba pisnega postopka, podaljšanje rokov in odložitve javnih razglasov na stopnji pritožbe so bili izpodbijani na več nacionalnih sodiščih, ki so menila, da so bile te spremembe pri postopku uvedene zaradi izrednih ukrepov, povezanih s covidom-19, in so skladne z vsemi postopkovnimi jamstvi, določenimi v Listini EU in EKČP, in ne vplivajo na vsebino prosilčevega dostopa do pravnega varstva ali pravice do obrambe in enakega obravnavanja, saj so te spremembe začasne.¹⁶⁵

¹⁵⁸ Luksemburg, Upravni tribunal, *Prosilec proti ministru za priseljevanje in azil*, 22. september 2020. ¹⁵⁹ Belgija, Državni svet, *L'Ordre des barreaux francophones et germanophones in drugi*, 7. december 2020. ¹⁶⁰ Nizozemska, Državni svet, *Prosilec proti državnemu sekretarju za pravosodje in varnost*, 16. december 2020.

¹⁶¹ Italija, Civilno sodišče, *Prosilec proti ministrstvu za notranje zadeve (Prefettura di Pordenone)*, 31. marec 2020.

¹⁶² Češka, Vrhovno upravno sodišče, *T. K. in drugi proti ministrstvu za notranje zadeve*, 20. marec 2020.

¹⁶³ Francija, Državni svet, *Minister za notranje zadeve proti Association Avocats pour la défense des droits des étrangers in drugim*, 7. maj 2020.

¹⁶⁴ Luksemburg, Upravni tribunal, *Prosilec proti ministru za priseljevanje in azil*, 24. junij 2020; Luksemburg, Upravni tribunal, *Prosilec proti ministru za priseljevanje in azil*, 16. april 2020.

¹⁶⁵ Belgija, Svet za pravdne spore tujcev, *X proti Uradu generalnega komisarja za begunce in osebe brez državljanstva*, 23. junij 2020; Nizozemska, Državni svet, *Prosilec proti državnemu sekretarju za pravosodje in varnost*, 7. april 2020; Nizozemska, Državni svet, *Prosilec proti državnemu sekretarju za pravosodje in varnost*, ECLI:NL:RVS:2020:992, 7. april 2020.

3. MEDNARODNI ŠTUDENTI¹⁶⁶

UKREPI OB NEPREDVIDLJIVIH DOGODKIH V ZVEZI S POSTOPKOM SPREJEMA MEDNARODNIH ŠTUDENTOV

Med marcem in junijem 2020 so nekatere države članice EU in OECD že spremenile ali prilagodile svoje vstopne postopke za namene priseljavanja, številne visokošolske ustanove pa so prav tako prilagodile svoje postopke za vpis in sprejem. Z 31. decembrom 2020 je veliko držav članic EU¹⁶⁷ uvedlo politike in ukrepe ob nepredvidljivih dogodkih za sprejem mednarodnih študentov.

Prijave na visokošolske ustanove

Več držav članic EU je uvedlo spletno oddajo prijavnih dokumentov za vpis na visokošolske ustanove,¹⁶⁸ je pa tovrstno oddajo pet drugih držav članic uvedlo že pred pandemijo.¹⁶⁹ V številnih primerih¹⁷⁰ so ukrepe uvedli posebej za ublažitev negativnih vplivov kakršnih koli zamud pri prijavnem postopku,¹⁷¹ podaljšali rok za vpis,¹⁷² rok za potrditev vpisa s strani visokošolskih ustanov¹⁷³ in odložitev študija na naslednje akademsko leto za mednarodne študente, ki niso mogli več potovati zunaj svoje države.¹⁷⁴

Zahtevki za izdajo vizuma ali dovoljenja za prebivanje

Do junija 2020 so različne države sprejele ukrepe za omejitev zamud pri postopkih za izdajo vizumov ali dovoljenj za prebivanje.¹⁷⁵ Od decembra 2020 je več držav članic EU¹⁷⁶ dovolilo spletne prijave za vizume¹⁷⁷ in vloge za pridobitev ali podaljšanje dovoljenja za prebivanje.¹⁷⁸ V Sloveniji je bilo mogoče prijavo oddati elektronsko brez kvalificiranega elektronskega podpisa. Belgija, Italija in Irska so omogočile podaljšanje veljavnosti dovoljenj za prebivanje. Maja 2020 je Češka uvedla hiter postopek za izdajo dovoljenj za prebivanje mednarodnim študentom.

V vseh državah članicah OECD, ki niso članice EU, so vloge za dovoljenja za študij še naprej obravnavali v letu 2020 – razen v ZDA, kjer so prijave začasno onemogočili sredi leta 2020. Vendar pa nacionalne omejitve potovanj v številnih državah (npr. Avstralija, Japonska, Nova Zelandija) omejujejo vstop osebam z dovoljenjem

za prebivanje. V Kanadi so osebno oddajo vlog začasno ustavili, vendar je bilo mogoče za vsa študijska dovoljenja zaprositi prek spleta, pri čemer so posamezniki pozvali k pojasnitvi morebitnih dokumentov, ki bi manjkali zaradi covida-19. Kanada je sprejela tudi nov dvostopenjski postopek za prosilce za dovoljenje za študij, ki je nekaterim mednarodnim študentom omogočil začeti študij v Kanadi prek spleta iz tujine, brez dokončne odobritve študijskega dovoljenja. Junija 2020 se je Izrael odločil sprejeti mednarodne študente za študijsko leto 2020/21, ne glede na to, ali so bila predavanja prek spleta ali ne. Nova Zelandija je upoštevala izjeme za vstop za podskupine mednarodnih študentov (250 doktorandov in 1000 dodiplomskih študentov), ki so prej študirali v državi in ki so izpolnjevali številna dodatna merila, vključno s samoizolacijo ob prihodu in zadostnimi sredstvi. V ZDA smernice za program za študij in študentske izmenjave navaja, da so za študente, ki prihajajo v državo prvič in imajo (nov) status za spomladanski semester 2021, potrebna predavanja s fizično navzočnostjo. Za mednarodne študente F-1, ki so bili marca 2020 v ZDA in vpisani na predavanja, ki zahtevajo fizično navzočnost, so bili delno ali v celoti dovoljeni spletni urniki ali predavanja na daljavo. Avstralija je mednarodnim študentom namenila dodaten čas, da poskrbijo za rezultate testov iz angleškega jezika, biometrične podatke in zdravniška potrdila, kjer je bil zaradi covida-19 moten dostop do teh storitev.

Med marcem in junijem 2020 so številne države poročale o zamudah pri svojih postopkih obravnavanja vlog za vizume ali dovoljenj za prebivanje za mednarodne študente,¹⁷⁹ vendar se je stanje decembra 2020 izboljšalo in države članice EU niso več poročale o večjih zamudah pri izdaji dovoljenj za vizume in prebivanje zaradi zaprtja veleposlaništev ali konzulatov. Hkrati je negativen vpliv pandemije na število novih vizumov za mednarodne študente in/ali dovoljenj za prebivanje, izdanih v jesenskem semestru, očiten v primerjavi z letoma 2018 in 2019.¹⁸⁰ Španija in Latvija sta na področju izobraževanja beležili največji upad izdanih dovoljenj za prebivanje, in sicer za 83 % oziroma

166 Informacije za države članice EU, Norveško in Švico so zagotovile nacionalne kontaktne točke EMN prek *ad hoc* poizvedbe EMN 2021.2. Informacije v zvezi z državami članicami OECD, ki niso članice EU, je zagotovila OECD.

167 CZ, EE, ES, FR, HR, HU, IE, LT, LU, LV, MT, NL, PL in SK.

168 BG, FR, HR, LT, LV, NL, PT in SK.

169 IT, MT, NL, PL, SE in SI.

170 BG, CZ, DE, ES, FR, HR, IE, IT, NL, PL, PT in SK.

171 BG, CZ, HR, IE, LV in PT.

172 IT, FR, HR in NL – ta sprememba velja tako za nizozemske kot mednarodne študente.

173 FR in HR.

174 SK.

175 BE, CY, FR, HR, IE, IT, LU, NL in PL ter UK.

176 BG, FI, FR, HR (prek spleta je mogoče opraviti dele postopka pridobitve vizuma – ne celega postopka), HU, NL in SE.

177 IE (obstoječ sistem).

178 AT in IE (spletni sistem za podaljšanje dovoljenj za prebivanje).

179 BE, CY, CZ, DE, FI, FR, HR, LT, LU, LV, MT, PL, SI in SK (posamezni primeri na konzulatih v tujini). Primeri držav članic OECD, ki niso članice EU: AU, CA, CH in UK.

180 BE, EE, ES, FI, FR, HU, LV, NL, SE, SI in SK. Za NL je primerjava narejena samo za leto 2019.

70 %. Tri države članice EU niso ugotovile te negativne usmeritve,¹⁸¹ medtem ko druge niso mogle oceniti vpliva pandemije covid-19 zaradi manjkajočih podatkov.¹⁸² V Avstriji se je zmanjšalo število dokumentov za prebivanje, izdanih prvič, vendar ni kazalnikov, da je to neposredna posledica pandemije covid-19.

Smernice, izdane visokošolskim ustanovam

Do junija 2020 je več držav članic OECD, ki so in niso članice EU, zagotovilo smernice za visokošolske ustanove v zvezi z mednarodnimi študenti,¹⁸³ šest držav pa je smernice zagotovilo do konca leta 2020.¹⁸⁴ Italija je poročala, da je fizično navzočnost mednarodnih študentov mogoče nadomestiti s študijem na daljavo, če je to potrebno, vsaj do konca leta 2020. Nemčija in Slovaška sta izdali priporočila za vpis mednarodnih študentov, vendar se na Hrvaškem, Slovaškem in v Nemčiji smernice nanašajo na univerzitetno življenje na splošno, in ne posebej na vpis

MEDNARODNI ŠTUDENTI, SPREJETI PRED PANDEMIJO

Do decembra 2020 so številne države članice EU dovolile mednarodnim študentom, ki so bili sprejeti na študij pred pandemijo, a so se nato vrnili v državo izvora, da nadaljujejo študij prek spleta iz tujine.¹⁸⁹ V nekaterih primerih so¹⁹⁰ visokošolske ustanove odločale in preučile, v kolikšni meri bi bilo predavanja mogoče izvajati iz tujine prek spletnih orodij. Druge države mednarodnim študentom niso dovolile nadaljevati študija po spletu iz tujine.¹⁹¹ Na Portugalskem so se morali mednarodni študenti vrniti na Portugalsko v predavalnice, ko je bilo to mogoče.

Podporni mehanizmi za mednarodne študente

Med marcem in junijem 2020 je več držav članic EU že uvedlo sredstva za pomoč prikrajšanim mednarodnim študentom ali zagotovilo dostop do splošnih finančnih podpor.¹⁹² Do decembra 2020 so bila v nekaj dodatnih državah na voljo **državna sredstva** za socialno varnost/ugodnosti ali drugi mehanizmi podpore za (finančno prikrajšane) mednarodne študente.¹⁹³ Poljska (država)¹⁹⁴ in Portugalska (visokošolske ustanove) sta uvedli nekatere podpore in štipendije za tuje študente, ki so se znašli v težkem finančnem položaju zaradi pandemije covid-19. Podobna podpora je bila na voljo v

novih mednarodnih študentov. Nizozemska je poročala o smernicah o omejevanju fizične prisotnosti, saj visokošolske ustanove začasno izvajajo preizkus angleščine kot tujega jezika (TOEFL) iBT Special Home Edition. V ZDA je Urad za priseljevanje in carinski nadzor (ICE) odgovoren za program za študij in študentske izmenjave, ki upravlja prebivanje mednarodnih študentov. Visokošolske ustanove morajo programu za študij in študentske izmenjave poročati o spremljanju študentov. Po nujnih spremembah pravil zaradi covid-19 za mednarodne študente v programu za študij in študentske izmenjave je ICE zagotovil smernice in predloge za visokošolske ustanove, da poročajo o svojih spremembah v postopkovnih in operativnih načrtih.

Skoraj vse države članice EU so poročale, da nacionalna politika spodbuja visokošolske ustanove, naj omejijo fizično navzočnost v študentskih naseljih.¹⁸⁵ Izjeme so povezane s praktičnimi vidiki študija, kot so laboratorijsko delo v manjših skupinah,¹⁸⁶ praksa pri študiju medicine¹⁸⁷ ali izpiti med letom, ki jih ni bilo mogoče opraviti na daljavo.¹⁸⁸ Take izjeme so veljale tudi v Kanadi in Združenem kraljestvu.

državah članicah OECD zunaj EU in na Norveškem. Mednarodni študenti, ki so prebivali v Avstraliji dlje od 12 mesecev in so se soočili s finančnimi težavami, so lahko dostopali do svoje avstralske pokojnine pred dopolnitvijo polne starosti zaradi narave dela (pokojninski prispevki). Kanada je podvojila štipendije na osnovi potreb za redne študente, vključno z mednarodnimi študenti, za leti 2020 in 2021, na do 6000 CAD (4053 EUR) za običajno osemmesečno študijsko leto. Na Novi Zelandiji so podporo, ki je na voljo v okviru programa pomoči za tuje državljane, ki jih je prizadel covid-19, podaljšali do 31. avgusta 2021 in vključuje mednarodne študente, ki so zaradi posledic covid-19 začasno znašli v stiski.

Do decembra 2020 so številne države članice EU uvedle druge začasne ukrepe za ublažitev finančnega vpliva covid-19 na mednarodne študente, na primer s povečanjem največjega števila delovnih ur,¹⁹⁵ omogočanjem dostopa do nacionalnih skladov ali finančnimi programi na lokalni ali visokošolski ravni.¹⁹⁶ Nekateri od slednjih so posebej koristili mednarodnim študentom. Irska je kot začasni ukrep študentom dovolila delati do 40 ur na teden, ko ni bilo predavanj. To je bilo pogojeno s tem, da je študent končal predmet prek spleta, kjer je to omogočala šola/fakulteta. Od 25. septembra 2020 so ponovno uvedli standardna merila za koncesije za študentsko delo.

181 BG, CY, IT in LT.

182 CZ, DE, HR, IE, LU, PL in PT.

183 CZ, IE, FI, FR (spletni izpiti in predavanja), LU, NL, PL in SI. Primeri med državami članicami OECD, ki niso članice EU: AU, NZ, UK in US.

184 DE, ES, FR, LT, LV in SK.

185 AT, BE, BG, CY (obvezno), CZ, DE, EE, ES, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, PT, SE, SI in SK.

186 BG, CY, CZ, EE, HU in LU.

187 CZ in LV.

188 AT, CY, CZ, LU, NL in PT.

189 AT, BG, CY, CZ, DE, ES, FI, HR, HU, IT, LV, NL, PL, SE, SI in SK.

190 AT, BE, DE, EE, HR, HU, LT in NL.

191 FR, IE, LU in PT.

192 BE (brez ukrepov pristojnih skupnosti), DE, FI, FR in PL. 193 BE, FI, FR, IE, NL, PL in PT.

194 PL je poročala, da je bilo izplačilo štipendij za imetnike štipendij, ki prebivajo zunaj Republike Poljske, prožnejše, saj jim je med njihovim spletnim izobraževanjem podelila polno štipendijo.

195 BE, FR, IE in NL (bistveni poklici).

196 BE, DE, ES, FR, IE, LT, NL in PL.

V državah članicah OECD, ki niso članice EU, je Avstralija odpravila 40-urno omejitev (na 14 dni) za mednarodne študente, ki delajo v nekaterih zdravstvenih poklicih in kmetijstvu. V Združenem kraljestvu so ukinili omejitve delovnih ur za zaposlitev na nekaterih delovnih mestih v zdravstvu; poleg tega so bili študenti, katerih predavanja so bila začasno prekinjena zaradi covid-19 in so uživali pravico do dela, izvzeti iz 20-urne omejitve. V Kanadi so lahko mednarodni študenti, ki so že prebivali v državi, delali poln delovni čas (več kot 20 ur) v zvezno priznanih osnovnih storitvah (zdravstvena oskrba, kritična infrastruktura ali dobava hrane ali drugega kritičnega blaga) do konca avgusta 2020. Na Novi Zelandiji je bilo od avgusta 2020 do julija 2021 imetnikom študentskih vizumov dovoljeno delati v supermarketu več kot 20 ur na teden, če je v regiji njihovega stalnega prebivališča veljala najvišja stopnja (tretja ali četrta) covid-19 in so delali v supermarketu takoj pred tem. V ZDA so mednarodnim študentom, ki trenutno opravljajo začasno delo, odobrili pravico do dela na daljavo, če je imel njihov delodajalec pisarno zunaj ZDA ali če bi delodajalec lahko ocenil sodelovanje študentov z elektronskimi sredstvi.

V nekaterih državah so bili mednarodnim študentom na voljo še drugi podporni mehanizmi na **lokalni ravni** (npr. bivanjske ugodnosti, nadomestila za težke razmere).¹⁹⁷ Mednarodni študenti so lahko izkoristili tudi splošno zaščito za najemnike na Irskem in subvencije za prihodke med krizo od lokalnih občin v Latviji. Vsi študenti so bili upravičeni do nastanitve na Madžarskem in Portugalskem.

Na **ravni visokošolskih ustanov** so v več državah uvedli podporne mehanizme za mednarodne študente,¹⁹⁸ ki so vključevali možnost znižanega plačila za študentski dom¹⁹⁹ ali podporo za nastanitev.²⁰⁰ Latvija in Poljska sta poročali o podpori prav za mednarodne študente. Univerze na Poljskem so poročale, da so zasebne donacije partnerskih podjetij omogočile ustanovitev posebnega sklada za mednarodne študente na poljskih univerzah. Čeprav je bil sklad zelo omejen, je študentom, ki so izgubili dohodek, omogočil, da visokošolske ustanove zaprosijo za pomoč. V Latviji so mednarodnim študentom ponudili možnost plačila šolnine na obroke.

Na Poljskem so nekatere visokošolske ustanove odprle zdravstveno sobo na začetku novega semestra, v kateri jim je bila na voljo zdravniška pomoč. Te zdravstvene sobe so bile odgovorne za zagotavljanje strokovne pomoči pri sumu na okužbo s covidom-19 in uvedbo potrebnih epidemioloških ukrepov.

Uvedeni so bili tudi ukrepi za pomoč študentom pri nastanitvi med pandemijo: na Češkem je vsaka visokošolska ustanova izdala lastne posebne smernice za študente, ki bivajo v študentskih domovih. V Litvi so nekatere visokošolske ustanove sodelovale z občinami, ki so za novoprispele študente zagotovile bivanjske namestitve za 14-dnevno karanteno.

V Španiji so bile na voljo psihološke storitve prek spleta in po telefonu za univerzitetno skupnost in širšo javnost Conectados@launiversidad en casa (Povezani z univerzo od doma). To storitev je ponudil Oddelek za uporabno psihologijo univerze

Universidad Nacional de Educación a Distancia (UNED). Tudi visokošolske ustanove v Latviji in Litvi so ponudile psihološko podporo domačim in mednarodnim študentom.

Šest držav članic EU²⁰¹ je zagotovilo podporo vsem študentom (državljanom držav članic EU in mednarodnim študentom). Po napovedi vlade o drugem zaprtju javnega življenja novembra 2020 je na primer Francija odobrila 150 evrov izredne pomoči za študente s štipendijo in prejemnike pomoči na stanovanjskem področju.

Visokošolske ustanove v državah članicah OECD, ki niso članice EU, so študentom prav tako ponudile vrsto podpor. V Avstraliji so univerze in drugi ponudniki izobraževanja podprli tudi odložitev plačila šolnin, odložitev študija ali podporo pri plačilih, prehrani in nastanitvi ter podporo na področju duševnega zdravja in drugo zdravstveno podporo. Na Novi Zelandiji je ministrstvo za šolstvo visokošolskim ustanovam zagotovilo smernice o tem, kako zagotoviti podporo zlasti mednarodnim študentom med zaprtjem javnega življenja zaradi covid-19 ter ob posledičnem stresu in izolaciji.

Preprečevanje odvzema vizuma in dovoljenj za prebivanje

Med marcem in junijem 2020 so bili sprejeti ukrepi, ki bi zagotovili, da že izdana dovoljenja mednarodnim študentom ne bodo odvzeta, kjer so že vključeni v obstoječo ali nujno zaščito za širše kategorije državljanov tretjih držav.

Vendar so do decembra 2020 nekatere države članice OECD, ki so in niso članice EU, uvedle posebne določbe za mednarodne študente, da bi preprečile preklic vizumov ali dovoljenj²⁰² in študentom dale dodaten čas za končanje študija. V Avstraliji sprememba od fizične prisotnosti do študija na daljavo ne bo vplivala na pogoje za pridobitev študijskih vizumov, medtem ko je bila uvedena odprava vizumske takse za podaljšanje vizumov neposredno v zvezi s covidom-19. Na Novi Zelandiji posamično obravnavajo in odločajo o povračilu plačila pri postopkih pridobivanja študentskih vizumov. V ZDA so lahko mednarodni študenti, ki so študirali v jesenskem semestru 2020, ostali v ZDA, tudi če bi njihova izobraževalna ustanova prešla na hibridni program ali spletno izobraževanje v celoti. Številne države članice OECD zunaj EU so prav tako prilagodile svoje zahteve, da bi omogočile upoštevanje obdobja spletnega študija pri pridobivanju vizumov za podiplomski študij. Spletni študij zunaj Avstralije se na primer šteje od trenutka, ko je študentov vizum odobren, osebe zunaj Avstralije, ki se lahko prijavijo, pa morajo imeti ali so imele študentski vizum v zadnjih 12 mesecih. V Kanadi bi se vsak študij do 31. decembra 2021 upošteval pri prihodnjem delovnem dovoljenju po diplomi, kar bi mednarodnim študentom omogočilo, da celoten program končajo po spletu iz tujine, medtem ko še vedno ostanejo upravičeni do tega programa. Nasprotno pa na Novi Zelandiji upravičenost do izdaje vizuma za delo po študiju še vedno zahtevajo študij za polni delovni čas na Novi Zelandiji.

197 HU, IE, IT, LV, MT in PT.

198 BE, CZ, HR, FR, IT, LV, NL, PL in PT.

199 CZ.

200 LV.

201 BE, CZ, FI, FR, IT in LT.

202 Med državami članicami EU: ES, IT, NL, PT in SK. Primeri držav članic OECD, ki niso članice EU: AU, CA in JP.

4. PROSTOVOLJNA IN PRISILNA VRNITEV²⁰³

VPLIV UKREPOV, POVEZANIH S COVIDOM-19, NA IZVAJANJE VRNITEV

To poglavje poroča o vplivu pandemije covid-19 na postopke prostovoljnih in prisilnih vrnitev ter odzivih politik v državah članicah EU in OECD med marcem in decembrom 2020.²⁰⁴

Kriza zaradi covid-19 in z njo povezane omejitve potovanj in prepovedi so vplivale tako na število odločb o vrnitvi kot na izvajanje vrnitev v državah članicah EU, na Norveškem in v Švici ter drugih državah članicah OECD. Konec leta 2020 je agencija FRONTEX zaznala številne težave.²⁰⁵

- vpliv evropskega integriranega upravljanja mej (EIBM), vključno z dejavnostmi vračanja, sekundarnimi gibanji in ukrepi, povezanimi z odkrivanjem in preprečevanjem čezmejne kriminala;
- učinek pojemka na dejavnosti vračanja v državah članicah EU/na posebnih ohranitvenih območjih;
- okrepljen nadzor nad mejo za preprečevanje širjenja covid-19 in karantenski ukrepi, ki veljajo za posameznike pri prečkanju meja, so odvrnili sekundarna gibanja. Večina državljanov tretjih držav v tranzitnih državah ni mogla naprej ali se vrniti v svoje države izvora;
- kljub omejitvam potovanj in začasni ponovni uvedbi nadzora na notranjih mejah se čezmejni kriminal ni opazno zmanjšal.

Mnoge države članice EU so marca, aprila in maja 2020 v primerjavi z enakimi obdobji leto prej izdale manj odločb o vrnitvi²⁰⁶ skladno s sprejetimi omejitvami potovanj. Število odločb o vrnitvi se je v naslednjih mesecih postopno nadaljevalo, se na splošno povečevalo do konca leta, ko so se vrstile na raven iz enakega obdobja leta 2019.²⁰⁷ V večini primerov število odločb o vrnitvi nikoli ni doseglo ravni pred pandemijo,²⁰⁸ čeprav so številke ponekod ostale stabilne skozi vse leto.²⁰⁹ Španija je doživela eksponentno

rast odločb o vrnitvi v zadnjem četrtletju leta 2020.²¹⁰

V primerjavi z usmeritvijo izdaje odločb o vrnitvi je bilo število učinkovitih vrnitev v letu 2020 za 6 % višje kot leta 2019. Po vsej EU se je izvajanje prostovoljnih vrnitev in izdajanje odločb o prisilnih vrnitvah med avgustom in decembrom 2020 še naprej povečevalo, a je ostalo pod ravnimi iz marca 2020.²¹¹ FRONTEX je dejansko poročal, da se je od maja 2020 mesečno število vrnitev v avgustu počasi dvignilo in doseglo številko 6400, kar je okoli 60 % v primerjavi z avgustom 2019.²¹² Čeprav so številke v povprečju ostale nizke, je več držav članic EU poročalo o več (več kot 500) prisilnih²¹³ oziroma prostovoljnih vrnitvah²¹⁴ proti koncu leta.

Naslednji grafi prikazujejo razvoj prisilnih in prostovoljnih vrnitev v več državah članicah EU med januarjem in decembrom 2020.²¹⁵

Kriza zaradi covid-19 je omejila zmožnost držav članic EU, Norveške in Švice, da izvršujejo odločitve o prisilnih vrnitvah,²¹⁶ in več jih je poročalo o prvem upadu števila prisilnih vrnitev marca in aprila 2020.²¹⁷ Število prisilnih vrnitev se je vrnilo na ravni pred covidom-19 do julija 2020 samo v treh državah članicah EU in Švici,²¹⁸ medtem ko so druge ostale precej pod temi ravnimi tudi po juliju 2020.²¹⁹ To je bilo delno pojasnjeno z omejitvami potovanj, ki so jih uvedle države izvora. Kljub temu so države članice EU lahko izvedle vrnitve v več držav izvora, v nekaterih primerih ob podpori spremljevalcev. Številke glede prostovoljnih vrnitev so v prvi polovici leta prav tako ostale nizke, z majhno rastjo junija in julija.

Japonska, Južna Koreja in Nova Zelandija so opozorile, da je bilo zaradi zmanjšanja števila letov in drugih omejitev potovanj v letu 2020 težko izvajati izgone. Leta 2019 je korejska vlada uvedla ukrepe za spodbujanje tujcev brez dovoljenja za prebivanje, da bi prostovoljno zapustili

203 Informacije v zvezi z državami članicami EU, Norveško in Švico so zagotovile nacionalne kontaktne točke EMN prek *ad hoc* poizvedb 2020.80 in 2020.81, informacije v zvezi z državami članicami OECD, ki niso članice EU, pa je zagotovila OECD.

204 Poročani podatki temeljijo na informacijah, ki jih je strokovna skupina za vračanje EMN (REG) zbrala prek *ad hoc* poizvedb EMN (*ad hoc* poizvedbe) o odzivih na covid-19 na področju postopkov vračanja. Informacije, ki jih je zagotovila OECD, je slednja zbrala prek delovne skupine OECD za migracije, strokovne skupine OECD za migracije in za kratko poročilo OECD o upravljanju mednarodnih migracij v okviru covid-19 v državah članicah OECD. Po izstopu Združenega kraljestva iz Evropske unije 31. januarja 2020 je nacionalna kontaktna točka EMN Združenega kraljestva sodelovala pri nekaterih rezultatih EMN v prehodnem obdobju.

205 FRONTEX (2021). Informativna opomba: krovni inform o vplivu covid-19 na področje migracij, 19. 2. 2021, ref.: SAMD/RAU/ADLA/1742/2021.

206 BE, CZ, DE, EE, FI, FR, HR, IE, IT, LT, LU, LV, PL, SK, SE in NO ter CH. IE ne sodeluje pri direktivi o vračanju.

207 CY, CZ, EE, HR, HU, LT, LU, NL in SI.

208 CY, CZ, LT, LU in LV.

209 BE, FI in IE.

210 Španija je avgusta izdala 3668 odločb o vrnitvi, to število se je v naslednjih nekaj mesecih stalno povečevalo in doseglo 9605 odločb o vrnitvi, izdanih decembra 2020.

211 BE, BG, CY, CZ, FI, HU, IE, LT, LU, NL in SI.

212 FRONTEX (2021). Informativna opomba: krovni inform o vplivu covid-19 na področje migracij, 19. 2. 2021, ref.: SAMD/RAU/ADLA/1742/2021.

213 ES in SE.

214 ES, LV in SE.

215 BE, BG, HR, CY, CZ, EE, ES, DI, HU, IE, IT, LV, LT, LU, NL, PT, SE, SI in NO.

216 IE ne sodeluje pri direktivi o vračanju.

217 AT, BE, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, PT, SK in NO ter CH.

218 CY, CZ, HR in PL ter CH.

219 BE, EE, FI, FR, IE, LT, LU, LV, NL in SK.

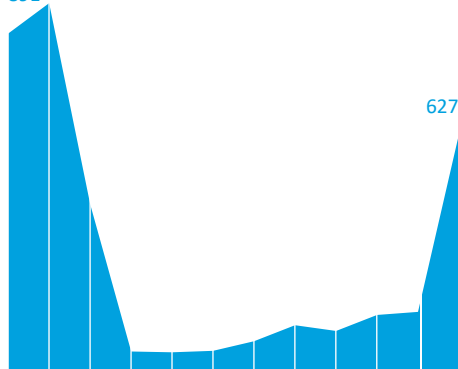
Slika 2: Prisilne vrnitve v letu 2020

PET DRŽAV Z NAJVEČJIM ŠTEVILOM PRISILNIH VRNITEV:

PRISILNE VRNITVE SKUPAJ:

Španija

891

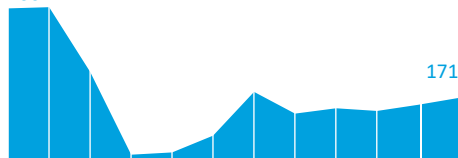
Švedska

369

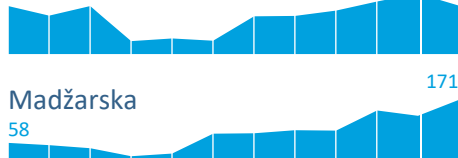
Belgija

406

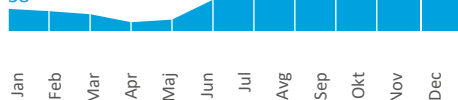
Finska

126

Madžarska

58

Vir: Nacionalne kontaktne točke EMN

— nad 900
— pod 900
— ni podatkov

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Avg	Sep	Okt	Nov	Dec	Skupaj
AT	438	410	277	62	201	438	413	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
BE	406	409	239	22	28	72	187	130	144	137	153	171	2098
BG	20	18	21	3	5	21	17	23	32	33	22	27	242
HR	98	157	83	4	5	46	88	156	35	113	69	68	922
CY	15	33	9	1	10	5	11	24	17	23	26	40	214
CZ	29	47	18	1	8	10	31	16	27	28	18	23	256
EE	14	19	6	4	8	10	3	5	8	8	15	9	109
ES	891	971	443	57	55	59	84	126	111	153	161	627	3738
FI	126	101	126	34	41	35	99	100	114	138	159	127	1200
HU	58	52	44	23	30	82	83	91	90	143	129	171	996
IE	14	13	7	0	0	0	1	0	0	3	0	4	42
IT	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
LV	6	9	8	0	0	1	0	2	4	6	1	1	38
LT	3	6	3	0	0	4	0	3	2	4	2	4	31
LU	11	10	9	0	0	1	4	4	4	7	7	7	64
NL	100	110	60	10	40	50	60	50	80	70	70	80	780
PT	25	21	2	1	2	3	11	12	14	16	21	12	140
SI	5	3	1	22	10	7	10	6	7	6	10	7	94
SE	369	339	377	203	162	130	146	154	319	283	348	319	3149
NO	135	154	114	10	8	16	40	35	41	64	67	42	726

N/A = Ni na voljo.

Južno Korejo, vključno z izključitvijo iz plačila glob in oprostitev prepovedi vstopa, če bi odšli do 30. junija 2020. Toda v drugem četrtletju leta 2020 so bila zaradi ukrepov za zajezitev covid-19 tovrstna potovanja onemogočena. Vlada je ustavila svoja prizadevanja za odstranitev tujcev z neurejenim statusom in zagotovila brezplačno testiranje in zdravljenje covid-19. Južnokorejska vlada ocenjuje, da je bilo julija 2020 v državi približno 400.000 tujcev z neurejenim statusom.

Izrael je zabeležil upad števila izgonov, pri čemer je bilo v prvi polovici leta 2020 za 30 % manj tujcev (2230) v primerjavi z enakim obdobjem leta 2019.

ZDA niso prekinile izgonov zaradi covid-19. Namesto tega sta ameriška carinska služba in mejna patrola po uredbi ministrstva za zdravje dobili pooblastilo za izgon tujcev brez običajnih migracijskih postopkov.

Sporazumi z državami izvora so ostali veljavni, pri čemer so se posamezniki v številnih primerih v nekaj urah vrnili v državo izvora.

Številne države članice EU so v letu 2020 še naprej izvajale stroge higienske ukrepe,²²⁰ zlasti med srečanji osebno v živo. Tri države članice EU so sporočile, da bi državljanom tretjih držav z odločbo o vrnitvi, ki jih ni bilo mogoče vrniti, lahko izdali dovoljenja za začasno prebivanje, njihovo dovoljenje za prebivanje bi bilo mogoče podaljšati ali odločitev o vrnitvi bi lahko počakala.²²¹ V Latviji državljanu tretje države, ki mu je vizum ali dovoljenje za prebivanje poteklo v izrednih razmerah, ni bilo treba izdati odločbe o prostovoljni vrnitvi ali zaprositi za nov vizum ali dovoljenje za prebivanje, ampak je imel pravico ostati v Latviji in jo zapustiti v dveh mesecih po koncu izrednih razmer (Zakon o obvladovanju širjenja okužbe s covidom-19),

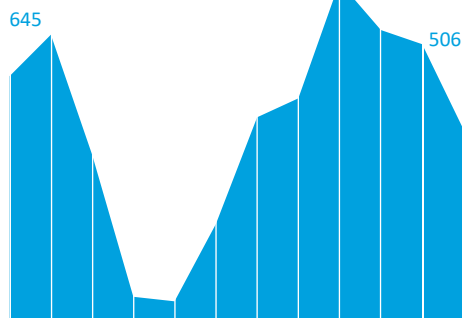
220 BE, CZ, EE, ES, FI, FR, HR, HU, LV, SE in SK.

221 FI, HR in LV.

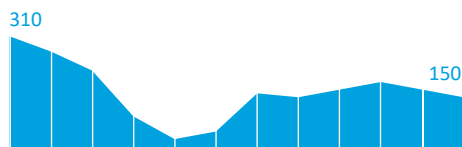
Slika 3: Prostovoljne vrnitve v letu 2020

PET DRŽAV Z NAJVEČJIM ŠTEVILOM
PROSTOVOLJNIH VRNITEV:

Švedska

Nizozemska

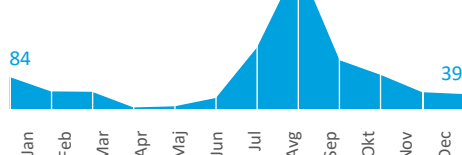
Litva

Španija

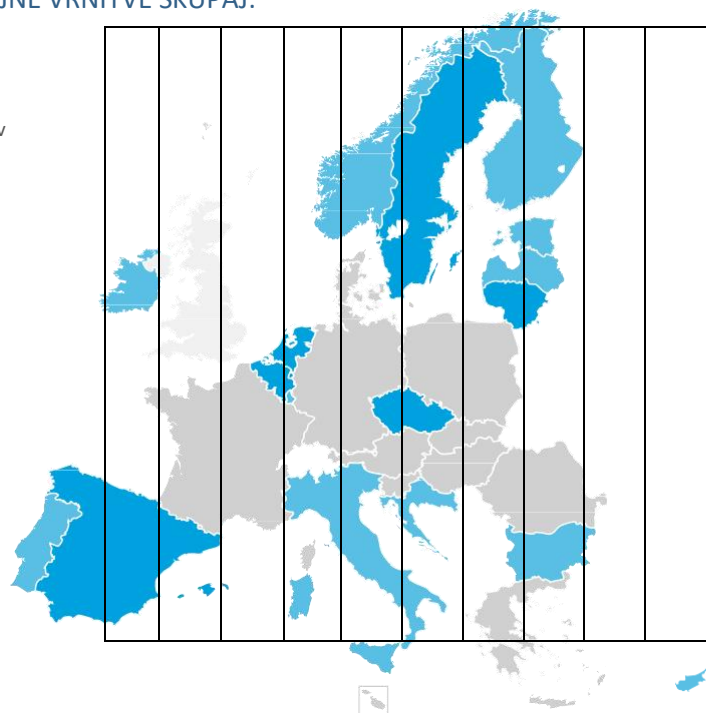

Češka

PROSTOVOLJNE VRNITVE SKUPAJ:

— nad 900
— pod 900
— ni podatkov

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Avg	Sep	Okt	Nov	Dec	Skupaj
AT	377	485	222	100	125	252	365	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
BE	246	249	120	61	67	130	163	159	186	147	217	211	1956
BG	23	12	4	0	0	1	6	8	17	5	10	6	92
HR	77	113	56	15	15	40	38	51	70	51	48	48	622
CY	12	11	9	0	103	0	180	7	144	128	29	31	654
CZ	84	46	45	4	7	29	162	383	128	89	44	39	1060
EE	70	97	45	27	51	101	111	110	47	72	87	79	897
ES	173	196	55	0	10	52	191	140	84	129	140	206	1376
FI	19	29	22	0	1	1	13	31	38	29	20	14	217
HU	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
IE	20	22	16	7	8	8	22	23	12	22	14	28	202
IT	54	40	14	0	0	0	9	12	13	41	32	52	267
LV	139	85	71	26	157	38	38	56	68	109	52	31	870
LT	112	155	92	28	67	38	64	124	153	247	136	202	1418
LU	23	13	2	0	0	12	18	33	12	15	18	10	156
NL	310	270	220	100	40	60	160	150	170	190	170	150	1990
PT	28	36	14	0	10	31	51	29	41	41	31	28	340
SI	N/A	1	N/A	N/A	N/A	N/A	1	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
SE	645	754	439	66	54	257	537	587	892	766	729	506	6232
NO	13	17	2	0	3	2	6	27	14	14	14	13	125

Vir: Nacionalne kontaktne točke EMN

N/A = Ni na voljo.

enako velja za Estonijo (uredba vodje policijske in mejne straže). Irska je avgusta 2020 ponovno začela izdajati odredbe o izgonu in spremna pisma (v katerih so navedeni pogoji odredbe o izgonu), vendar so izdajanje teh oktobra 2020 znova začasno ustavili.

Med januarjem in julijem 2020 je več držav članic EU poročalo o uvedbi novih ukrepov ali postopkov za izvajanje posameznih ocen in odvisno od obdobja prostovoljnega odhoda.²²² Italija je poročala o izvajanju posameznih presoj, ki so upoštevale stanje na področju javnega zdravja v ciljni državi. Druge države članice EU, Norveška in Švica so se prilagodile

razmeram zaradi pandemije covida-19 v okviru obstoječih postopkov, zlasti v zvezi z individualnimi presojami in obdobji prostovoljne vrnitve.²²³ V Belgiji, Estoniji in Švici so osebam, ki jih ni bilo mogoče vrniti, izdali odločbo o odloženi vrnitvi, kar je enak postopek kot pred pandemijo.²²⁴

Med avgustom in decembrom večina držav članic EU in Norveška nista izvajali ali poročali o nobenih novih ukrepih glede individualne presoje.²²⁵ Komuniciranje je še naprej potekalo na daljavo, tri države članice EU pa so podaljšale dovoljenja za prebivanje ali ponudile možnost pridobitve dovoljenja za začasno prebivanje državljanom tretjih držav, ki jih ni bilo mogoče vrniti.²²⁶

²²² AT, CZ, HR, HU, IT, LT, LV, PL in SE.

²²³ BE, CY, DE, EE, ES, FR, IE, LU, PL in NO ter CH. Spremembe so bile izvedene *ex officio* na Poljskem.

²²⁴ Dodatne informacije so na voljo v EMN (2021). Inform št. 5 – Vpliv pandemije covida-19 na postopke prostovoljnih in prisilnih vrnitev ter odzivi politike, na voljo na spletni strani https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/00_eu_inform5_return_en.pdf.

²²⁵ BG, CY, CZ, FR, HR, IE, IT, LT, LU, LV, NL, SE, SI in NO.

²²⁶ BE, FI, HU in PL.

PRIDRŽANJE PRED ODSTRANITVIJO IN DRUGE MOŽNOSTI PRIDRŽANJA ZA PREPREČEVANJE POBEGA

Med januarjem in avgustom 2020 je skoraj polovica držav članic EU poročala, da uvajajo ukrepe ob nepredvidljivih dogodkih v zvezi s pridržanjem pred odstranitvijo in druge možnosti pridržanja, da bi se izognili pobegom.²²⁷ Na Češkem, Irskem, Poljskem, v Estoniji, Latviji, Litvi, Sloveniji in Švici posebnih ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih niso uvajali.²²⁸

Leta 2020 so bili uvedeni higienski ukrepi, zlasti pri testiranju pred pridržanjem in karanteni.²²⁹ Finska, Francija in Madžarska so vzpostavile prostore za testiranje v centrih za pridržanje,

Francija pa je prav tako namenila posebne prostore za pridržanje pripornikov s simptomi covid-19, ki niso potrebovali hospitalizacije. Več držav članic EU je še naprej upoštevalo manjše zmogljivosti pridržanja in dajalo prednost drugim možnostim, kjer je bilo to mogoče (in kjer je bilo tveganje pobega manjše), za kar so mnogi menili, da je varnejša možnost.²³⁰

Hrvaška in Poljska sta za pripornike pripravili letake v več jezikih z dodatnimi informacijami o pandemiji.

PRILAGODITEV SVETOVANJA OB PONOVNEM VKLJUČEVANJU IN DRUGE STORITVE PRED ODHODOM

Med januarjem in julijem 2020 je več kot polovica držav članic EU še naprej izvajala svetovanje ob vračanju in druge storitve pred odhodom.²³¹ To je zahtevalo prilagoditve, pri čemer so države večino storitev preselile v spletne oblike komunikacije (videoklici, WhatsApp, Skype, telefon itd.), razvite pa so bile dejavnosti spletne predhodne registracije, da bi posameznikom omogočili dostop do programov pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji (AVRR; Assisted Voluntary Return and Reintegration).²³² Nekatere države članice EU, Norveška in Švica so še naprej zagotavljale svetovanje ob vračanju osebno v živo z zagotavljanjem ustreznih higienskih ukrepov.²³³ Razvili so tudi spletna orodja, da bi zagotovili, da so najnovejše informacije o ukrepih vračanja na voljo

morebitnim povratnikom.^{234, 235}

Večina držav članic EU in Norveška med avgustom in decembrom 2020 nista izvajali nadaljnjih ukrepov v zvezi s svetovanjem ob vračanju in ponovnem vključevanju.²³⁶ Veliko jih je še naprej dajalo prednost komunikaciji na daljavo in spletnim komunikacijskim orodjem pri svetovanju ob vračanju.²³⁷ Estonija, Nizozemska, Slovaška in Slovenija so ohranile svetovanje osebno v živo, kjer je bilo to mogoče, z uporabo opreme za strogo spoštovanje higienskih ukrepov (kot je pleksi steklo). Latvija je ugotovila, da se je število prošelj za svetovalne storitve ob vračanju povečalo, saj je vedno več državljanov tretjih držav izrazilo zanimanje za prostovoljno vrnitev.

SPREMEMBE PAKETOV PROSTOVOLJNIH VRNITEV IN PROGRAMOV PONOVNEGA VKLJUČEVANJA PO COVIDU-19

Večina držav članic EU, Norveška in Švica niso povečale ali kako drugače prilagodile pomoči, ki je bila na voljo v njihovih programskih paketih AVRR med januarjem in avgustom 2020.²³⁸ Nasprotno so druge povečale denarno vrednost svojih paketov AVRR.^{239, 240}

članic EU, ki so o tem poročale, in Norveška nista poročali o spremembah svojih finančnih svežnjev za vrnitev in ponovno vključevanje.²⁴¹ Več držav članic EU je prilagodilo pakete potrebam posameznikov²⁴² ali zahtevam za vstop v državo vrnitve, ki vključujejo testiranja in karanteno.²⁴³

Tako je ostalo med avgustom in decembrom 2020, saj večina držav

227 AT, BE, CY, DE, FI, FR, HR, HU, NL in SE.

228 Dodatne informacije so na voljo v EMN (2021). Inform št. 5 – Vpliv pandemije covid-19 na postopke prostovoljnih in prisilnih vrnitev ter odzivi politike, na voljo na spletni strani https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/00_eu_inform5_return_en.pdf.

229 CY, CZ, EE, ES, FI, FR, HR, LT, LU, PL, SI in SK.

230 BE, EE, ES, FR, LU, NL, SI in SE.

231 AT, BE, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, HR, IE, IT, LT, LV, NL, PL, SE in SK. Od sredine marca 2020 so vse dejavnosti svetovanja ob vračanju na PL opravljali samo po telefonu in spletu (e-pošta, Messenger, spletna stran AVRR Mednarodne organizacije za migracije (IOM)).

232 AT, BE, CY, HR, PL in SK (prek svojega izvedbenega partnerja IOM), IT in LT.

233 AT, DE, EE, LU, NL, SE, SI in SK ter CH in NO.

234 CY, CZ, EE, ES, FI, HR, IT, PL in SK ter CH.

235 Dodatne informacije so na voljo v EMN (2020). Inform št. 5 – Vpliv pandemije covid-19 na postopke prostovoljnih in prisilnih vrnitev ter odzivi politike, na voljo na spletni strani https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/00_eu_inform5_return_en.pdf.

236 BG, FR, HR, HU, LU, NL, SE in SK ter NO.

237 BE, CY, CZ, EE, ES, FI, HR, IT, LT, LV, NL, PT, SK in SI.

238 BE, CY, CZ, EE, FI, HR, IE, LT, LU, LV, PL, SE, SI in SK ter CH in NO. CA, JP in IL med državami članicami OECD, ki niso članice EU.

Programom AVRR niso dodelili dodatnih finančnih sredstev. Vendar pa so izvajalci projektov prilagodili svoje proračune, da bi pokrili stroške seroloških testov in/ali testiranj brisov (kjer to zahtevajo tretje države kot predpogoj za vrnitev), skladno z zgornjimi mejami izdatkov, določenimi v ustreznem javnem obvestilu.

239 AT, DE in FR. CA, JP in IL med državami članicami OECD, ki niso članice EU.

240 Dodatne informacije so na voljo v EMN (2021). Inform št. 5 – Vpliv pandemije covid-19 na postopke prostovoljnih in prisilnih vrnitev ter odzivi politike, na voljo na spletni strani https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/00_eu_inform5_return_en.pdf.

241 BG, CY, HR, HU, LT, LV, NL, PT, SK, SI in SE.

242 CZ in FR (podaljšanje obdobja upravičenosti stroškov v Indiji).

243 BE, CZ, EE, ES, FI, HR, IT, LU in NL.

ZAGOTAVLJANJE DOSTOPA DO IZOBRAŽEVALNEGA SISTEMA ZA MLADOLETNIKE, ZA KATERE JE BILA IZDANA ODLOČBA O VRNITVI

Otroci imajo pravico do izobraževanja v vseh državah članicah EU, ne glede na njihov status, številne države pa poudarjajo, da so pogoji za zagotavljanje dostopa do izobraževalnega sistema za otroke iz tretjih držav enaki kot za lastne državljane, tako ob običajnih razmerah kot med pandemijo.²⁴⁴

Tako je bilo med januarjem in julijem 2020²⁴⁵ ter je tako ostalo

tudi preostanek leta. Šoloobvezni otroci so še naprej imeli dostop do izobraževanja, ne glede na državljanstvo ali odločbo o vrnitvi.²⁴⁶ Nizozemska in Poljska sta otrokom v sprejemnih centrih zagotovili opremo za udeležbo pri pouku prek spleta in povečali zmogljivosti brezžične spletne povezave v teh centrih. Irska in Litva sta sporočili, da so se šole ponovno odprle, ko so to omogočili nujni ukrepi na področju javnega zdravja.

NUJNO ZDRAVSTVENO VARSTVO IN OSNOVNA OSKRBA V PRIMERU BOLEZNI ZA MIGRANTE Z ODLOČBO O VRNITVI

Vse države članice EU, Norveška in Švica so posameznikom, za katere je bila izdana odločba o vrnitvi v letu 2020, zagotavljale nujno zdravstveno varstvo in osnovno oskrbo. To so naredile skladno z varnostnimi in higienskimi ukrepi, povezanimi s covidom-19, vključno s socialno distanco, ustreznim opremljenim zdravstvenim osebjem, zagotavljanjem informacij o novih ukrepih ter testiranjem, karanteno in zdravljenjem za vse domnevne ali potrjene primere covida-19. Več držav članic EU, Norveška in Švica so uvedle dodatne ukrepe za migrante, za katere je bila izdana odločba o vrnitvi.²⁴⁷

Ti so vključevali obvezno presejanje ter dostop do nujne zdravstvene oskrbe in testiranja (Ciper, Litva in Poljska). Hrvaška je rutinsko preverjala, ali imajo migranti z neurejenim statusom simptome covida-19, v primeru simptomov pa je nato posredoval epidemiolog. Med avgustom in decembrom 2020 so v vseh državah članicah EU, ki so se odzvale, in na Norveškem še vedno veljali strogi higienski ukrepi. Ukrepi testiranja in karantene so bili izvedeni pred postopki vrnitve in po njih.²⁴⁸

UKREPI OB NEPREDVIDLJIVIH DOGODKIH V ZVEZI S PRISILNIMI IN PROSTOVOLJNIMI VRNITVAMI

Vse države članice EU, Norveška in Švica so v letu 2020 še naprej izvajale ukrepe, povezane s covidom-19, pri vseh postopkih vračanja, tako pri prisilnih kot prostovoljnih vrnitvah. V praksi to pomeni prilagoditev postopkov vračanja potrebnim varnostnim in higienskimi zahtevam ali odpravo izvedbe vračanj.²⁴⁹

Izdaja osebnih dokumentov in potnih listin

Med januarjem in julijem 2020 so se več držav članic EU in Švica uskladile s tretjimi državami (katerih diplomatska ali konzularna predstavništva so bila na voljo) o izdajanju osebnih dokumentov in potnih listin, kjer je bilo to mogoče, z uporabo spletnih komunikacijskih orodij (telefon, videoklic, WhatsApp, Skype itd.). To je bilo odvisno od tega, ali so bile te metode mogoče v državah vrnitve.²⁵⁰ Ti ukrepi so ostali veljavni ves preostali del leta.

Digitalne rešitve in orodja za komunikacijo na daljavo so bile prednostna naloga skozi celo leto 2020 v vseh državah članicah EU.²⁵¹

Nizozemska je organizirala srečanja osebno v živo, kjer je bilo to mogoče, ob upoštevanju zdravstvenih ukrepov. Prav tako je več držav članic EU poročalo, da je prejemanje potnih listin ostalo težava.²⁵² Portugalska je dala prednost uporabi prepustnic EU, kjer je bilo to mogoče, Švedska pa je poročala o težavah pri spletnih razgovorih zaradi pomislekov v zvezi z varnostjo informacij. Finska je zabeležila upad števila zahtevkov za pridobitev potnih listin zaradi upada možnosti odstranitve.

Posebni zdravstveni in higienski ukrepi, ki veljajo pri celotnem postopku vračanja

Vse države članice EU in Švica izvajajo posebne higienske ukrepe v zvezi s covidom-19, ki jih je treba upoštevati pri celotnem postopku vračanja. Ti varnostni in zdravstveni ukrepi, uvedeni za zagotovitev, da je postopke vračanja mogoče izvesti čim bolj gladko, so se ohranili v celem letu 2020.²⁵³ Res je več držav članic EU okrepilo svoje zdravstvene in

244 BE, CY, CZ, DE, FR, HR, IE, LT, LU, LV, NL, PL, SE in SK.

245 Dodatne informacije so na voljo v EMN (2021). Inform št. 5 – Vpliv pandemije covida-19 na postopke prostovoljnih in prisilnih vrnitev ter odzivi politike, na voljo na spletni strani https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/00_eu_inform5_return_en.pdf.

246 BE, CY, CZ, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, LT, LU, LV, NL, PT, SI, SE in SK.

247 AT, CY, HR, LT, LU in PL ter NO in CH.

248 BG, CY, CZ, EE, ES, HR, HU, LT, LU, LV, NL, PT, SI, SE in SK ter NO.

249 Dodatne informacije za januar in do julija 2020 so na voljo v EMN (2021). Inform št. 5 – Vpliv pandemije covida-19 na postopke prostovoljnih in prisilnih vrnitev ter odzivi politike, na voljo na spletni strani https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/00_eu_inform5_return_en.pdf.

250 CZ, DE, EE, FI, FR, HR, LT, PL in SE ter CH.

251 BE, CZ, FI, FR, HR, HU, LU, NL, PT in SE.

252 BE, CZ in SE.

253 Dodatne informacije za januar in do julija 2020 so na voljo v EMN (2021). Inform št. 5 – Vpliv pandemije covida-19 na postopke prostovoljnih in prisilnih vrnitev ter odzivi politike, na voljo na spletni strani https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/00_eu_inform5_return_en.pdf.

higienske ukrepe tako za povratnike kot osebe, ki je v stiku z njimi,²⁵⁴ v nekaterih primerih z uvedbo testiranja in karantene pred odhodom in/ali po vrnitvi²⁵⁵ ter z zagotavljanjem kompletov ob vrnitvi.²⁵⁶

Ukrepi testiranja in karantene so bili opravljeni pred postopki vrnitve in po njih²⁵⁷ (v nekaterih primerih kot pogoj za vstop v državo vrnitve²⁵⁸), če je kdor koli od osebja poročal o simptomih.²⁵⁹

Države vrnitve so v nekaterih primerih zahtevale testiranje in/ali karanteno pred odhodom in/ali ob prihodu; v tem primeru sta večina držav članic EU in Norveška krili stroške.²⁶⁰ Estonija, Francija, Luksemburg in Švedska so poročale o težavah pri zagotavljanju zadostnih in pravočasnih priložnosti za testiranje.²⁶¹ Časovna omejitev testiranja, ki jo nalagajo tretje države, pri čemer nekatere države zahtevajo potrdilo o negativnem rezultatu testa, tudi če je državljani tretje države samo potoval skozi to državo.²⁶² Nekateri državljani tretjih držav so zavrnili opravljanje testa.²⁶³ Estonija je uvedla nadomestno rešitev tako, da je državi vrnitve posredovala dokument, ki potrjuje, da je bila karantena spoštovana ali da je oseba prebolela covid-19.

Sodelovanje in ohranjanje odnosov z organi tretjih držav

Med januarjem in julijem 2020 so več držav članic EU in Švica ohranile sodelovanje in komunikacijske

tokove z ustreznimi organi v tretjih državah prek spletnih oblik komunikacije.²⁶⁴ Vendar pa so poročale o različnih težavah pri takem sodelovanju, kot so omejitve letov in zaprtje mej, kar je resno ogrozilo izvajanje vrnitev,²⁶⁵ ali nepripravljenost za izdajo potnih listin.

Tako je ostalo do decembra 2020, saj se je več držav članic EU soočalo s težavami pri dostopu do potnih listin ali potrjevanju identitete.²⁶⁶ Češka se je zanašala na mrežo evropskih uradnikov za zvezo na področju vračanja (EURLO; European Return Liaison Officers Network), da bi spodbudila sodelovanje s tretjimi državami, Portugalska pa se je zanašala na posredovanje uradnikov za zvezo v tretjih državah. Estonija, Španija in Latvija so poročale, da so sodelovanje s tretjimi državami pri vračanju ovirale močne omejitve zračnega prometa, ki so povzročile odpovedi letov ali zmanjšale možnosti letov.

Večina držav članic EU se je pri sodelovanju s tretjimi državami še naprej zanašala na orodja za komunikacijo na daljavo in spletna komunikacijska orodja,²⁶⁷ čeprav sta Nizozemska in Slovaška dajali prednost srečanjem osebno v živo, kjer je bilo to mogoče, ob upoštevanju strogih higienskih ukrepov.

V več primerih je raven sodelovanja s tretjimi državami ostala na ravni pred pandemijo.²⁶⁸

IZZIVI PRI PRILAGAJANJU ALI ODPRAMI OMEJITEV POTOVANJ

Večina držav članic EU, ki so se odzvale, se je soočila z izzivi pri prilagajanju ali odpravi omejitev potovanj.²⁶⁹ Glavni izziv izvira iz dejstva, da čeprav so bile nekatere omejitve potovanj odpravljene, niso bile odpravljene v celoti, kar je povzročilo nekatere težave pri organizaciji povratnih letov v tretje države večino leta 2020.²⁷⁰ Prav tako je bilo težko zadostiti zahtevam za vstop, ki so jih uvedle tretje države, zlasti glede testov PCR in karantene.²⁷¹ Finska in Portugalska sta navedli, da je bilo organiziranje vrnitev s spremstvom

zapleteno zaradi teh zahtev in pomanjkanja osebja. Italija in Litva sta poročali o težavah pri izpolnjevanju ukrepov glede testiranja in karantene pri državljanih tretjih držav med pripravami na vrnitev. Latvija in Slovaška sta poročali, da je pomanjkanje informacij o dogajanju glede pandemije v tretjih državah, poleg omejitev potovanj in zahtev za vstop, oteževalo organizacijo učinkovitih vrnitev. Slovaška je ugotovila, da je večja delovna obremenitev pomenila dodaten izziv.

254 AT, CY, CZ, DE, EE, FR, HR, HU, PL in SK.

255 AT, CY, CZ, EE, FR, HU, PL in SK.

256 CZ, DE, FI, HR in SK ter NO.

257 BG, CY, CZ, EE, ES, FR, HU, LT, LU, LV, NL, PT, SI, SE in SK ter NO.

258 CZ, EE, ES, FR, HR, NL, PL, SE in SK ter NO.

259 CZ, HR in LV.

260 BE, BG, CY, CZ, ES, FI, FR, HR, HU, IT, EE, LT, LU, NL, PT, SK, SI in SE ter NO (samo za vrnitve s spremstvom, saj je IOM uporabila svoje smernice za prostovoljne vrnitve).

261 FR.

262 FR in SE.

263 EE in LU.

264 BE, CZ, DE, EE, FR, HR, LT, SE in SK ter CH.

265 CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, NL, PL, SE, SK in SI ter CH.

266 BE, BG, CZ, HR, PT in SK.

267 BE, CZ, FI, HR, LU, NL, PL, PT, SE in SK.

268 BG, CY, H, LV in LT. SK.

269 BE, BG, CZ, EE, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LT, LU, NL, PT, SI, SK in SE ter NO.

270 BG, CZ, EE, ES, FI, HR, LT, LV, NL, PT, SE, SI in SK ter NO.

271 BE, CZ, EE, ES, FI, FR, IT, LT, NL in SE.

5. NAPOVEDI ZA PRIHODNOST

Ne glede na prihodnji potek dogodkov, bo pandemija covid-19 pustila gospodarske in socialne brazgotine tako na posameznikih kot skupnostih. Pandemija je razkrila in poslabšala osnovne ranljivosti v OECD in državah EU, vključno z migranti in osebjem »na prvi bojni liniji«, ki prispevajo k neprekinjenosti zdravstvenih storitev ali vzdrževanju verige preskrbe s hrano, pri čemer so veliko bolj izpostavljeni tveganju okužbe s covidom-19, hkrati pa je večja verjetnost, da bodo delavci migranti nakopičeni v panogah, kjer je tveganje večje.

Medtem so bili številni procesi upravljanja migracij prilagojeni zaradi zaprtij javnega življenja, zapiranje meja in higienskih ukrepov. V številnih državah so uvedli omejitve potovanj, mnoge možnosti potovanj pa so ostale vzpostavljene. Vzpostavljene so bile nadomestne možnosti za razgovore osebno v živo za obravnavo vlog za izdajo vizumov ali azilov, ponudbe za jezikovno usposabljanje so se zelo povečale, upravičenci pa so v nekaterih primerih prejeli tudi ustrezna gradiva. Mnoge države so migrantom zagotovile tudi ciljno usmerjene informacije o zdravstvenih in higienskih ukrepih, skupaj z izboljšanim dostopom do zdravstvenih sistemov. Postopke vračanja so močno ovirale omejitve potovanj, vendar so inovativne rešitve ohranile svetovanje in zagotovile, da so se dejavnosti čim prej nadaljevale.

V večini držav so ukrepi pomoči dovoljevali registriranim migrantom in njihovim družinam, da začasno ostanejo, kar so omogočili s programi za ohranitev delovnih mest in drugimi ciljno usmerjenimi ukrepi ali splošnimi podporami, dostopnimi tujim rezidentom, in dostopom do zdravljenja covid-19 za vse kategorije migrantov. Eno od vprašanj, ki se bo pojavilo po pandemiji, je učinek postopnega opuščanja nekaterih začasnih ukrepov.

Pandemija bo imela številne pomembne dolgoročne učinke na družbo in gospodarstvo, s tem pa tudi na migracije. Delovala bo tudi kot pospeševalnik sprememb. Obstaja velika verjetnost povečanja dolgoročne brezposelnosti ter spreminjanja potreb po znanjih in spretnostih v evropskih in drugih državah članicah OECD. Neenakosti se bodo verjetno še povečale, pri čemer se bodo povečale tudi omejitve javnih financ. Od podjetij in posameznikov je mogoče pričakovati nove pristope k čezmejni mobilnosti. Na strani vključevanja pa lahko socialno distanciranje oslabi socialne mreže, ki jih migranti že tako pogosto pogrešajo.

Te gospodarske in družbene spremembe bodo vplivale na mednarodno migracijo, migracijske politike pa se morajo pripraviti nanje. Iz te serije informov EMN in OECD o vplivu covid-19 na področje migracij je razvidno, da so se javni organi na splošno precej učinkovito spopadli z nepričakovanimi izzivi pandemije na področju upravljanja migracij. Preizkušeni so bili veliko novosti, nekatere uspešno, nekatere pa se lahko uporabijo kot nauk za prihodnost. Pomembne spremembe in inovacije bodo verjetno v prihodnjih letih še posebej v središču pozornosti oblikovalcev migracijske politike na vsaj štirih področjih.

2 Digitalizacija upravljanja migracij. Spletne prijave za vizume in dovoljenja za prebivanje so obstajale v več državah članicah OECD (vključno z Evropo) že pred pandemijo, vendar je zdravstvena kriza izpostavila potreb po dodatnem razvoju takšnih platform. Medtem ko ima nekaj držav po svetu že e-vizume (npr. Avstralija, Nova Zelandija, Kanada, ZDA in Turčija), lahko ta pristop hitro postane norma. Podobno majhno število držav članic OECD (npr. Kanada, Združeno kraljestvo in ZDA) trenutno uporablja umetno inteligenco in velike podatke za ugotavljanje varnostnih tveganj pri obravnavi vizumov.

Digitalizacija presega obdelavo prijav. Za delovne migracije vključuje usklajena orodja, sisteme za preverjanje statusa migranta za delodajalce ter presojo usposobljenosti in spretnosti. Pri azilnih postopkih je uvedba digitalnih tehnologij v nekaterih državah že napredovala, vključno z digitalizacijo upravljanja identitete (biometrična in alfanumerična identifikacija), prepoznavanjem govora in narečja ter analizo medijev mobilnih podatkov za pomoč pri določanju identitete in izvora na osnovi metapodatkov, shranjenih v mobilnem telefonu (vključno z geopodatki). Pandemija je pospešila potrebo po inovativnih digitalnih rešitvah na področju migracij in azila. Tehnologija bi lahko v prihodnosti državam omogočila boljše povezovanje z migranti, na primer z obveščanje migrantov v resničnem času o njihovih pravicah (npr. naturalizacija, dostop do storitev vključevanja) in obveznostih.

2 Biološko varne meje. Poleg varnega ponovnega odpiranja mej in sprostitev mednarodnih potovanj, dovoljenih na osnovi dokazil o statusu covid-19, potekajo vroče razprave o tem, kako zmanjšati tveganje prenosa nalezljivih bolezni, in o obremenitvi nacionalnih zdravstvenih sistemov na splošno. Večina inovacij je povezanih s prilagoditvijo prehajanja mej. Običajno so inovacije operativne narave, kot je uporaba naprav za merjenje telesne temperature ali brezstičnih točk na mejah. Drugi ukrepi so povezani s stratifikacijo tveganja, ki ustvarja *de facto* posebne migracijske koridorje ali mehurčke z manj zahtevami glede zdravniškega pregleda. Nekatere države članice OECD, ki niso članice EU, razmišljajo o novih sistemih izmenjave informacij, pri katerih bi potniki morali predložiti certificirane osebne podatke o svoji 14-dnevni zgodovini potovanja in zdravstvenem stanju. Pri trajnih migracijah, čeprav so se sistemi selektivne migracije v veliki meri osredotočili na spretnosti in formalno izobrazbo, je precej verjetno, da bodo zdravstvene zahteve v prihodnjih letih postale bolj potrebne pri vlogah za dovoljenje za prebivanje.

2 Digitalni nomadi. Delo na daljavo je bilo pogost odziv na pandemijo in prejšnje ravni fizične navzočnosti še dolgo ne bodo ponovno vzpostavljene. Vzrok za to je v razcvetu mobilnih komunikacij, ekonomiji priložnostnih del in uporabi spletnih platform za povezovanje svobodnih delavcev z delodajalci. To lahko povzroči vse večjo nepovezanost med državami državljanstva, prebivališča in dela, zlasti za visokokvalificirane delavce. Virtualno delo lahko ustvari priložnost

za države, da izpolnijo svoje potrebe po znanjih in spretnostih brez potrebe po fizični migraciji. Hkrati bi si države lahko prizadevale za privabljanje delavcev z vsega sveta z vzpostavitvijo virtualnih platform za zaposlovanje in zagotavljanjem nekaterih oblik socialne zaščite in ugodnosti. Danes le malo držav omogoča ustrezne vizume za digitalne nomade, med drugimi Hrvaška, Estonija in Grčija, druge pa lahko dovolijo uporabo vizumov za samozaposlene/svobodnjake za delo na daljavo na mednarodni ravni ali jih sprejemajo v okviru neprofitnih vizumov (brez pravice do dela v državi), če imajo zadostna finančna sredstva. Bolj splošno države zdaj preučujejo odnos med mednarodnim delom na daljavo, fiskalnimi vprašanji in pogoji prebivanja.

 Spremembe statusa migrantov. Ker so omejitve potovanj, povezane s pandemijo, ovirale mednarodno zaposlovanje v ključnih panogah, ki so močno odvisne od tujih delavcev (npr. sezonsko kmetijstvo, zdravstvo, transport), so nekatere države omogočile, da je veliko ljudi s kratkoročnimi vizumi ali brez urejenega statusa ostalo na njihovem ozemlju. Pomembne programe ureditve statusa so sprejeli na primer v Italiji, Čilu in Kolumbiji ter na Portugalskem. Sezonski kmetijski delavci so lahko

podaljšali svoje bivanje v Grčiji, medtem ko je Kanada zagotovila stalen status za tuje delavce v dolgoročni oskrbi in ponudila možnost stalnega prebivanja vsem, ki prebivajo v državi na osnovi začasnega dovoljenja in so izrazili zanimanje, da bi ostali, ne glede na njihovo raven usposobljenosti. Združeno kraljestvo je podaljšalo obdobje veljavnosti dovoljenj za prebivanje za zdravstvene delavce do konca leta 2021, medtem ko je Francija ponudila pospešene postopke za državljanstvo. Vse te spremembe politike so znaki zanašanja na tujo delovno silo, ki prebiva v državi, zlasti v nekaterih panogah.

V negotovih časih s težko predvidljivimi gospodarskimi in zdravstvenimi okoliščinami, postaja vse pomembnejša sposobnost za inovacije, kar najboljšo uporabo novih tehnologij, ustvarjanje novih partnerstev, razvoj novih razprav o migracijah in prilagoditev politik v resničnem času na usklajen način. Pomembne so pilotne inovacije, krepitev presoje in izmenjava dobrih praks, pa tudi uporaba novih tehnologij za izboljšanje sistemov zgodnjega opozarjanja in orodij za napovedovanje. Izkušnje iz te pandemije bi morale državam pomagati, da bi bile bolj pripravljene na predvidevanje prihodnjih migracijskih izzivov in da bi se bolje odzivale nanje.

PRILOGA 1: SEZNAM SKLICEV EMN

Serija Informov EMN in OECD o vplivu covida-19 na področje migracij in z njimi povezani dokument:

- EMN/OECD (2020). Odzivi držav članic EU in OECD na upravljanje dovoljenj za prebivanje in brezposelnosti migrantov med pandemijo covida-19 – inform EMN in OECD. Bruselj: Evropska migracijska mreža. Na voljo na spletni strani https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/00_eu_inform3_labour_migration_2020_en.pdf.
- EMN (2020). Delovni dokument za podporo informu EMN: Odzivi držav članic EU in OECD na upravljanje dovoljenj za prebivanje in brezposelnosti migrantov med pandemijo covida-19. Bruselj: Evropska migracijska mreža. Na voljo na spletni strani https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/emn_inform_covid19_residence_permits_en.pdf.
- EMN/OECD (2020). Vpliv covida-19 na mednarodne študente v državah članicah EU in OECD – inform EMN in OECD. Bruselj: Evropska migracijska mreža. Na voljo na spletni strani https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/00_eu_inform1_residence_permits_and_unemployment_en_updated_final.pdf.
- EMN/OECD (2020). Ohranjanje delavskih migracij v ključnih panogah v času pandemije – inform EMN in OECD. Bruselj: Evropska migracijska mreža. Na voljo na spletni strani https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/00_eu_inform2_students_final_en.pdf.
- EMN/OECD (2020). Vpliv covida-19 na nakazila sredstev tujcev v njihovo državo izvora v državah članicah EU in OECD – inform EMN in OECD. Bruselj: Evropska migracijska mreža. Na voljo na spletni strani https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/00_eu_inform4_remittances_2020_en.pdf.
- EMN/OECD (2021). Vpliv pandemije covida-19 na postopke prostovoljnih in prisilnih vrnitev ter odzivi politike – inform EMN in OECD. Bruselj: Evropska migracijska mreža. Na voljo na spletni strani https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/00_eu_inform5_return_en.pdf.

Pomembne *ad hoc* poizvedbe EMN

- *Ad hoc* poizvedba EMN, 2020.27 – Kriza zaradi pandemije covida-19 in brezposelnost državljanov tretjih držav, na voljo na spletni strani https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/202027_covid-19_pandemic_crisis_and_unemployment_of_tcns.pdf.
- *Ad hoc* poizvedba EMN, 2020.23 – Ukrepi na področju zakonitih migracij kot posledica krize zaradi covida-19, na voljo na spletni strani https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/202023_measures_taken_in_the_field_of_legal_migration_as_a_result_of_the_covid-19_crisis.pdf.
- *Ad hoc* poizvedba EMN, 2020.42 – Zmanjševanje vplivov na migrante in njihove družinske člane, ki prebivajo v EU in na Norveškem.
- *Ad hoc* poizvedba EMN, 2020.50 – Ohranjanje tokov zakonitih delavcev migrantov v ključnih panogah v času pandemije (1. del).
- *Ad hoc* poizvedba EMN, 2020.51 – Ohranjanje tokov zakonitih delavcev migrantov v ključnih panogah v času pandemije (2. del).
- *Ad hoc* poizvedba EMN, 2020.36 – Zmanjšanje ali izguba nakazil sredstev tujcev v njihovo državo izvora zaradi covida-19 (1. del), na voljo na spletni strani https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/202036_reduction_or_loss_of_remittances_due_to_covid-19.pdf.
- *Ad hoc* poizvedba EMN, 2020.57, inform št. 5 – Vpliv pandemije covida-19 na postopke prostovoljnih in prisilnih vrnitev ter odzivi politike v državah članicah EU, na Norveškem in v Švici.
- *Ad hoc* poizvedba EMN, 2020.76 – Dovoljenja za prebivanje, meje in delovni pogoji – vrzeli v informacijah, na voljo na spletni strani https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/202076_residence_permits_borders_and_working_conditions_gaps_in_information.pdf.
- *Ad hoc* poizvedba EMN, 2020.77 – Zadnji podatki o nakazilih sredstev tujcev v njihovo državo izvora, na voljo na spletni strani https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/202077_update_remittances.pdf.
- *Ad hoc* poizvedba EMN, 2020.81, krovni inform – Covid-19 in vrnitve – 2. del (register izvajalcev in nacionalne kontaktne točke), na voljo na spletni strani https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/202081_umbrella_inform_covid-19_and_return_part_2_reg_practitioners_and_ncps.pdf.
- *Ad hoc* poizvedba EMN, 2021.2 – Mednarodni študenti – zadnji podatki, na voljo na spletni strani https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/20212_international_students_update.pdf.

IZJAVA O OMEJITVI ODGOVORNOSTI

Inform ne odraža nujno mnenj in pogledov Evropske komisije, ponudnika storitev EMN (ICF) ali nacionalnih kontaktnih točk EMN, niti jih ne zavezujejo njegovi sklepi. Podobno Evropska komisija, ICF in nacionalne kontaktne točke EMN nikakor niso odgovorni za kakršno koli uporabo informacij iz te študije.

Podobno tudi izražena mnenja in argumenti ne odražajo nujno uradnih pogledov OECD ali njenih držav članic.

Ohranjanje stika z EMM

Spletna stran EMN: www.ec.europa.eu/emn

EMN LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/european-migration-network/> EMN

Twitter: <https://twitter.com/EMNMigration>

Nacionalne kontaktne točke

EMN

Avstrija: www.emn.at

Belgija: www.emnbelgium.be

Bolgarija: www.emn-bg.com

Hrvaška: <https://emn.gov.hr/>

Ciper: www.moi.gov.cy

Češka: www.emncz.eu

Danska: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/authorities/denmark_en

Estonija: www.emn.ee

Finska: www.emn.fi

Francija: <https://www.immigration.interieur.gouv.fr/Europe-et-International/Le-reseau-europeen-des-migrations-REM3/Le-reseau-europeen-des-migrations-REM>

Nemčija: www.emn-germany.de

Grčija: <http://emn.immigration.gov.gr>

Madžarska: www.emnhungary.hu

Irska: www.emn.ie

Italija: www.emnitalyncp.it

Latvija: www.emn.lv

Litva: www.emn.lt

Luksemburg: www.emnluxembourg.lu

Malta: <https://homeaffairs.gov.mt/en/mhas-information/emn/pages/european-migration-network.aspx>

Nizozemska: www.emnnetherlands.nl

Poljska: www.emn.gov.pl

Portugalska: <http://rem.sef.pt>

Romunija: www.mai.gov.ro

Slovaška: www.emn.sk

Slovenija: www.emm.si

Španija: <http://extranjeros.empleo.gob.es/en/redeuropeamigracion>

Švedska: www.emnsweden.se

Norveška: www.emnnorway.no